

İstanbul Yerel Medyasında Mülteci Haberlerinin Barış Gazeteciliği Açısından İncelenmesi

Kıvanç Cömert

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne İletişim ve Medya
Çalışmaları Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eylül 2019
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin İletişim ve Medya Çalışmaları Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Agah Gümüş
İletişim Fakültesi Dekan Vekili

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından İletişim ve Medya Çalışmaları Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. Metin Ersoy
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Bahire Efe Özad

2. Doç. Dr. Metin Ersoy

3. Yrd. Doç. Dr. Gürkan Gökaşan

ÖZ

Günümüzün önemli sorunlardan biri olan göç kavramı insanların güvenlik ve ekonomik nedenlerden dolayı gerçekleşmesiyle oluşmaktadır. Güvenlik nedeniyle kendi ülkelerinden göç etmek zorunda kalan ve farklı bir ülkede yaşamını devam eden mülteciler basında geniş yer almaktadır.

Bu kapsamda, 2011 yılında Arap Baharı etkisiyle başlayan Suriyeli mülteci sorunu dünyanın çeşitli yerlerinde önemli sorun haline gelmektedir.

Yerel medya konumu bakımından bölgesel sorunların dile getirildiği çözümün oluşturulduğu medyadır. Basında yer alan haberlerin çeşitli söylemlerle topluma aktırıldığı ve söylemlerin bireyleri etkilediği gözlenmektedir.

Barış gazeteciliği toplumsal farklılıklarının ortadan kaldırıldığı ve medyadaki söylemlerin barışçıl yollarla çözümlenmesini belirtmektedir.

Bu kapsamda, İstanbul yerel basınında yer alan olumsuz yönde haberleştirilen Suriyeli mülteci haberlerini eleştirel söylem analizi tekniğiyle çözümlenerek barış gazeteciliği çerçevesinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Barış Gazeteciliği, İstanbul yerel basın, Söylem Çözümlemesi, Suriyeli Mülteci

ABSTRACT

The concept of migration, which is one of the most important problems of today, occurs when people are realized for security and economic reasons. Refugees who are forced to emigrate from their own countries due to security reasons and live in a different country are widely covered in the press.

In this context, the Syrian refugee problem that started in 2011 under the influence of the Arab Spring is becoming an important problem in various parts of the world.

The local media is the media where the solution to the regional problems is raised. It is observed that the news in the press is transmitted to the society with various discourses and that discourses affect individuals.

Peace journalism indicates the elimination of social differences and the peaceful analysis of discourses in the media.

In this context, the negative news of the Syrian refugees in the Istanbul local press will be analyzed through critical discourse analysis technique and examined within the framework of peace journalism.

Keywords: Peace Journalism, Istanbul local press, Discourse Analysis, Syrian Refugee

TEŞEKKÜR

Bu tez alıőmasında barış gazeteciliği konusunda araştırma yapmamı sağla-
yan, alıőmalarımnda yardımlarını esirgemeyen, bana daima yol gösteren ve
Gece gündüz çekinmeden rahatlıkla ulaőabildięim çok değerli danıőman hocam Doç.
Dr. Metin Ersoy desteği nedeni ile teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
TABLO LİSTESİ.....	ix
1 GİRİŞ	1
1.1 Problemin Tanımı.....	3
1.2 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Araştırma Soruları	4
1.4 Araştırmanın Önemi	5
1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları	5
2 LİTERATÜR TARAMASI.....	7
2.1 Göç Üzerine Genel Bakış.....	7
2.1.1 Göç Kavramı.....	7
2.1.2 Mültecilik Statüsünün Oluşum Statüsü	9
2.2.1 Göç Üzerine Oluşturulan Kategoriler.....	11
2.2.2 Mültecilik ve İltica.....	11
2.2.3 Sığınmacılık.....	12
2.2.4 Göçmen.....	12
2.2.5 Mülteci, Sığınmacı ve Göçmen Arasındaki Farklar	13
2.3 Göç Olgusunun Oluşum Sebepleri.....	14
2.3.1 Arap Baharı Oluşumu Sebebi ve Sonuçları	14
2.4 Türkiye'nin Suriyeli Vatandaşlara Yönelik Çalışmaları.....	17
2.5 Türkiye'de Yerel Medya Tarihçesi	19

2.6 Yerel Medyanın Özellikleri ve İşlevi	25
2.7 Medya ve İdeoloji.....	28
2.8 Medya ve Hegemonya.....	30
2.9 Türkiye Medya Sistemleri	32
2.10 Medyanın Sahiplik Yapısı	36
2.11 İnternet Gazeteciliği ve Yerel Medya	38
2.12 Türkiye’de Ulusal Medya ve Mülteciler Üzerine Yapılan Araştırmalar.....	40
3 KURAMSAL ÇERÇEVE	42
3.1 Barış Gazeteciliği ve Tarihsel Süreci	42
3.1.1 Haber Oluşum İnşasında Barış Gazeteciliğinin Önemi	47
3.1 Gündem Belirleme	53
3.2 Kamuoyu Kuramı	55
3.3 Eşik Bekçiliği	56
4 YÖNTEM.....	58
4.1 Araştırma Yöntemi	58
4.2 Eleştirel Söylem Analizi.....	58
4.3 Sınırlılık.....	60
4.4 Gazetelerin Künyeleri	60
5 BULGULAR VE ANALİZ.....	60
5.1 İstanbul Times Gazetesi	63
5.2 Sarıyer Postası	74
5.3 Dost Beykoz Gazetesi	83
6 SONUÇ	92
KAYNAKLAR	96
EKLER.....	108

Ek 1: Kıbrıs Medya Etik Kurulu ve Roma Sözleşmesi.....	109
Ek 2: İstanbul Times Gazetesi 28 Haziran 2018 Tarihli Haberi	112
Ek 3: İstanbul Times Gazetesi 02Temmuz 2016 Tarihli Haberi.....	113
Ek 4: İstanbul Times Gazetesi 13 Temmuz 2016 Tarihli Haberi.....	114
Ek 5: İstanbul Times Gazetesi 19 Ağustos 2015 Tarihli Haberi.....	115
Ek 6: Sarıyer Postası 14 Temmuz 2016 Tarihli Haberi	116
Ek 7: Sarıyer Postası 03 Kasım 2014 Tarihli Haberi	117
Ek 8: Sarıyer Postası 26.03.2015 Tarihli Haberi.....	118
Ek 9: Sarıyer Postası 26.06 2015 Tarihli Haberi.....	119
Ek 10: Dost Beykoz Gazetesi 02.06.2016 Tarihli Haberi	120
Ek 11: Dost Beykoz Gazetesi 04.07.2013 Tarihli Haberi	121
Ek 12: Dost Beykoz Gazetesi 23.05.2015 Tarihli Haberi	122
Ek 13: Dost Beykoz Gazetesi 07.12.2017 Tarihli Haberi	123

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Hallin ve Mancini değişkenlere göre üç model tablosu.....	33
Tablo 2. Genel-Geçer Gazetecilikte ve Barış gazeteciliğinde gazetecilik/habercilik karşılaştırması	49

Bölüm 1

GİRİŞ

Bireylerin ekonomik ve güvenlik kaygılarından dolayı buldukları coğrafyadan farklı coğrafi konumlara hareket edilmesi göç oluşumunun genel adlandırılması oluşturmaktadır (Koçak & Terzi, 2012). Çağımızda dünyanın çeşitli bölgelerinde yer alan savaşlar nedeniyle atılma ortamında yaşayan insanların güvenlik ekonomik, kendi yaşam koşullarını güvence altına almak için kitleler halinde çatışma ortamından uzak olan bölgelere göç etmek zorunda kalmaktadır. İnsanların yaşamış oldukları coğrafyada toplumun siyasal, ekonomik, kültürel gibi olguların bireylerin göç olgusunu etkilemektedir. Göç olgusu insanların yaşamını etkin kılan bir oluşumdur. İnsanların yaşamış olduğu ülkelerde devlet tarafından korunamayan veya korunmak istemeyen bireylerin yaşam standartlarının gerilemesi veya yaşam koşullarının zorlaşması nedeniyle kendi ülkelerinden başka ülkelere göç etmek zorunda kalan kişiler mülteci kavramını oluşturmaktadır.

2011 yılında Arap Baharının etkisi ile Suriye’de başlayan ve hala devam eden iç savaş nedeniyle kendi ülkelerindeki yaşam koşullarının güvence altında olmaması nedeniyle Suriyeli vatandaşlarının kendi ülkelerini terk etmek zorunda kalmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün Haziran 2019 yılına göre, Türkiye’de kayıtlı olarak yer alan Suriyeli mülteci sayısı 3 milyon 613 bin 644 kişi olarak güncellenmiştir. (<https://multeciler.org.tr>, 2019) Suriyeli mültecilerin Türkiye’deki il dağılımına bakıldığında sayısal olarak dengesizlik

görülmektedir. Türkiye'nin Suriye sınırına yakın olan illerde mülteci nüfusu fazla iken Türkiye'nin iç ve kuzey bölgelerindeki illerde mülteci nüfus yoğunluğunun azaldığı görülmektedir. Örnek olarak Hatay'da kayıtlı olan Suriyeli mülteci sayısı 43 bin 954 kişi olmakla birlikte Hatay nüfus yoğunluğa göre yüzde 27,20 orana denk gelmektedir. Türkiye'nin Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesindeki iller incelendiğinde Artvin, Erzincan, Sinop, Bayburt illerinde mülteci sayısının azlığı görülmektedir. Göç idaresinin verilerine göre Türkiye'de en fazla Suriyeli 558 bin 593 ile İstanbul'da yer almaktadır. İstanbul nüfusunun sayısal olarak göz önünde tutulduğunda şehirde yaşayan insanlarla birlikte olumlu ve olumsuz olarak toplumsal etkilerine neden olmaktadır. Toplumsal algı yönetiminde medyanın gücü şüphesiz tartışılmaz bir konu olmaktadır. Bu bakımdan medyanın toplumsal gücü etkileri ve toplumlar arasındaki ilişkileri de nasıl yer alındığı önemli bir konudur.

Medyanın kamuoyunu yönlendirmek için oluşturulmuş olan haberlerde, toplum bilincinin farklı bir şekilde yönlendirilmesi için kamuoyuna oluşturmuş oldukları haberler de ideolojik söylemler yer almaktadır. Özellikle insanların yaşamış oldukları bölgelerde, bölgesel sorunlarının ortaya koyması ve çözülmesi konusunda önemli bir yere sahip olan yerel basın, yayım yapmış olduğu bölgede toplumun vazgeçilmez bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerel basının ulusal basına göre finansal kaynaklarının düşük olması yerel gazeteciliğin gelişmesinde önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan, yerel medya kuruluşları medya sahiplik yapısının ve ideolojik olarak taraflı habercilik anlayışının ön planda tutulmasına sebep olmaktadır. Bu kapsamda kamuoyuna servis edilen haberlerde ideolojik haberlerin ön planda tutulmasına neden olmakla birlikte, haberlerin içeriğine bakıldığında nefret söylemi ile ötekileşme olguların medya da yer aldığı görülmektedir. Günümüzde savaş olgusunun olması nedeniyle savaş bölgesinden göç etmek zorunda kalan ve

mültecilerin, yerel medya unsurlarında oluşturulan haber unsurları önemli yer tutmaktadır. Türkiye’de Suriyelilerin en yoğun olarak yaşamış olduğu il özelliği taşıyan İstanbul’da yerel medyanın mülteciler üzerine oluşturmuş oldukları haberlerin temsil edilmesi önemli yere sahip olmaktadır. İstanbul yerel medyasının mültecilik statüsüne sahip olan Suriyelilerin barış gazeteciliği açısından incelenerek yerel basındaki temsili incelenecektir.

Medyanın toplumsal ilişkileri göz önünde tutulduğunda, sorunların ve oluşturulmuş çatışma ortamı rolüne farklı bir açıdan bakmak için, barış gazeteciliği kavramına bakmamız gerekmektedir. Barış gazeteciliği oluşturulmuş haberlerde adil, dengeli, eleştirel bakış açısı, toplumsal sorunlarının çözüm odaklı habercilik anlayışı ile haberlerin oluşturulmasında rol üstelenmektedir. Barış gazeteciliğinin özelliği dikkat edildiğinde, toplumsal olguların çatışma ortamına dönüşmeden çözüm arayan habercilik anlayışını sahip olması gerekmektedir. İstanbul yerel medyasında oluşturulmuş mültecilere yönelik haberler incelenerek, Suriyeliler üzerindeki haberlerin çözüm odaklı mı yoksa ayrıştırıcı haber anlayışının ön planda tutularak içerik analizi yapılarak incelenecektir.

1.1 Problemin Tanımı

Suriye’deki iç savaş nedeniyle kendi ülkelerinden göç etmek zorunda olan Suriyelilerin, mültecilik statüsünü elde ederek Türkiye’ye sığınmışlardır. Mültecilerin ülkelerinden ayrıldıktan sonra Türkiye’deki illerde bir takım sorun yaşandığı görülmektedir. Bu kapsamda Suriyeli mültecilere yönelik oluşturulan haberlerde yerel basının algı yönetimi kullanarak ayrımcı bir dil kullanıldığı görülmektedir. İstanbul yerel basınında mülteciler üzerine olumsuz algının oluşmasına ve toplumsal çatışmasına neden olmaktadır. Barış gazeteciliği kavramı, toplumsal çatışmayı ortadan kaldıran ve toplumsal sorunlarının çözümüne sağlamaktadır. Yapılacak olan araştırmada,

İstanbul yerel medyasında oluşturulmuş olan mülteci haberleri nefret, toplumsal çatışma unsurları ve şiddet içerikli haberleri barış gazeteciliği kavramı ile incelenerek hak odaklı haberlik anlayışını ile çözüm bulunmaya çalışılacaktır. Bundan kaynaklı olarak, İstanbul yerel basınında yer alan haberler incelendiğinde, İstanbul'da yaşayan insanların Suriyelilere ve Suriye hükümetine karşı olan bakış açıları değerlendirildiğinde haber dilinin önemli olduğu görülmektedir. İstanbul'da yaşayan mülteciler yerel basınındaki temsili bu bakımda önemli bir yere sahip olmaktadır. İstanbul'un sosyal, ekonomik, kültürel ve toplumsal yaşamı göz önünde tutulduğunda, yerel basınında oluşturulmuş olumsuz algı yönetimin barış gazeteciliği açısından incelenmesi önemini gazetecilik anlayışı bakımından önemli bir yer tutmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, İstanbul yerel basının mültecilik konusunu nasıl ele aldığı incelenmektedir. İstanbul medyasının mülteci haberleri yer aldığı dil ile çözüm odaklı habercilik anlayışının ön planda tutulduğunu araştırılmıştır. Yerel basınında yer alan haberlerin mültecilik konusu haberlerinde nasıl eksiklikleri olduğunu belirttikten sonra, çalışmada çözüm bulunması ve eksiklikleri hakkında araştırma yapılacaktır.

1.3 Araştırma Soruları

1. İstanbul yerel basınında gazetelerinde yer alan mülteci sorunu çözüm odaklı mı yoksa ayrıştırmacı habercilik anlayışı ile yaklaşmaktadır?
2. İstanbul yerel basınında yayımlanan mülteci ve göçmen haberlerinin adil, dengeli ve eleştirel habercilik açısıyla haber oluşumu gerçekleşmekte midir?
3. İstanbul yerel basınında oluşturulan mülteci ve göçmen haberlerinin barış gazeteciliği açısından engel ve tehditler nelerdir?

1.4 Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, İstanbul yerel medyasının mülteci haberlerini yayımlarken, İstanbul'da haber değeri taşıyan mültecilerin çözüm odaklı, barışçıl habercilik anlayışıyla kamuoyuna aktarıldığı incelenecektir. Suriye'deki iç savaş nedeniyle kendi ülkelerinden göç etmek zorunda kalan mülteciler, nüfus yoğunluğunun en fazla ili olan İstanbul bu bakımdan önemli bir yere sahiptir. İstanbul yerel medya kuruluşları tarafından oluşturmuş olan mülteci haberlerin İstanbul halkına nefret söylemi ve ayrıştırıcı haber dilinin mi yoksa gazeteciliğin temel prensibi, tarafsız, araştırmacı, eleştirel bakış açısından topluma yansıtıldığı ele alınacaktır.

Yapılan araştırmada, İstanbul yerel medyasının mülteci sorununa bakış açısı incelenmektedir. Barış gazeteciliği toplumun ayrışması geri plana atmakla birlikte, kültürel farklılıkların ayrılığını ön planda tutarak, İstanbul yerel medyasında çalışan muhabir ve editörlerin mülteci konusuna eşit, adil, tarafsız habercilik anlayışı ile yaklaştığını incelenecektir. Bu bakımdan yerel medya kuruluşlarının, günlük haber oluşumu yerine çözüm odaklı habercilik anlayışı ile sorunlara yaklaşması gerekmektedir. Bu bakımdan barış gazeteciliği açısından incelendiğinde, yerel medya kuruluşlarının toplumsal algıyı çatışma ortamına dönüştürmemesi için barış gazeteciliğinin sorumluluklarından biri olan şeffaflık, tarafsızlık ve iki grup arasındaki eşit ve çözüm arayan habercilik anlayışını medya da yansıtması gerekmektedir.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada, Suriyeli mültecilerin İstanbul yerel gazetelerinde barış gazeteciliği açısından temsili değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, seçilen gazetelerin internet gazeteciliğindeki haber kaynaklarında yer alan haberler, söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Bu doğrultuda, İstanbul yerel basınında internet gazeteciliğini aktif olarak kullanılan beş yerel gazete seçilmiştir. İstanbul Haber, İstanbul Times, Sarıyer Postası, İstanbul Gerçeği, Dost Beykoz Gazetesi çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda mülteci, göçmen, Suriyeli, sığınmacı anahtar kelimeleri kullanılarak yayımlanmış olan gazete başlıkları incelenmiştir.

Bölüm 2

LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Göç Üzerine Genel Bakış

Göç, insanların tarihsel süreç içerisinde birlikte yaşamaya başlamasından beri oluşan dinamik olgudur. Göç etmek zorunda kalan bireylerin ekonomik koşulların gerilemesi, savaşların artması, yaşam koşullarını arttırmak için yaşanmış oldukları coğrafyadan mekânsal olarak ayrılmasıdır.

Günümüzde gerçekleşen göç hareketleri, uluslararası hukuk çerçevesinde gerçekleşmektedir. Göç etmek zorunda kalan bireylerin hukuksal manada güvence altına alınması sağlanmaktadır.

Bu bölümde göç olgusunun oluşum nedenleri, göç kategorisi, göç sorunun etkilerini, göçmen kavramının tanımı, göçmen kategorisi, uluslararası ve Türkiye’de hukuksal düzlemde göç, iltica ve mülteci yasaları tanımlanacaktır. Suriye’de Arap Bahar’ın etkisi ile başlayan iç savaşın nedenleri ve Arap Bahar’ın oluşumu ve etkileri hakkında bilgi verilecektir.

2.1.1 Göç Kavramı

Göç, insanların tarihsel süreç içerisinde toplumsal yaşama başlaması ile gerçekleşen sosyal bir olgudur.” Bireylerin, ekonomik, siyasal, ekolojik ve bireysel nedenler ile, bir yerden başka bir yere yapılan ve kısa, orta ve uzun vadeli geriye dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafik, toplumsal ve kültürel olarak yer değiştirme hareketidir” (Yalçın, 2004, s. 13)Toplumların dinamik yapısını oluşturan göç kavramı, coğrafi bir bölgede yaşayan bireylerin toplumsal yapılarını oluşturmak-

tadır. Bu manada göç, insanlık tarihinde toplumların nüfus yapılarını, nüfusa ait olgu ve oluşumlarını, toplumsal, sosyal, kültürel, ekonomik biçimlerini etkileyen temel oluşum içerisinde gösterilmektedir (Gün, 2006, s. 3). Başka bir deyişle göç kavramı, insanların coğrafi mekân değiştirme sürecinde sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi oluşumlarının toplumsal yapıyı değiştirme hareketidir (Özer, 2004, s. 11). Gerçekleşen her göç dalgası beraberinde, toplumların yaşam koşullarının değişmesine yol açmakla birlikte, toplumsal yapının değişmesinde önemli rol oynamaktadır. Toplumsal yapının değişimine yol açan göç dalgaları, toplumda yeni sorunların ortaya çıkması ve fırsat eşitliği çerçevesinde sınıfsal eşitliği yaratmaktadır.

Bireysel olarak yapılan göç aynı zamanda kitle şeklinde de yapılmaktadır. Göç eden kitlelerin diğer toplumlarla birleşmesini veya birleştirme ihtimali oluşturmaktadır. Bu bakımdan göç hareketliliği, bireylerin yaşam standartlarının değişmesi gerekse de kültürel değişimler gerçekleşebilir (Günay, Atılgan, & Serin, 2017). Bu bakımdan göç kavramının temel yapısı bireydir. Toplumların temel yapı taşını oluşturan birey, buldukları coğrafyada sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal sebepler sonucunda, yaşamış oldukları toplumu değiştirme değiştirmesidir. Bu bakımdan göç etmek zorunda kalan insanlar, yaşam standartlarını artırmak, yaşamını güvence altına almak, sosyal haklarının devamlılığını sağlamaktır. Bu bakımdan göç hareketleri bireysel sorun olmakla birlikte toplumsal yapıyı da ilgilendirmektedir.

Göçün temel yapısını oluşturan birey, toplumların kültürel entegre oluşmasını da sağlamaktadır. Göçün kültürel değişimi üzerinde, ” konuşma, yeme- içme, gelenek, din, ideoloji tüm bunların maddi göçün yanında gelen manevi değişimlerdir ” (Ertürk & Sivritepe, 2017, s. 8). Bu bakımdan göç, toplumların kültürel bağlamda değişmesi ile bağlantılıdır. Göç alan yerler toplumların kültürel değerlerinin başka

bir kültürle birleşmesini sağlamaktadır. Göç ile toplumlarda kültürel bağlılıkların artması önemli bir faktör olmaktadır.

Uluslararası Göç örgütünün hazırlamış olduğu göç terimleri sözcüğünde tanımlanan göç kavramının tanımına bakıldığında, "Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir Devlet içinde yer değiştirmek. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir" (Perruchoud, 2009, s. 36). Bu bakımdan göç kavramı, bireylerin yaşamış oldukları coğrafyadan başka bir coğrafi konuma yapılan toplumsal dinamik bir olgudur.

2.1.2 Mültecilik Statüsünün Oluşum Statüsü

İnsanlar tarihsel süreç içerisinde çeşitli nedenlerle göç etmek zorunda kalmaktadır. Özellikle toplumlarda savaş, doğal afetler, ülke içindeki siyasi çatışmalar gibi insanların toplumsal süreç yönünden etkileyen faktörler bireylerin yaşamış oldukları bölgeden göç etmesini sağlamaktadır. Mültecilik, vatandaşı olduğu ülkede hayat koşullarının kötüleşmesi ile yaşamış oldukları toprakları terk etmesi ve farklı ülkelere gitmesi sonucu temel haklarını yitirdiği ve kendi yaşamlarını koruma ihtiyacı duyan hareketliliklerdir. Suriye'deki iç savaş nedeniyle göç etmek zorunda alan Suriyeli göçmenler mültecilik statüsünde zorunlu göç kategorisinde değerlendirilmektedir. İnsanların çeşitli nedenler ile, ülkelerinde baskı görmeleri nedeni ile ülkelerini terk etmek zorunda bırakılan olgudur (Kömürcü, 2011). Zorunlu göç insanların istem dışı gerçekleştirmiş olan bir olgudur. Toplum içerisinde oluşan güvenlik ve ekonomik kaygılar bireyleri zorunlu göç etmesine sağlamaktadır. Bireylerin istem dışı gerçekleştirdiği ve toplum üzerine de oluşan sosyal ve psikolojik etkisi ile gerçekleştirmektedir (Erkan & Erdoğan, 2006, s. 82).

Mültecilik kavramının uluslararasıdaki tanımına bakıldığında, 1951 Cenevre Sözleşmesinde yer almaktadır. Cenevre Sözleşmesi en kapsamlı ve evrensel düzeyde mülteci tanımı, Irk, dil, din, tabiiyet belirli bir statüye tabi olma gibi haklı nedenlerle ülkesini terk etmek zorunda kalan kişilerdir (Ulusoy, 2015, s. 31). Cenevre sözleşmesi A kısmı madde 2'ye göre mülteciliğin tanımı, "1 Ocak 1951'den önce medyana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya belli bir siyasi düşüncesi yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerden korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanmayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönmeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahsa uygulanacaktır" (Merkezi, 2017, s. 13). Cenevre Sözleşmesinin tanımına göre mültecilik statüsünün kazanımı; ülke içerisindeki tehlike durumunun devam etmesi, vatandaşı olduğu ülkedeki düşünce ve inançlarından dolayı insanların zulüm görmesi, kendi ülkesindeki yasal haklarının devamının sona ermesi ve başka bir ülkede yaşıyor olması mültecilik statüsünün hak edişini oluşturmaktadır.

Cenevre sözleşmesine göre mültecilik statüsünün oluşum sürecinde, Avrupa ülkelerinin sınırları içerisinde gerçekleşen olaylar olarak coğrafi sınırlılık getirmektedir. Cenevre Sözleşmesine göre Avrupa ülkelerinde meydana gelen durumlarda insanların yaşamış oldukları topraklardan ayrılarak korku ve baskı nedeniyle ülkelere dönmeyip vatansızlık kimliği oluşturulana mültecilik statüsü verilmektedir. Şartlı mülteci, "Avrupa ülkeleri dışında gerçekleşen olaylar nedeniyle ülkesine dönmek istemeyen vatansız kişilere statüsü belirleme işlemleridir" (Çakran & Eren, 2017, s. 7). Bu bakımdan mülteci statüsünün kazanımı sadece Avrupa ülkelerinde geçerli olmaktadır. Avrupa'dan başka yerden gerçekleşen göç hareketleri mültecilik statüsü-

nü kazmamakta olup şartlı mülteci konumunda yer almaktadırlar. Türkiye'ye Avrupa ülkelerinin dışından gelen bireyleri şartlı mülteci statüsünde kabul etmektedir.

2.2.1 Göç Üzerine Oluşturulan Kategoriler

Göç, bireysel bir süreç olabileceği gibi kitlesel şeklinde de gerçekleşebilir. Göçün nasıl gerçekleştiğinin bilinmesi, göçün etki boyutunun anlaşılmasına bakımdan kategorilerin yararlanmasında olacaktır

2.2.2 Mültecilik ve İltica

İltica kavramı, göçmenlere hukuksal terimde verilen anlamdır. Sığınma ve iltica kavramı anlam olarak benzerlik gösterse de göç etmek zorunda kalan insanların hukuksal boyutta farklılaştırması bulunmaktadır. Göçmenlerin ülkeye kabulü için siyasal ve hukuksal mevzuatlarının düzenlemesinde kullanılan anlamlandırılmasıdır.

1951 Cenevre Sözleşmesine göre göçmenlerin mültecilik statüsünün belirlenmesi açısından hukuksal süreç içerisinde belirtilmiştir. Cenevre Sözleşmesine göre göçmenlerin başka bir ülkeye iltica etmesi için ırkı, dini, can güvenliğinin tehdit oluşturması, siyasi düşüncenin farklılıkları yer almaktadır. Bu kapsamda, iltica etmek zorunda kalan göçmenler yaşamış oldukları coğrafyada zulüm tehdidinin artması ile ortaya çıkmaktadır. İltica eden insanların yaşamış oldukları topraklarda artık yaşanmaz hale gelen ve başka ülkelere hukuki anlamda göç etmek zorundan kalan kişiler mültecilik sıfatı taşımaktadır. Cenevre Sözleşmesinde mültecilik statüsünün kazanılması Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylarda yer alan coğrafi sınırlılığı ibaresi ile mültecilik statüsünün kazanımını ön plana çıkarmakla mültecilik statüsünü kazanılmaktadır.

İltica etmek kavramı mülteci olarak aynı düzlemde adlandırılabilir. İltica eden kişiler hukuksal düzlemde mülteci statüsü kazanmaktadır. Mülteci kavramı hukuk açısından incelendiğinde, insanların yaşamış olduğu ülkede zulüm ve ölüm tehdidi-

nin artmasından dolayı buldukları yerden ayrılan ya da ayrılma zorlanarak başka bir ülkenin korumasına ihtiyacı kişilerdir. Günümüzde iltica kavramı devletlerin üstünde durmuş olduğu önemli bir konu olarak gündeminde durmaktadır.

2.2.3 Sığınmacılık

Sığınmacılık, vatandaşı olmuş olduğu ülkede hükümetin baskı, zorlama veya zulümden dolayı ülkesini terk etmek zorunda kalan yabancı başka bir ülkenin korumasına girene kadar talep edilen durumdur. Sığınma hakkı talebinde bulunan kişiler, kendi ülkesinden iltica etmesi sonucu mülteci statüsünü kazanımına kadar olan süreçte sığınma talebi ile güvenliğini elde etmesidir.” Mülteci statüsü veya farklı uluslararası koruma biçimleri için başvuruda bulunmuş kişidir” (www.medyaetikkurulu.org 01.05.2019).

Mültecilik statüsü elde edilene kadar sığınma talebinde bulunan bireyler, başvurmuş oldukları ülkede yasal süreç tamamlana kadar yabancı statüsü elde etmektedir. Sığınma başvurusunda bulunan kişiler belli süreç içerisinde gerekli belgelerinin tamamlanması sonucunda mültecilik statüsü ya da farklı uluslararası koruma çeşitliğinden yararlanabilmektedir.

2.2.4 Göçmen

Bireylerin yer değiştirmeye neden olan farklı faktörler bulunmaktadır. İnsanların göç etmek için farklı sebepleri olmaktadır. Eğitim, sağlık, doğal afetler, iş gibi nedenlerle kişiler yaşamış oldukları yerden farklı yerlere göç etmektedirler.

Göçmen olan kişiler kendi iradesi ile baskı ve zorlama olmadan bireylerin isteği ile göç etme kararı alan ve kabul eden kişilerdir. Bu bakımdan göçmen olan insanlar ekonomik, sosyal veya kültürel koşullarının daha iyi koşullar oluşturulması için gerek yurtdışında gerekse de yurtiçinde gerçekleştirmiş oldukları hareketliliklerdir.

2.2.5 Mülteci, Sığınmacı ve Göçmen Arasındaki Farklar

Göçmen kavramı mülteci ve sığınmacı kavramından tamamen farklıdır. Göçmen olan bireyler yaşamış olduğu ülkesi tarafından korunma hakkına sahip olan kişilerdir. Yaşam standartlarını yüksek tutmak amaçlamaktadırlar. Bireyler kendi istek ve hedeflemiş oldukları hedefler doğrultusunda yaşam yerlerini değiştirmektedirler. Mülteci ve sığınmacı olan kişilerle aralarındaki en büyük fark ortaya çıkmaktadır. Mülteci olan kişiler, yaşamış oldukları ülkede hükümet tarafından baskı sonucunu ülkesini terk etmek zorunda kalan kişilerdir. Uluslararası koruma çeşitliğinden yararlanan bireylerdir. Göçmen olan kişiler ise yaşam koşullarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

İnsanların yaşam koşullarının daha iyi olması açısından bakıldığında iş göçü hareketliliğidir. Günümüzde büyük şehirlerin küçük yerleşim yerlerine göre iş istidamının fazla olması, yaşam standartlarının kendi yerleşim yerlerine göre iyi koşullarda olması iş göçünün olmasını sağlamaktadır. Köyden kente yaşanan göçün istekli olarak yapılması ve yaşam koşullarının artması sebebiyle kentlerden geri dönmek istememesiyle birlikte aile fertlerini de yanına almışlardır. Göç kavramına bakıldığında gerçekleşen göç hareketi bireylerin kendi istekleriyle gerçekleşen harekettir. Türkiye’de gerçekleşen 1960 ve 1980 darbe olaylarıyla pek çok vatandaş ülkeyi terk etmek zorunda kalmış ve başka ülkelere iltica etmiştir. İnsanların fikir, düşünce, siyasi düşünce biçimleri bakımından baskı altına alınması ve bireylerin can güvenliğinin olmaması sebebiyle başka ülkeye iltica etmek zorunda kalmıştır. Bu bakımdan iltica etmek zorunda kalan insanlar farklı bir ülkenin korumasına ihtiyaç duymuştur. İltica etmek zorunda kalan insanlar bir ülkede diktatör rejimlerin baskısı sonucunda iltica ve sığınma talebinde bulunabilir.

Mülteci, göçmen ve sığınmacı kavramlarına bakıldığından birbirinden farklılık görülmektedir. Mülteci ve sığınma kavramları hukuksal ve siyasal düzlemlere kişinin can güvenliğini koruması bakımından gerçekleştirilmektedir. Cenevre sözleşmesinde imzalanan hukuksal ve siyasal düzlemde insanların baskı ve zulümden dolayı farklı yere gerçekleşen göç hareketidir. Bu bakımdan mülteci ve sığınmacılık yasal düzlemde gerçekleşmesiyle birlikte göçmenlik olarak tanımlanabilir.

2.3 Göç Olgusunun Oluşum Sebepleri

Göç olgusu insanların ekonomik, siyasal nedenlerden dolayı oluşmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde, ekonomik, siyasal ve sosyal yönüyle Arap ülkelerinde gerçekleşen Arap Baharı oluşum sebep ve sonuçları incelenecektir.

2.3.1 Arap Baharı Oluşumu Sebebi ve Sonuçları

Arap Baharı, Arap ve Müslümanların oluşturmuş olduğu Kuzey Afrika ve Ortadoğu coğrafyasında, halkın demokratikleşmesi için gerçekleştirmiş olduğu eylem ve protesto gösterilerinin temel olarak adlandırılmasıdır. Tunus'ta 2010 yılında başlayan protesto gösterileri, Arap coğrafyasına yayılmış ve halkın siyasal, ekonomik, sosyal yaşamlarının refaha ulaşması için gerçekleşen ayaklanmalar ülkelerde iç savaşa dönüşmüştür. Arap Baharı, Arap devrimi olarak günümüzde devamlılığını sürdürmekte olan toplumsal hareketliliklerdir.

17 Aralık 2010 tarihinde Tunus'ta Muhammed Buazzi'in kendisini yakması sonucu başlayan protesto gösterileri Suriye, Mısır, Libya, Yemen ve Bahreyn'de halk ayaklanması olarak yayılmış ve hükümete karşı protesto gösterileri gerçekleştirildi. (Paksoy, Paksoy, & Alancıoğlu, 2013, s. 17). Arap Baharı sürecinde Tunuslu gencin ölümü ile başlayan halk hareketliliği ile Tunus'ta 20 yıllık yönetiminde yer alan Zeynel Abidin Bin Ali hükümetten indirilmesiyle birlikte ülkesini terk etmek zorunda kaldı ve Suudi Arabistan'a kaçmıştır. Ülkede gerçekleşen genel seçimlerde hoşgö-

rü ve demokratik ideolojisini ön planda olan Nahda partisi hükümetin başına geçmiştir. Mısır'da 15 Ocak 2011 tarihinde başlayan Tahrir Meydanında başlayan Arap Baharı protestolarında, 40 yıl Mısır hükümetinde yer alan Hüsnü Mübarrek görevinden istifa etmiştir. Mısır'da Arap Baharı etkisi ile ordu yeni kurulan hükümete darbe yaptı ve gerçekleşen seçimler sonucunda Müslüman Kardeşler Hareketinden Muhammed Mursi cumhurbaşkanı oldu. Mısır'da etkisini gösteren Arap Baharı gösterileri 15 Şubat 2011 yılında Libya'da Muammer Kaddafi'ye yönelik eylemler gerçekleştirilmiştir. Gerçekleşen eylemler sonucunda Fransa'nın dış müdahalesi ile Kaddafi dönemi Libya'da sona ermiştir. 15 Mart 2011 yılında Suriye'de başlayan Arap Baharı gösterileri ülkede iç savaşa dönüşmüştür. Suriye'de iç savaşın başlaması sonucunda dış ülkelerin Esad rejiminin yanında olan ve desteklemeyen ülkeler tarafından uluslararası sorun haline gelmiştir. Özellikle Suriye'de başlayan iç savaş nedeniyle ülkesini terk etmek zorunda kalan Suriyeliler başta Türkiye, Suriye'nin komşu ülkelerine ve Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere önemli bir sorun haline gelmiştir. Yemen ve Bahreyn'de Arap Baharı etkisiyle birlikte ülkede, Şii yönetimlerin devlette yönetim gücünü artmasıyla birlikte ülkelerde iç savaş ortaya çıkmıştır.

Arap Baharı, Arap coğrafyasında oluşmasının en önemli sebepleri incelendiğinde, " bölge genelinde adalet, fırsat eşitliği, hakça bir gelir paylaşımı, demokrasi, insan haklarına saygı ve karşılıklı güven tohumunun yaşatılmasıdır" (Tuygan, 2011). Arap Baharı özellikleri incelendiğinde, halk tabanının sosyal, ekonomik, kültürel faaliyet alanlarının yeterince olmaması ve bununla birlikte gelen devlet yönetimlerinin keyfi çıkar doğrultusunda yönetilerek toplum üzerindeki etkisi görülmektedir. Ancak devlet yönetimleri incelendiğinde Arap Baharı yaşanan ülkelerin liderleri proje amaçlıdır. Özellikle Libya, Mısır, Suriye'de yaşanan Arap Baharı protestoları ülkede iç savaşa dönüşmüş ve bu ülke toprakları üzerinde dini, siyasi örgütler kurulmasına

yol açmasıyla birlikte farklı ülkelerin oyunlarına sebep olmuştur. Arap Baharı yaşanan ülkelerde ülkeyi yöneten kişilerin bir grup ve zümre yapısı içerisinde olması ülke içinde ekonomik, sosyal, politik gücün kendi elinde tutmasıyla ülke içerisinde sosyal adalet, kültürel gelişim, demokrasi gibi toplum temel taşı olan unsurların geri planda tutulmasına neden olması otoriter rejimlerin yıkılmasına sebep olmuştur. Bu bakımdan toplumsal dinamiklerin tekrardan şekillenmesine yol açmaktadır.

Arap Baharı yaşanan ülkelere Suriye’ rejiminin hükümette devamlılığını sürdürmesi devam etmektedir. Ancak Suriye’de gelinen noktaya bakıldığında, dış faktörlerin ülkeye müdahale ettiği ve farklı grupların ülke toprakları içerisinde varlığını sürdürmek olmasıyla iç savaşın devamı sürmektedir. Libya’da başlayan Arap Baharı gösterimleri sonucunda devlet liderinin dış güçler tarafından hükümetten indirilmesine sebep olmuştur. Aynı şekilde Yemen’de gerçekleşen Arap Baharı protestoları sırasında dış güç unsurların ülkeye doğrudan müdahale ettiği ve ülke içerisinde iç savaşın çıkmasına sebep olmaktadır. Arap Baharı oluşum sürecini incelendiğinde kapitalist yakışımın ön planda tutulduğu görülmektedir. Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgelerindeki petrol ve doğalgaz rezervlerini elinde tutmak ve Büyük Ortadoğu Projesini yeniden şekillendirmektir. Bu bakımdan eğitim, ekonomik, siyasal gibi toplumsal yapı taşlarının boşluğundan ve güçsüzlüğünden oluşmuş demokratik süreç farklı şekilde biçimlenmiştir.

Bu bakımdan, Arap Baharı sürecinin oluşumu ve sonuçları dikkate alındığında demokrasi, kültürel ve sosyal adaletin artmasını isteyen bölge halkının demokrasiye geçiş sürecinde ılımlı ve demokrat oluşumunun olmadığına göstergesidir. Bölgede yaşanan iç savaşlar, hükümet değişikliklerine neden olmaktadır. Bu kapsamda bölgeye demokrasinin gelmesi ülkelerde oluşan yeni iktidarların halkın arz ve talep-

lerini doğrudan karşılaması gerekmektedir. Arap Baharıyla başlayan iç çatışmalar, bölgede yaşayan insanların kendi ülkelerinden göç etmesine sebep olmuştur.

2.4 Türkiye'nin Suriyeli Vatandaşlara Yönelik Çalışmaları

Suriye'de Mart 2011 yılında Arap Baharı etkisi ile başlayan iç savaşta zorunlu göç etmek zorunda kalmıştır. Suriyeli göçmenlerin bir bölümü Türkiye'ye sığınmıştır. Suriye'deki iç savaş nedeniyle ülkesini terk etmek zorunda kalan Suriyeliler Türkiye'nin farklı bölgelerine geçici koruma talebiyle yaşamlarını devam ettirmektedir. Geçici koruma talebi ile Türkiye'ye sığınan Suriyeli göçmenler Türkiye tarafından Suriye sınırına yakın olan illerde çadır kentlerde yaşamını devam ettirmektedir.

Türkiye 1951 Cenevre sözleşmesine yer alan coğrafi sınırlık içerisinde mülteci kabul etmektedir. Cenevre Sözleşmesine göre Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylarda göç etmek zorunda kalan bireylere tanınan haklardır. Türkiye Avrupa ülkelerinin dışından gelen kişilere sığınma hakkı tanımaktadır. Avrupa dışından gelen kişilerin üçüncü bir ülkeye iltica edene kadar Türkiye'de geçici sığınma talebinde bulunmaktadırlar. Bu bakımdan Suriye'deki savaş nedeniyle Türkiye'ye gelen Suriyeliler sığınma talebinde bulunmaktadırlar. Suriye'deki iç savaştan dolayı ülkesini terk etmek zorunda kalan, ülkesine geri dönemeyen ve kitlesel halde göç etmek zorunda kalan Suriyeliler, Türkiye'ye sığınma kapsamında geçici korumaya alınmaktadır. Geçici koruma kapsamında, Türkiye'ye sığınma talebinde bulunan Suriyelileri kimlik tespiti ve kayıt işlemlerinin sona ermesinden Türkiye'de ikamet edildiğine dair geçici kimlik belgesi verilmektedir. Kimlik belgesi Türkiye'de geçici olarak kalma hakkı sağlamaktadır. Türkiye geçici koruma kapsamında ülkeye kabul ettiği Suriyelileri barınma merkezlerinde ve dışında hizmetler vermektedir. Eğitim, sağlık, iş edinme, tercümanlık ve sosyal yardım hizmetleri yer almaktadır. Geçici koruma kapsamında Türkiye'ye sığınan kişiler kendi istekleri ile ülkelerine dönmesi veya

farklı bir ülkeye iltica etmesi sonucu geçici kimlik belgelerinin alınması sonucunda koruma statüsünü sona ermektedir.

Dünya üzerinde mültecilik sorunu küresel boyut olarak devletlerin gündeminde bulunmaktadır. Günümüzde mültecilik sorunu bireyleri etkilediği kadar hükümetlerin ekonomik boyutlarını da etkilemektedir. Ekonomik açıdan zorlanan hükümetler ülkelerini mülteci kabulünde eğitim seviyesinin yüksek olmasını önem vermektedirler. Bu bakımdan devletler, mültecilerin toplumsal entegrasyonun kabul edilmesini sağlamakla birlikte ekonomik olarak zorlamamasını sağlamaktadır.

Suriye'deki iç savaş nedeniyle Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin sayısında devamlı yükseliş söz konusudur. Suriyelilerin Türk toplumuna entegre olması toplum tarafından rahatsız edici bir duruma yol açmaktadır. Suriye'deki yaşanan iç savaş nedeniyle Türkiye'de mülteci krizinin ekonomik ve toplumsal sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Türkiye mülteci sorunun çözümü için 18 Mart 2016 tarihinde Avrupa Birliği ile görüşme sağlamıştır. Yapılan antlaşma sonucunda;

- Yunanistan'a yasa dışı yollarla geçen Suriyeli mülteciler Türkiye'ye geri iade edilmesi
- Avrupa Birliği'nin mülteciler için Türkiye'ye ödemiş olduğu 3 milyon Avroluk yardım paketinin iki katına çıkararak ödeme yapması
- Türkiye'nin geçici koruma kapsamında ülkesine kabul ettiği bir Suriyeli için Avrupa Birliği tarafından mülteci statüsünde kabulü oluşturulmuştur (<http://www.hurriyet.com.tr>, 2016)

Türkiye ve Avrupa Birliği arasında imzalanan mülteci antlaşması ile Avrupa ülkelerinin kendi coğrafi sınırları içerisinde mülteci kabul etmemesi ve Türkiye'yi tampon bölge olarak kabul etmektedirler. Bunun sonucunda Türkiye'de toplumsal ayrışmanın artması, işsizlik, sağlık, eğitim, ülke içerisinde siyasal ayrımın artması

gösterilebilir. Avrupa Birliği ile yapılan antlaşmada, Türkiye'nin Cenevre Sözleşmesinde tanımlamış olduğu coğrafi sınırlılık kapsamında mülteci kabulün antlaşma ile yürürlüğe girdiği ve Türkiye tarafından geçici koruma altına alınan Suriyeliler Avrupa ülkelerine mülteci statüsünde kabulü oluşturulmuştur.

Türkiye tarafından oluşturulmuş güvenli alan bölgelerinde kalmayan Suriyeliler şehirlerde çalışmakta ve yaşamını sürdürmektedirler. Kültürel farklılıkların yaşaması nedeniyle Suriyelilerin toplumsal kabulünde zorluk yaşanmaktadır. Türkiye mediasında yer alan Suriyeli haber toplumsal birlikteliğin oluşmasında da güçlükle yaşatmaktadır.

2.5 Türkiye'de Yerel Medya Tarihçesi

Türk gazetecilik tarihi, Osmanlı Devleti'yle başlamakta ve günümüz kavramsal çerçevesini kullanırsak başlangıçta "yerel basın" şeklinde ortaya çıkmaktadır (Aydeniz; 2007; 109). Osmanlı'da basın faaliyeti 1831 yılında ilk resmî gazete olan Takvimi Vakayi den önce yayımlanan yerel gazeteler yer almaktadır. Örneğin Fransızların Anadolu'da ticaretin geliştiği İzmir'de 1824 yılında yayımlanan Symrneen (İzmirli), aynı yıl Spectatuer Oriental (Doğu Seyircisi) ve 1828'de de Courier de Smyrne (İzmir Postası) Anadolu'da yayımlanan ilk yabancı gazetelerdir (Demir; 2014; 60).

Osmanlı Devleti 19. Yüzyılda gerçekleştirmiş olduğu reform hareketleriyle modernleşme sürecine girmiştir. Osmanlı Devleti'nin geniş coğrafya ya sahip olması ve çağdaşlaşma sürecinde yönetmekte oldukları vilayetlerde yerel gazeteciliğin oluşmasında önemli yere sahiptir. Osmanlı Devleti 1864 yılında nizamname kanunuyla idari yönetimde değişikliğe gitmiştir. Eyalet sisteminin yerine vilayet sistemine geçilmiştir. Geçilen yeni mahalli idarenin en önemli gelişmesi vilayetlerde matbaanın kurulmasıdır. Vilayet matbaaların kurulması ülke içerisinde kültürel değişikliğin

en önemli kaynağı olmaktadır. Valilik bünyesinde açılan matbaalar öncelikle kırtasiye işlerine ağırlık vermiş, ancak bunun yanı sıra matbaalarda salnameler (yıllıklar), takvimler, dini, edebi ve bilimsel kitaplar basılmıştır (Ulus, 1993, s. 78). Osmanlı'da yerel gazetecilik faaliyetlerinin başlamasının en önemli nedeni, devlet yöneticilerin çıkarılan kanunları bilgilendirilmek amaçlıydı. Bu sebeple Osmanlı'da yayımlanan ilk gazeteler, bireyi devlet karşısında desteklemek ve istemlerini karşılama yerine, devleti güçlendirmeye yönelik ve dördüncü güç olmak niteliğinde uzak bir yapıya sahiptir (Aydeniz ;2007; 12). Osmanlı'nın 19.yüzyıldaki siyasi durumu göz önünde tutulduğunda devletin Fransız İhtilali nedeniyle çıkan iç isyanlar ve Avrupa devletleri ile yaşanan siyasi, askeri, ekonomik anlaşmalar devletin gücünü zayıflatmaktaydı. Bu bakımdan hem ülke içerisinde hem de ülke dışarısında kamuoyu oluşturma ve halkı bilgilendirme amacı ve propaganda kapsamında yayımlanmıştır. Vilayet gazetelerinde yayımlanan haberlerde öncelikle padişahın haberleri ön plana çıkmaktaydı, yasalar, yönetmelikler, kamu görevlilerin ödüllendirilmesi, tayinler, kolluk kuvvetlerinin başarıları, valilerin konuşmaları ve yazıları, resmi bildirimlerin yer verilmiştir (Ulus, 1993, s. 79). Bu bakımdan vilayet gazetelerinde yayımlanan yazılar genellikle imzasız olarak yazılmıştır. Vilayet gazetelerinin içeriği incelendiğinde halkın kültürel bilgi birikimlerini artıracak yazılarda yazılmıştır. Gazetelerde şiirlerin yazılması ve yerel halkın kültürel bilgi birikimini yükseltmek maksadıyla tarihsel yazılar yer almaktadır. Çıkarılan vilayet gazeteleri haftalık olarak yayımlanmaktadır. 2 illa 4 sayfa sayısında 2 illa 4 sayfa arasında değişmektedir. Bölge halkının gazeteleri belirli bir bölgeden okunması için duvara yapıştırılmıştır. Muhtarların gazeteleri alması zorunludur (Erdoğan, 2007, s. 31).

Osmanlı Devleti'nde yerel gazetecilik faaliyet yapılanmasında çıkarılan ilk gazeteler Had ika al-Ah bar (Türkçe- Arapça), 1865 tarihli Tuna (Türkçe-Bulgarca),

1866'da Trablusgarp'da Trablusgarp (Türkçe-Arapça), 1867'de Girit'de Girit (Türkçe-Rumca), 1869'da Bursa'da Hüdavendiğar (Türkçe-Ermenice), 1871'de Prizren'de Prizren (Türkçe-Sırpça), 1872'de Adana'da Seyhan (Türkçe -Rumca) olmuştur (Erdoğan, 2007, s. 29). Çıkarılan gazetelerin ortak özelliklerine bakıldığında, resmi dil olarak Türkçe, dilinin kullanımı ve ikinci dil olarak bölgenin yerel dilin kullanıldığı görülmektedir. Vilayet gazetelerinin çıkış tarihleri incelendiğinde, nizamname kanununun yayımlanmasından bir süre sonra çıkarıldığı görülmüştür. Bu nedenle kalifiye elemanın yetersizliği ve teknik sorunlarının olması gazetelerin diğer vilayetlerde geç çıkmasına sebep olmuştur. Vilayet gazeteleri matbaacılık eğitiminin verilmesiyle sanat okulları ve sanayicilik gelişiminin sağlanmasıyla vilayetlerde halkın sanatsal eğitimin, ekonomik anlamda gelişmesini sağlamaktaydı. Sanayi ve sanat okullarında yetişen personeller taşrada vilayet gazetelerinin çıkarılması hızlanmıştır. Vilayet gazeteleri zamanla kanun, yasa haberlerinin yanı sıra ulusa ve uluslararası gündemler, reklamlarda gazetelerde yayımlamaktaydı. Vilayet gazeteleri bu bakımdan birçok yörede resmi gazete niteliğinde değerlendirilmektedir. Mithat Paşa tarafından 1865 yılında yayımlanan Tuna gazetesi dört bölümden oluşmaktaydı. Resmi, gayri resmi, ilan ve reklamlara yer verilmekteydi (Koç, 2015, s. 130).

Osmanlı'da 2. Abdülhamit döneminde başlayan istibdat devri zamanında vilayet gazeteleri ve hükümete karşı olan gazeteler güvenli gerekçesiyle 2. meşrutiyet dönemine kadar kapatılmıştır. 2. Abdülhamit döneminde 1878 yılında basını denetleme ve sansürlemek amacıyla Osmanlı içişlerinden sorumlu Dahiliye Nazırlığı tarafından Matbuat-i Dahiliye Müdürlüğü oluşturuldu ve 1889 yılında yayımlanmış olduğu genelge ile İstanbul'da yer alan haberlerin içerikleri vilayet gazetelerinde yer alması yasaklanmıştır. Taşrada yayım yapan gazetelerde kültürel yazıların yazılması da yasaklanmıştır. Vilayet gazetelerinin okuma oranını artırmak amacıyla halkın kültü-

rel ve ekonomik anlamda bilgilendirilmesi amacıyla haberlere yer verilmiştir. 2. Meşrutiyet döneminde vilayet gazetelerinde düzenlemeler yapılarak gazetelerin içerik bakımından gelişmesi, gazetelerin yayım politikalarında yöntem değiştirmesiyle birlikte yerel basın genişlemesi hızlanmıştır. 2. Meşrutiyet döneminde Osmanlı basınında İkdam, Sabah, Tercümanı Hakikat ve Saadet gazetesi olma üzere tirajı en yüksek olan gazetelerdi. İlerleyen dönemlerde Tanin, Yeni Gazete, Hukuk Umumiye, Serbesti, Sadayı Millet, Mizan, Şurayı Ümmet, Osmanlı, Volkan, Takvim i Vekayi eklenecektir (Doğaner, 2012, s. 109). Abdülhamid dönemindeki baskıcı yönetim anlayışı 2. Meşrutiyet döneminde sonra ermesine ve basın hürriyetin tekrardan ortaya çıkmasıyla birlikte gazetecilik faaliyetlerinin hızlanmasına katkıda bulunmuştur.

Osmanlı Devleti 1. Dünya Savaşına Almanya ve İttifak Devletlerinin yanında savaşa girmiştir. İttifak Devletlerinin savaşı kaybetmesi sonucunda Osmanlı Devleti İtilaf Devletleriyle imzaladığı 30 Ekim 1918 Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra savaştan çekildi. İtilaf devletleri Mondros Ateşkes antlaşmasınının 7. maddesine dayanarak Anadolu'da kendi güvenliğine tehdit eden yerleri işgal etmiştir.

1918- 1923 yılları arasını kapsayan milli mücadele dönemi halkın ve kamuoyunun doğru bilgilendirmesi kapsamında basında önemli yere sahiptir (Özyürek; 2016). Kurtuluş savaşı döneminde önemli rol üstlenen vilayet gazeteleri Anadolu'nun kurtuluşu ve halkın desteğini sağlaması bakımından gerekliydi. Kurtuluş savaşı döneminde gazetecilik faaliyetlerine önem verilmesinin nedeni; Anadolu'da oluşan bağımsızlık fikrinin bağımsızlık yolundaki fikriyle birleşmesi, gerekli siyasal, sosyal ve kültürel faaliyetlerinin oluşması için gazeteciliğin enformasyon akışıyla duyurulması ve geniş halk kitlelere ulaşmasını sağlamak, milli mücadeleyi dış basına varlığını duyurmak ve dış destek sağlamak amacı taşımaktadır (Gündüz; 2007; 93). Milli mücadele döneminde bağımsızlık mücadelesinin gerekli sebeplerinin Anadolu

insanına aktarılması, bilinçlendirilmesi ve destek alması için Mustafa Kemal Paşa tarafından İrade-i Milliye ve Hakimiyet-i Milliye gazetelerinin çıkarılmasıyla kurtuluş savaşı döneminde Anadolu basınının kurtuluş savaşını örgütlenmesinde ve güçlenmesinde katkıda bulunmuştur. Mustafa Kemal Paşa milli mücadele döneminde basının önemini iyi bildiği için ve kurtuluş savaşında haberlerin toplanması, halka doğru bilgi akışının sağlanması ve dış basın ilişkilerinin gelişmesiyle birlikte milli mücadelenin haklılığını aktarmak için Halide Edip Adivar ve Yunus Nadi Abalıoğlu'nun çalışmaları sonucunda 6 Nisan 1920 yılında Anadolu Haber Ajansı kuruldu (Özyürek; 2016). Anadolu Haber Ajansı ilk Türk haber ajansı olma niteliğini taşımakta olup milli mücadele döneminde bağımsızlık mücadelesi açısından kamuoyu oluşturmada ve Anadolu yerel basını haberciliğinin gelişiminde katkıda bulunmuştur. Kurtuluş savaşı döneminde Anadolu basını yerel ölçekte milli mücadeleye destek vermiştir. İzmir'de Doğru, Balıkesir'de Doğru Söz, Yeni Adana, Kastamonu'da Açık söz, Konya'da Babalık ve Öğüd, Diyarbakır'da Küçük Mecmua, Erzurum'da Albayrak, Amasya'da Emel, Edirne'de Ahali, Trabzon'da İstikbal, Giresun'da Işık, Samsun'da Ahali, Antalya'da Anadolu, Elazığ'da Setvet-i Milliye, Maraş'ta Amal-i Milliye, Bolu'da Türkoğlu ve Dertli, Artvin'de Yeşil Yuva, Sivas'ta İradiye Milliye, Ankara'da Hakimiyet-i Milliye gazeteleri yayımlanmıştır (Özkaya; 2001; 23). Kurtuluş Savaşı döneminde İtilaf Devletlerinin işgal altında yer alan İstanbul, basın bakımından saltanata bağlıydı. Kurtuluş savaşı döneminde İstanbul basını milli mücadeleye karşı çıkmakla birlikte İtilaf devletlerinin mandasını kabul eden yayımlar yayınlanmaktaydı. O dönemde İstanbul'da yayım yapan gazeteler hem saltanat yakınlığı olarak hem de Rumca ve Ermenice basım yapan gazeteler Anadolu'daki milli mücadeleye destek vermemekteydi. Peyami Sabah, Serbesti, Alemdar, Bosfor gazeteleri Anadolu'ya yayım yapılması yasaklanmıştı (Özkaya; 2001; 49). Saltanata yakınlığı

olarak bilenen gazetelerin kurtuluş savaşına yönelik yapılan haberlerinin İstanbul'da yayımlanması yasaklandı.

Türkiye'de kurtuluş savaşında yöre halkının örgütlenmesi ve kamuoyu oluşumunda önemli yer alan yerel basın, cumhuriyet döneminde bölge halkının bilgilendirilmesinde önemli rol üstlenmiştir. Cumhuriyet döneminde yaygın basının 1960lı yıllarına kadar olan süreç içerisinde dağıtım sorununun olması, yerel basının bölge açısından yerel kamuoyunun oluşması ve bölge halkının birinci dereceden haber kaynağı olması yerel basının işlevini arttırmaktadır (Erdem, 2007). Cumhuriyet döneminde gazetelerin baskı tekniklerin gelişmesi, ulusal basının ülke genelinde dağıtım sorununun çözmesi yerel basının genişlemesine engel olmuştur. Atabek, cumhuriyet döneminde yerel basının gerilmesini şu şekilde açıklamıştır;''

- 1) Tipo baskı tekniği kullanılan.
- 2) Kalite fotoğraf basmayan.
- 3) Eleman yetersizliği nedeniyle bozuk Türkçe ile yazılmış haberler içeren yerel gazeteler.
- 4) Yaygın dağıtım yapan basının rengarenk gazeteleri karşısında güç kaybetmesi (Atabek, 2005)''.

Türk basın tarihi tarihsel süreç içerisinde demokrasinin gelişime önemli katkıda bulunmaktadır. Toplumun siyasal, kültürel, ekonomik, sosyal birikimlerinin artmasını sağlamakla birlikte insanların belli bir ideoloji ve fikir birikimlerinin oluşmasını sağlamaktadır. Osmanlı'dan günümüze yerel basın faaliyetleri insanların kamusal düzlemde doğru biçimde bilgilendirilmesi, kamuoyu oluşturulmasında önemli rol oynamaktadır.

2.6 Yerel Medyanın Özellikleri ve İşlevi

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte globalleşen dünyada, yerellik kavramı devamlılığını sürdürmektedir. Globallik, özellikle medya ve iletişim sektöründe görülmektedir. Teknolojik gelişmelerin medya sektöründe dünyanın herhangi bir yerinde haber unsuru taşıyan bir olayın farklı coğrafi konumlarda takip etme olanağı sunmaktadır. Globalleşen dünya ve yerel medya kavramın önemi bu alanda karşımıza çıkmaktadır. Yerel medya belirli bir coğrafya da yaşanan insanların toplumsal, ekonomik ve kültürel gelişmelerin o bölge halkına aktarılması ve o bölgeye ait siyasal, ekonomik, kültürel ve sosyal faaliyetlerinin yöre halkına aktarılmasıdır (Gezgin, 2007, s. 177). Yerel medya coğrafi konumu itibariyle geniş alanda yayımlanmamaktadır.

Teknolojinin hızlı bir şekilde hayatımıza girmesiyle birlikte haber olgusunun tek bir yerde sınırlı olarak kalmadığı ve dünyanın her yerinden okuyucu kitlesine erişme imkânı sunmakta olup haberciliğin gelişime katkıda bulunmaktadır. Altun'a (2005;79) göre yerel medya, " tek bir basın kuruluşu tarafından basına ya da yayımlanan sadece o yerleşim yerine dağıtılan ya da izlenen gazete, dergi, radyo ve televizyon yayınlarını ve bunları yapan kuruluşları kapsar". 5187 sayılı basın kanununun 2. Maddesine göre yerel basın olgusunun oluşması için tek bir yerleşim yerinde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir ya da daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın veya yöresel yayın olarak tanımlanmaktadır (basın kanunu, 2004). Örneğin Ankara'da gerçekleşen bölgesel amatör futbol maçı önemli bir olaya sebep vermediği sürece İzmir yerel medyasında haber değeri taşımamaktadır. Yerel medyanın tanımı, il, ilçe ve beldelerde yöre halkının haberlerini veren günlük, haftalık olarak yayımlanan bölge halkına aktarılmasıdır (Girgir, 2009). Yerel medya da oluşturulan haberlerin çoğu kendi sınırları içerisinde yer alan haberlerdir. Bu bakımdan yerel medya

yayımlanmış olduğu kentlerde oluşan toplumsal sorunların çözümlemesi konusunda önemli rol oynamaktadır.

Yerel basın, halkın isteklerini, sorunlarını ve çözümlenmelerini yerel yönetime aktarmaktadır. Bu bağlamda yerel basının işlevi olarak, bölge halkıyla yerel yönetim arasında iletişim kurmaktadır (Gezgin, 2012, s. 11). Yerel basın işlevsel açıdan yönetim ve halk arasındaki bilgi akışı sağlaması, yöre halkının sözcü konumunda olması ülke içindeki demokrasi süreci açısından önemli rol oynamaktadır. Yerel medyanın demokrasi süreci oluşumu evresinde yerel kamuoyu oluşturması bölge halkının yerel yönetimlerle arasındaki iletişim ağının kurulmasında katkıda bulunmaktadır. Yerel medya kamuoyu oluşturma evresinde bölgede yaşanan olayları haberleştirilmesi, bilgi aktarılması veya haberleşen bilgilerin geliştirilmesiyle bulunduğu yörelerde yerel kamuoyu oluşturulmasını sağlamaktadır. Bu açıdan, yerel basın bulunmuş olduğu yörede kendi alanıyla sınırlanmakta olmakla birlikte oluşturmuş oldukları kamuoyu evresi lokallik açıdan sınırlandırılmaktadır. Yerel basın yayımlanmış olduğu bölgede kamuoyu oluştururken bölge insanın başlıca sorunları olan sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel, sanatsal, sportif gibi konuların kamuoyu oluşturulmasında başlıca ele alınan konulardır. (Bekiroğlu, 2006, s. 134)Bu açıdan yerel basın, bölgede gerçekleşen gündelik fakat haber değeri taşıyan olayların haberleştirilmesinde ve gündemi belirlemede rol oynamakta ve hazır bulundurmaktadır. Yerel basın günümüzde yöre halkının sorumluluklarını kamusal amaçla ön plana çıkarmaktadır. Yerel basının kamusal anlamdaki bu yaklaşımı bölgede demokrasinin güçlenmesi sağlamakla birlikte bölge halkının vatandaşlık görevlerini bilen sorumlu yurttaş olarak bilinçlenmesini sağlamaktadır. “Yaygın basının işlevlerinden biri eğitim işlevi; yerel basında toplumsal kimliğiyle önem kazanır. Ulusal iradenin doğru ve amaca uygun yadsımasında gerekli demokrasi kültürünün yerleşmesi, yerel basının en

önemli işlevlerindedir”. (Büyükbaykal, 2005). Bu bakımdan yerel basın, yayımlanmış olduğu bölge ve lokallerde bölge halkının kültürel açıdan güçlenmesine ve demokrasi bilincinin oluşmasında önemli rol oynamakta olan kitle iletişim aracıdır.

Türkiye’de tarihsel süreç içerisinde yerel basının çeşitli sorunları görülmektedir. Yerel basınların ekonomik anlamda tekniksel sorunların, muhabirlerin yetersizliği, yapısal özellikleri gibi hataları yerel basının bölgesel anlamda gelişmesini engellemektedir. Ulusal basının profesyonel habercilik açısından haberlerin oluşması, basın tekniklerinin gelişmişliği, yapısal olarak kurumsal olması yerel basının Türkiye’de gelişmesini engellemektedir. Bu bakımdan yerel basında yer alan tekniksel sorunları bölge halkının isteklerine cevap vermemesi gazetelerin okuma oranını düşürmesi ve tirajlarının düşük olmasına sebep olmaktadır (Dalgaldere & Çelik, 2014). Yerel basında gerçekleşen tekniksel sorunlar ulusal basının yerel bölgelerde yayımlanmış oldukları bölgesel ekleri yayınlayarak yerel basının bölgede gelişmesini engellemektedir.

Yerel gazeteler bölgesel anlamda satışını arttırmak ve tirajını yükseltmek amacıyla ülke genelinde yayınlanan haber ajanslarından haberlerini oluşturmaktadır. Yerel gazetelerde muhabir eksikliğinin olması ve gazetelerinde yer alan haberlerinin haber ajanslarından temin etmesi yerel gazeteciliğin profesyonel habercilik açısından gelişmesini engellemektedir. Bu bakımdan yerel basında oluşturulan haberler ikincil kaynaktan oluşturulmaktadır.

Yerel gazetelerin haber oluşum süreci içerisinde politik yapısı önemli yer tutmaktadır. Yerel gazetelerin tirajlarının düşük olması ve gazetelerin ekonomik anlamda güçlenmesi için siyasal anlamda güçlenmesi amaçlı iktidar gücünün kullanılması, siyasal ilişkilerinin kullanılmaktadır. Yerel gazeteler varlıklarını sürdürmek ve ekonomik olarak kalkınabilmek için haber üretim sürecinde siyasal ilişkilerini kul-

lanmaktadır. Bu bakımdan, “medya sahipliğindeki bu dönüşümün bir başka nedeni ise sermaye sahiplerinin protokole yakın olmak, kişisel sorunlarını daha kolay çözecek bir araca sahip olmaktır ki bu durum basını temel işlevlerinden uzaklaştırmaktadır” (Birsen, 2011). Yerel basının teknik ya da yönetsel olarak geri kalması siyasal düzlemde iktidar ilişkilerinin güçlenmesine sağlamakta olup haberciliğin tarafsızlık ilkesine ters düşmektedir.

2.7 Medya ve İdeoloji

İdeoloji kavramı 18. Yüzyılda Antoine Destut de Tracy’nin, düşünceler bilimi olarak tanımlamaktadır (Örs, 2009). Antoine Destut de Tracy ideolojisi kavramını tanımlarken, insanların yaşam düşüncelerini biçimlendiren ekonomi politik, ahlak veya bireylerin düşünce tarzın yansıtan ve politik anlamda etkileyen ve insanların entelektüel çevreye açıkça hükmetmek amacıyla, bir terminoloji ve entelektüel tasarı alanı olarak düşünülmüştür (Toruk & Sine, 2012).

İdeoloji bir toplumda yaşayan insanların düşünce ve yaşam biçimlerini şekillendirmektedir. İnsanların dünyaya hangi bakış açısıyla baktığı, buna göre yaşamlarını sürdürdükleri ve yaşamı boyunca bu inanç ve düşünce yoluyla yaşadıkları düşünce kavramının söylemsel olarak aktarılmasıdır. İdeoloji bireyle birlikte başlamaktadır. Bireylerin düşüncesine göre ait olduğu grup, sınıf veya aile bütünüün birleşmesiyle kendi düşünce sistemini bulunduğu topluma yansıttığı düşünsel olarak ifade edilmesidir. Bireylerin dünyaya bakış açısını şekillendiren ve düşünce bu düşünce perspektif olarak bakış açısı olarak görünebilir. Fiske’nin tanımına göre ideoloji kavramı;”

- 1) Belirli bir sınıfın veya grubun inançlar sistemi
- 2) Doğru veya bilimsel bilgiyle çelişebilecek aldatıcı inanç ya da yanlış bilinç veya fikir

- 3) Anlam veya fikir üretiminin genel süreci olarak üç maddede altında toplanmıştır” (Dursun, 2009). İdeoloji, toplumsal değerlerin oluşumunda rol oynamaktadır. Bu bakımdan ideoloji toplumu tekrardan üretmektedir. İdeoloji sistemi toplumdaki bireylerin farklı inanç ve düşünce sistemlerinin oluşumlarında ve yaşamsal farklılıkları ön plana çıkarmaktadır.

Toplumun oluşumunda bireylerin düşünce sistemi inanç ve düşüncesi bulunmaktadır. Hanifi Macid’in tanımına göre ideoloji kavramı. “Toplumsal yaşamdaki fikir, inanç ve değerleri üreten genel maddi süreç olarak tanımlanabilir” (Macit, 2016, s. 30). Bu bakımdan ideoloji kavramı, bireylerin düşünce sistemlerini içeren ve yaşadığı toplumda ve dünyaya bakış açısını şekillendiren düşünce sistemleridir.

Medya genel anlamıyla kitle iletişim araçlarının (televizyon, gazete, radyo, internet vs) araçlarını kullanan iletişim yöntemi olarak tanımlanabilir, başka bir deyişle medya kitle iletişim araçları sayesinde toplumları birbirine bağlan iletişim biçimidir. Mihalis Kuyucu’nun tanımına göre medya şu şekilde açıklanmıştır, “medya; çeşitli araçlar yoluyla, haber, fikir, mesaj ya da enformasyonun kitlelere iletilmesidir” (Kuyucu, 2013, s. 146). Bireylerin düşünce sistemlerinin ve fikirlerinin oluşturulmasında, toplumsal açıdan medyanın önemi bulunmaktadır. Bu bakımdan medya ideolojiyi yansıtırken “İdeoloji ve fikir akımları da bir toplumda yer bulabilmek ve toplumun bireyleri arasında kabul görebilmek amacı ile sıklıkla medya başvurmaktadır” (İnal & Kiraz, 2008, s. 526). Medyanın toplum üzerindeki fikir ve ideoloji akımının ön planda tutması açısından egemen ideolojiye başvurmaktadır. Medya egemen ideolojisinin oluşmasında iktidar ilişkilerini ön planda tutar. Medya egemen ideolojinin oluşturulmasında kullanmış olduğu dille haberleri farklı bakış açısıyla topluma yansıtması ve aktarılan fikirlerin toplum tarafından tekrardan yapılandırılmasını sağlamaktadır. Bu sayede medyada aktarılan ideolojik söylemler egemen ideolojinin olu-

şumunda katkıda bulunmaktadır. İdeolojik olarak yapılandırılan haberler kamuoyu tarafından farklı şekilde adlandırılmaktadır. Bu bakımdan haberlerde oluşturulan haberler mesaj bakımından ideolojik fikirler içermektedir. Medya kuruluşları egemen ideolojinin toplum tarafından etkin kılmak amacıyla toplumun kültürel yapısına bakmaktadır. Medyada oluşturulmuş haberler toplumun kültürel kodlarını kullanarak egemen ideolojinin aktarılmasıdır. “Egemen ideoloji yeni sözcüklerle yeniden ifade edilerek toplumun bütün bireylerinin dilinde dolaşmakta ve toplumun bütün katmanlarına kadar girebilmektedir” (Devran, 2010, s. 27).

İdeoloji bir sistemin işleyiş biçimidir. Medyadan topluma aktarılan haberler kültürel olarak kamuoyuna yansımalarıdır. Medya patronları bu güç doğrultusunda iktidar ve medya ilişkisini kullanarak medyanın tarafsızlık ilkesini bozmaktadır. Medya gücüne sahip olan kişilerin iktidar gücünü kaybetmemesi açısından kurgulanan haberler seçilen olayların tekrardan oluşturulmasına ve kamuoyuna paylaşılmasını ve toplum tarafından nasıl algılandığına dair oluşturulan bilinçli oluşumdur. Medya çözümlerinde eleştirel söylem analizinin önemi bu noktada karşımıza çıkmaktadır.

2.8 Medya ve Hegemonya

İdeolojik güçlerinin elinde bulunduran iktidar sahipleri, yönetmiş oldukları toplumda kendi düşüncelerini ve fikirlerini güç kullanmadan toplumun kültürel kodlarını kullanarak kendi ideolojik düşünce sistemini biçimlendirerek yansıtmaktadır. Özellikle kapitalist toplumlarda kendi fikir ve ideolojilerinin devamlılığını sağlamak ve toplumun düşünsel fikirlerinin oluşmasını sağlamaktadır. Bu bakımdan iktidar sahiplerinin toplum üzerindeki etkisini oluşturmak için medyayı kullanmaktadır.

Günümüzde dördüncü güç olan medya kuruluşları insanların zihninde olumlu ya da olumsuz olarak haberler üretim sürecinde bulunmaktadır. Kapitalist sistem

içerisinde endüstriyelleyen medya sektörü iktidar ve siyaset ilişkilerini kullanarak kar elde etmektedir. Bu bakımdan iktidar sahipleri topluma kendi ideolojik fikirlerini yansıtırken medya ilişkisini ön planda tutmaktadır. İktidar sahipleri toplumu yeniden şekillendirmek ve fikirlerini kabul ettirmek için medyanın söylem gücüne ihtiyaç duymaktadır. İktidar sahipleri kendi fikir ve ideolojilerini topluma aktarmak için sürekli geliştirmek ve rızaya dayalı sisteminin devamını sağlamak amacıyla medyanın gücüne başvurmaktadır. Bu bakımdan iktidar tarafından medya aracılığıyla aktarılan haberlerde, “ideoloji iletişim içinde ifade edilen fikirler sistemi; bilinç grupları ya da bireyler tarafından taşınan duygular, kanılar, tutumlar toplumun temelini oluşturmaktadır” (Çoban, 2012, s. 7). Bu açıdan, medyadan topluma aktarılan ideolojik kavramlar iktidar sahiplerinin hegemonya oluşumuyla birlikte ideolojik kavramlarının hangi bölümüne yardımcı olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan kapitalist sistemlerde egemen güç kullanımını ön planda tutan iktidar sahipleri toplum üzerinde kendi hegemonyasını oluşturmaktadır. İktidar sahiplerinin medya kendi ideolojilerin yayınlamak ve toplumun kültüre sosyal politik veya ekonomik anlamda kendi hegemonyasını oluşturdukları görülmektedir. “Medyanın devletin ve onun ideolojisinin bir aracı olduğu ve egemenlerin söyleminin geçerli olduğu bir aygıt olarak kitleleri yönlendirmek ve ‘bilinçlendir(me)mek için kullanıldığı tarafından kabul görmektedir” (Arşan & Çoban, 2014, s. 45).

İktidar sahipleri kendi toplumlarının üzerindeki egemen ideolojisinin yayılmasında medya patronlarının üstündeki etkisini kullanmaktadır. Bu açıdan medyada oluşturulan haberler hegemonyanın oluşmasında önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Medyanın gücü kullanarak egemen ideolojinin tekrardan şekillendirilmesini sağlamaktadır. Egemen güçlerin kapitalist sistemi ön planda tutarak kendi ideolojik sistemin toplum üzerinde oluşmasını sağlamak için medyanın anlatım gücüne baş-

vurmaktadır. Medyanın anlatım gücüyle kendi sistemlerinin işleyişini ikna etme sürecinde kullanmış olduğu hegemonya, “egemen ideoloji aktarımı, bilinç biçimlendirmesi ve sosyal iktidar deneyimi aracılığı ile işleyen bir süreçtir” (Arşan & Çoban, 2014, s. 42).

2.9 Türkiye Medya Sistemleri

Medya kuruluşları sistemi bir ülkenin toplumsal, siyasal, ekonomik veya kültürel gibi toplumun temel yapısını oluşturmaktadır. Bir ülkedeki medya oluşumunda yer alan haberler o ülkenin toplumsal yapısı hakkında bilgi vermektedir. Medya tarafından oluşturulan olumlu veya olumsuz haberler o ülkenin medya profilini belirlemede olup haberlerin toplumlar üzerindeki etkisini etkin kılmaktadır. Bu bakımdan ülkedeki iktidar sahipleri medya gücünü elinde tutmak veya yönlendirmek istemektedir (Geçer & Arşan, 2017, s. 90).

Medya sistemleri üzerine yapılan çalışmalarda, karşılaştırmalı iletişim modeli Siebert’in 1956 yılında yayımlanmış olduğu basının dört temel kaynağına karşıtlık olarak yayımlanmıştır. Siebert’in basının dört teorisinde ortaya çıkarmış olduğu tezde, “basın içinde yer aldığı sistemin toplumsal ve politik yapının renk ve biçimlerini alır” (Ercebe, 2016, s. 53). Bu açıdan basın toplumun içerisinde bulunmuş olduğu sosyolojik yapısına göre haberlerini oluşturmaktadır. Hallin ve Mancin’in karşılaştırmalı iletişim modelini göre “medya mesajlarının tekil kullanıcının tutum ve davranışlarını nasıl etkilediğine odaklanmaktadır” (Bek, 2010, s. 107). Medya üzerinden aktarılan siyasi içerikli mesajların geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır. Hallin ve Mancin’in medya sistemlerini sınıflandırırken ılımlı ve kutuplaştırıcı sistem olarak politik sistemleridir. Kutuplaşmış medya sistemlerinde ülke içerisinde farklı ideolojik düşüncelerin medyada yer almasıdır. Gazetecilerin haber oluşturulmasında ideolojik düşüncelerinin ön planda tutulmaktadır. Muhabirlerin yapmış oldukları haberlerde ha-

berciliğin tarafsızlık ilkesinin olmadığı ve haberlerini ideolojik çerçevede oluşturmaktadır.

Hallin ve Mancini geliştirmiş olduğu medya sistemde, dört teorinin eksiklikleri göz önünde tutarak medya sistemlerinde üç farklı model ortaya koymaktadır (Ercebe, 2016). İlk grupta Kutuplaşmış Çoğulcu Model Akdeniz ve Güney Avrupa ülkelerini kapsamaktadır, ikinci grupta Kuzey Avrupa ülkelerini kapsayan Demokratik Korporatist Model ve üçüncü modelde Kuzey Amerika ülkeleri, İngiltere ve İrlanda'yı kapsayan liberal model olarak üç grupta incelemektedir. Medya sistemleri karşılaştırmasında Hallin ve Mancini'nin dört değişkeni kullanmaktadır. Gazete endüstrisi, siyasal paralellik, profesyonellik, devletin rolü. Tablo1 Hallin ve Mancini'nin değişkenlerine göre üç modeli gösterilmiştir.

Tablo 1. Hallin ve Mancini değişkenlere göre üç model tablosu

	Akdeniz veya Kutuplaşmış Çoğulcu Model Fransa, Yunanistan, İtalya, Portekiz, İspanya	Kuzey Avrupa veya Demokratik Korporatist Model Avusturya, Belçika, Danimarka, Belçika, Almanya, Hollanda, İsviçre	Kuzey Atlantik ya da Liberal Model İngiltere, Amerika, Kanada, İrlanda
Basın Endüstrisi	Düşük gazete tirajları; siyasal elit odaklı basın	Yüksek gazete tirajları; erken dönem gelişen kitle basını	Orta düzeyde tiraj; erken dönemde gelişen ticari basın
Politik Paralelizm	Yüksek; dışsal çoğulculuk, yorum odaklı gazetecilik, hükümet ya da parlamento odaklı tv yayıncılığı düzenlemesi	Özellikle ulusal basında dışsal çoğulculuk; tarihsel olarak güçlü partibasını; tarafsız ticari yayıncılığa geçiş tv yayıncılığı alanında oldukça otonom sistem	Tarafsız ticari basın; bilgi odaklı gazetecilik; içsel çoğulculuk (Britanya hariç); resmi olarak otonom profesyonel tv yayıncılığı modeli

Profesyonelleşme	Düşük profesyonelleşme araç salılandırılmış medya sistemi	Güçlü profesyonelleşme; kurumsallaşmış öz-düzenleme	Güçlü profesyonelleşme; kurumsallaşmamış öz-düzenleme
Devletin Rolü	Güçlü devlet müdahalesi; Fransa ve İtalya’da basın sübvansiyonları; sansür dönemleri; Fransa hariç “vahşi deregülasyon”	Basın özgürlüğünü koruyucu önlemlerle birlikte güçlü devlet müdahalesi; basın sübvansiyonları, güçlü kamu yayıncılığı	Piyasa hâkimiyeti (güçlü kamu yayıncılığının bulunduğu İngiltere ve İrlanda hariç)

Kaynak: (Ercebe, 2016, s. 33)

Hallin ve Mancini’nin karşılaştırmalı dört değişkenliği göz önünde tutulduğunda, Türkiye’deki medya sistemi kutuplaştırılmış çoğunluk sistemi veya Akdeniz modeline girmektedir. Türk medya sisteminin yapısı incelendiğinde medya, iktidar güç ilişkisini kullanarak siyasal haberlerin oluşturulduğu görülmektedir. Yerel veya ulusal ölçekte gazete tirajlarının düşük olması, Türk medyasının kamusal hizmetçiliğinin yerine ticari amaca hizmet etmesi ve medya sektöründe çalışanların profesyonel anlamda hizmet yerine partisel habercilik anlayışının ön planda tutulması Türkiye’deki medya sistemini açıklamaktadır.

Hallin ve Mancini’nin medya sistemlerinde oluşturmuş olduğu dört değişkenlik formülünü Türkiye yerel medya sisteminde incelendiğinde, belirli bir bölgede yayıncılık faaliyetleri sürdürmekte olan yerel basın tiraj bakımından düşük seviyede bulunmaktadır. Ülke genelinde insanların kültürel, maddi ve eğitim düzeylerinin düşük olması yerel basının tirajının gelişmesinde önemli etkenleri bulunmaktadır. Yerel basının içinde bulunmuş olduğu ekonomik sorunlar yerel basının tirajının düşmesine ve okuyucu kitlesinin yaşanmasına neden olmaktadır. “Ekonomideki makro dengesizliklerin, yerel ilan ve reklam veren küçük ve orta çaplı işletmeleri de etkilemesi nedeniyle büyük illerde yayınlanan yerel gazeteler de zorluklar yaşamışlardır” (Uçak & Erkal, 2019, s. 101). Ulusal basının ülke genelinde yayıncılık faali-

yetlerinin yer almasıyla yerel basının medya endüstrisinde güçlü olmayacağını göstermektedir. Yerel basın kuruluşları ekonomik gelirlerini ve yayın devamlılığını sağlamak amaçlı siyasi paralelliğini ön planda tutmaktadır. Yerel gazetelerin siyasi ilişkilerinden dolayı gazetelerinde yayınlamış oldukları resmi ilanlarla ekonomik gücünün siyasal anlamda pekiştiği görülmektedir. Mustafa Şeker'in tanımlamasıyla naylon gazetecilik olarak aktarılan bu gazetecilik faaliyeti "düşük tirajlı, içeriği diğer gazetelerden iktibas edilen ve halka ulaşmayan bir gazete türü doğmasına yol açmıştır" (Şeker, 2005, s. 101). Yerel basının ekonomik anlamda dar gelirli olması bölgede siyasal oluşumun içerisinde yer aldığı ve yöneten kesimin haber ve söylemlerine yer verdiği görülmektedir.

Haberciliğin tarafsızlık ilkesinin yer almadığı bu yaklaşım haber oluşum süreci içerisinde yorum ve değerlendirme olarak kamuoyuna paylaşılmaktadır. Bu bakımdan yerel basında yer alan haberlerin iktidar güç ilişkisi bakımından bölgedeki siyasal oluşumlarının yerel basın üzerindeki hegemonyasını oluşturduğu ve haber üretim süreci içerisinde medya gruplarını yönlendirmektedir. "Medya kamuya doğruyu söylemekten çok, iktidara mesaj vermenin ve patronların kendi ticari mesajlarıyla iktidarın mesajlarını da halka taşımanın aracı haline gelmektedir" (Bozkurt, 2017, s. 277). Türkiye'de yerel basın oluşumu yerel ölçekteki partisel veya siyasal düşünce ile örtüşmektedir.

Günümüzde medya sistemleri dönüşümü Türkiye'de yerel ve ulusal basında gerçekleştirmektedir. Türkiye medya sistemlerinde siyasal oluşumlarının medyada yer alması partisel habercilik anlayışını yer almaktadır. Hallin ve Mancini'nin oluşturmuş olduğu medya sisteminde Türkiye'nin Akdeniz modelinde yer alması görülmektedir. Modele göre Türkiye'de medya tiraj düşüklüğü, televizyon yayınların izlenme

süresi fazla olduğu ve kamu yayıncılık anlayışının olmadığı göstergesi olarak sayılabilir.

2.10 Medyanın Sahiplik Yapısı

Medya toplumlara bilgiyi ulaştırmanın ve ulaştırılan bilgilerle insanların dünya veya kendi ülkesi hakkında fikir edinmesine amaçlayan araç olarak görünebilir. Medya konumu itibariyle eğlenme, bilgilendirme amacı taşımaz. Medyadan aktarılan bilgilerle toplumun kültürel bağların güçlenmesine ve ülke içerisindeki demokratik ortamının oluşmasına olanak sağlayabilir. Bu bakımdan medyadan topluma aktarılan haberler ve bilgilerle bireylerin düşünce, davranış veya tutumlarını değiştirebilir.

Medya okuyucu kitlesini doğru bilgiyi aktarmak amacı süresi içerisinde kullanılabilir. İktidar sahipleri toplum üzerindeki hegemonyasını elinde tutmak amaçlı medyanın sahiplilik yapısını kontrol altına almak istemektedir. Muhacir Murat Yeşil’de ifade ettiği gibi “medya kuruluşlarını elinde tutan şirketler, medyanın gücünü ekonomik ve siyasi çıkarları doğrultusunda kullanmaktadırlar” (Yeşil, 2015, s. 145). Medya gücünü elinde tutan sahipler ekonomik veya siyasal anlamdan gücünü pekiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bakımdan medyanın sahiplilik yapısı siyasal ilişkilerin güçlenmesine olanak sağladığı düşünülebilir. Orhan Dursun medyadaki bu yapılandırmayı iki türlü değerlendirmektedir. Birinci etmen, medyanın sermaye ve siyasal yapısının iktidar ilişkisinin haber metinleri olarak biçimlendirmesidir. Özellikle liberal basın kuruluşlarının ekonomik anlamda güçlenmesi için siyasal ilişkilerini güçlendirmesiyle birlikte topluma aktarılan haberlerin gerçeği savunmadığını belirtmektedir. Bununla birlikte medya kuruluşlarının holdinglere dönüşmesiyle sektörün tekelleşme sürecine girdiğini, medyanın siyasal ilişkiler içerisinde bulunması toplumun medyaya olan güvenin azalmasına yol açtığını belirtmektedir (Dursun O. , 2012, s. 2). Basında tekelleşmenin oluşması için “medya sahipliğinin bir veya birkaç şirket elin-

de toplanması biçiminde tanımlayabiliriz” (Avşar, 2004, s. 89). Basında tekelleşme- siyle oluşan ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel konuların belirli kuruluşların elin- de olduğu ve yönettiği görülmektedir. Gönenç’e göre basında tekelleşmenin iki un- suru, ekonomik ve siyasal nedenlerin olduğunu belirtmektedir. “Ekonomik: Basın işletmelerinin büyümesi ve bu nedenle işletme sayısında azalmayı ifade etmektedir. Siyasal: Yetki tekelleşmesi de denilen siyasal anlamda tekelleşme ile basın işletmele- rinin az sayıda özel kişi ya da grubun etkisine girmesi anlaşılmaktadır ve bu durum da ekonomik tekelleşmenin bir sonucudur” (Kuyucu, 2013, s. 22). Basın kuruluşları- nın ekonomik anlamda kar marjlarının artıya yönelik çalıştırmaları ve finansal açıdan güçlü olmak istemektedirler. Bu bakımdan medya kuruluşlarının finansal manada güçlü olan kişilerin yönetime bulunması medya sektörünün yönetimi oluşturulduğu görülmektedir. Basın sektörünün tekelleşme süreci üç şekilde oluşmaktadır.

- **Yatay Tekelleşme:** “Aynı sermaye sahipliğinin birbirinden bağımsız birden fazla yayın organına sahip olmasıdır” (Avşar, 2004, s. 89). Örneğin sermaye sahiplerin kendi bünyesindeki farklı gazetelerin yayınlamasını gerçekleştirmesidir. Bu sayede finansal açıdan güçlenmesine olanak sağlamaktadır.
- **Dikey Tekelleşme:** “Üretim sürecindeki farklı iş kollarını bir kuruluş altında toplamak olarak özetlenebilir” (Yeşil, 2015, s. 146). Örneğin, bir medya or- ganizasyonunun farklı yayın kuruluşlarını gazete, dergi, televizyon, radyo ka- nallarını yönetmesi olarak görülebilmektedir. Günümüzde medya sahipleri açısından dikey tekelleşme önemli bir yere sahiptir. Medyanın farklı yayın organlarını elinde bulundurarak finansal açıdan güçlü ve toplum tarafından bilinirlik seviyesini arttırmaktadırlar.
- **Çapraz Tekelleşme:** “Aynı sermaye sahipliğinin farklı medya alanlarında ve bunun dışında da diğer alanlarda mülkiyet sahipliği ise, çapraz medya yoğun-

laşması olarak tanımlanmaktadır” (Avşar, 2004, s. 90) Tekstil alanında faaliyet gösteren bir kişinin gazete yönetiminde söz sahibi olması veya gazeteyi direk satın alması çapraz tekelleşmeye örnek olabilir. Tekelleşme süreci içerisinde medya gruplarının holdingleşme süreci içerisinde yapılandırılmasında olduğu görülmektedir. Medya tekelleşme süreci içerisinde holdingleşme yapılandırılması yönünde gerçekleştiği görülmektedir.

Holdingleşmenin yaratmış olduğu rekabet ortamı Türkiye’de faaliyet gösteren yerel basını olumsuz yönde etkilemektedir. Liberal bakış açısıyla medya sektöründe yer alan sermaye sahiplerinin büyük ölçekli medya kuruluşlarıyla haksız rekabet ortamının ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu durum, “küçük medya kuruluşlarının ise bu büyük yatırımlar karşısında tutunamayarak sektörden silinmelerine ya da büyük grupların kontrolü altına girmelerine yol açmıştır” (Temel, Korkmaz, Somuncu, & Şilen, 2012, s. 130). Yerel medya bölgesel alan içerisinde denetim mekanizması olarak işlevini görmektedir. Bölgenin sorunlarını dile getiren ve çözüm aramasında kamuoyu oluşturulmasında önemli yere sahiptir. Tekelleşen medya kuruluşları medyanın denetim alanı kısıtlamaktadır. Ekonomik açıdan yetersiz olan yerel basın “güçlülerin ekonomik ve siyasi çıkarlarına hizmet edebilir. Kârın artması, girdi maliyetlerinin ve yatırımların azalması ölçek ekonomilerine ve merkezi holdinglerin oluşmasına neden olur” (Yaylagül, 2019, s. 416).

2.11 İnternet Gazeteciliği ve Yerel Medya

Günümüzde küreselleşmenin yayılması teknolojik gelişmeler açısından hayatımızda iletişimin yayılmasına veya haber almamızı kolaylaştırmıştır. Kitle iletişim araçlarının dijital ortamda dönüşmesiyle birlikte iletişim alanında yeni mecralar ortaya çıkmıştır. “Yeni medya, internet medyası, dijital yayıncılık, sosyal medya, sosyal ağlar gibi pek çok yeni kavramı medya literatürüne dâhil etmiştir” (Kösedağ, 2017, s.

367). Yeni medyanın toplumlara sunmuş oldukları olanaklar habercilik anlayışının değişmesine yol açmıştır. İnternet gazeteciliği, “gazeteciliğin çeşitli yöntemleri kullanılmak suretiyle insanların internet aracılığıyla bilgilendirilmesi” olarak tanımlanmaktadır (Bekiroğlu & Bal, 2006, s. 72). Gazetecilik açısından yenilik ve kolaylık sağlayan internet gazeteciliği bilginin dijital ortamda yayımlanmasına ve anında insanlara haber paylaşımında bulunarak toplumun bilgi almasını ve hedef kitleye ulaşmasını kolaylaştıran yeni medya aracı olarak tanımlanabilir.

İnternet gazeteciliğinin hayatımızda kolaylaştırmış oldukları olanaklar değerlendirildiğinde, “haberi çok hızlı bir biçimde verebilmesi ve sürekli güncellenmesi, okurun 24 saat dilediği zaman ulaşabilmesi, multimedya temelinde ses-grafik-görüntülü dosyaları kullanması, arşivdeki haberlere kolayca ulaşabilme ve istenilen haberi saklayabilme, okurla interaktif iletişim; okurun yorumlarını anında iletebilmesi, haberle ilgili konularda web sitelerinin linklerinin verilmesiyle arka plan bilgilerine kolayca ulaşabilmesi, diğer medyada yer almayan haberleri bulabilme” (Karaduman, 2005, s. 146-147). İnternet gazeteciliğinin sağlamış oldukları olanaklarla medya kuruluşunun kolaylıkla erişim sağlamasına ve gazetelerin hedef kitleye ulaşımı konusunda kolaylık sağlamaktadır.

İnternet gazeteciliğinin habercilik anlayışa kazandırmış oldukları yeni oluşumlar, yerel medyanın güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Yerel medya kuruluşları belirli bölgede yapmış oldukları habercilik anlayış kavramı geniş boyut kazanmaktadır. İnternet aracıyla dünyanın yer yerine ulaşan haberler, yerel olayların takip edilmesini sağlayabilmektedirler. “İnternet ortamında da yayın yapan yerel gazeteler, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yaşayan ve kendi kentleri, ilçeleri, yöreleri ile ilgili gelişmelere duyarlı ve buralardan haber alma gereksinimi içinde olan hemşerilerine de ulaşabilmektedir” (Bekiroğlu & Gürcan, 2007, s. 24). İnternet gazeteciliği-

nin oluşumu sayesinde insanların sadece ulusal medyadan almış oldukları haberlerden değil yerel oluşumlar hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgi ışığında bölgeyi tanıma olanakları olabilmektedir.

İnternet gazeteciliği toplumlardaki sınırları kaldırdığı ve insanların dünyanın her yerinde haberlerin ulaşmasını sağlamaktadır. İnsanların habere ulaşılmana kolaylık sağlaması ve yerel basın kuruluşlarının dünyanın her yerine erişim sağlayabilmektedir.

2.12 Türkiye’de Ulusal Medya ve Mülteciler Üzerine Yapılan Araştırmalar

Arap Baharı etkisiyle 2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş uluslararası bir boyuta ulaşmıştır. Savaş nedeniyle kendi ülkelerinden göç etmekte olan Suriyeli mülteciler, Türkiye’de geçici koruma kapsamı altında ülkeye kabul edilmiştir. Suriyeli mültecilerin Türkiye’ye giriş yaptıkları süre içerisinde günümüze kadar olan dönem içerisinde ulusal Türk basınında haber politikaları akademik çerçevede araştırma konusu olmaktadır.

Ulusal basının Suriyelilere yönelik tutumları ve ülke üzerindeki oluşturmuş olduğu imajı Selma Filiz tez araştırmasında şöyle ifade etmiştir. Ulusal basının Suriyeliler üzerine oluşturmuş olduğu milliyetçilik söylemlerinin ideolojik yapıyla kamuoyuna aktarıldığını belirtmektedir. Araştırmasında gazetelerin “biz ve öteki” olarak ayrıştırması gazeteler tarafından nefret söylemi tetiklemesini belirlemektedir. Bu durumun haberlere yansıtılmasının milliyetçilik çerçevesinde inşa ederek basına yansıttığını suç temsil ettiğini belirtmektedir. (Filiz, 2018). Bilgehan İhtiyar’ın “” tez araştırmasında, ulusal basının ideolojik olarak Suriyeli çocukları dramatik olarak tema ettiğini belirterek medya kuruluşlarının kâr amacı güttüğünü belirtmektedir. Ulusal basında incelemiş olduğu gazetelerde haberlerin mağduriyetler belirten İhti-

yar, gazetelerin temel soruna araştırmadığını belirtmiştir (İhtiyar, 2017). Barış gazeteciliğinin önemi bu durumda ortaya çıkmaktadır. Johan Galtung barış gazeteciliğini tanımlarken, “sorunların çözüme odaklı, adil, dengeli, doğru, insancıl, eleştirel habercilik anlayışı ile haberlerini oluşturmasıdır” (Ersoy, 2014, s. 347). Ana akım medya kuruluşlarının ideolojik ya da ekonomik nedenlerden dolayı olayların sebebini araştırmaması ve Suriyeli mültecilerin haber konusunda olaylarını magazinleştirmekle birlikte tirajlarını yükseltmeği amaçlamaktadırlar.

Yerel medya unsurlarının mülteci haberlerini oluştururken ideolojik çerçevede barış gazeteciliği açısından önemi araştırılarak yerel basının mülteci haberleri konusundaki ideolojik ve medya sahiplik yapısının incelenmesi gazetecilik araştırmaları bakımından literatürde yer alması amaçlanmaktadır.

Bölüm 3

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde yapılan araştırmanın temelini oluşturulan barış gazeteciliğinin terimsel kavramları hakkında bilgiler aktırılacaktır. Çalışmanın ilk bölümünde Barış gazeteciliğinin tanımı, tarihsel süreci, gazetelerin haber oluşum süreci içerisinde hakkında bilgi verilecektir. Haber oluşum süreci içerisinde barış gazeteciliğinin önemi ve medya tarafından oluşturulan haberlerde barış gazeteciliği açısından değerlendirilmesi hakkında bilgi verilecektir. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümde medya tarafından topluma aktırılan haberlerin oluşmasında kamuoyu oluşturma, gündem belirleme ve eşik bekçiliği kuramları hakkında bilgi verilerek, yapılan çalışmanın teori ve kuramlar yaklaşımı hakkında ele alınacaktır.

3.1 Barış Gazeteciliği ve Tarihsel Süreci

Barış gazeteciliği kavramının 1970'li yıllarda Johan Galtung tarafından kullanılmıştır. Galtung, Savaş haberciliğinin spor haberciliğini söylemleriyle ifade etmektedir. İki tarafından durumlarını skor ve sayı mantıyla ifade etmektedir. Galtung bu durumu sağlık haberciliği olarak barış gazeteciliğini ifade etmektedir (Korkut, 2007). Galtung göre, sağlık haberliğinin hastalığın tanısını bulmak yani çatışma ortamının nedenini ve sonucunu araştırmak olarak belirtmektedir. Barış gazeteciliği, çatışma, anlaşmazlık veya şiddet olayların çözümlenmesine ve toplum üzerindeki ayrıştırmayı kaldırmayı amaçlayan habercilik anlayışına vurgu yapmaktadır.

Lynch ve McGoldrick barış gazeteciliğinin tanımını oluştururken, “çatışmalardan uzak, ortak zemin yaratan, insan, süreç ve çözüm odaklı bir gazetecilik”

(Ersoy, 2010, s. 129) anlayışının oluşturduğunu belirtmektedir. Barış gazeteciliğini, medya üzerinden topluma aktarılan haberlerde karşıt iki gruba eşit sözler tanıyan, haber oluşum süreci içerisinde ortak payda da sorunların tarafsızlık ilkesi doğrultusunda çözülmesini amaçlayan gazetecilik anlayışı olarak tanımlayabiliriz. Barış gazeteciliğinin temelinde, haber oluşumlarında çatışma dilinden uzak ve objektif gazetecilik anlayışının olduğunu belirtmektedir.

Jake Lynch ve Annabel McGoldrick'in barış gazeteciliğinin uygulanması için 17 ilkesinin gazetecilerin uygulaması gereken maddelerini şu şekilde belirtmektedir. Süleyman İrvan'nın aktarımıyla (2006),

1. Çatışma unsurlarını iki tarafların çatışması gibi görünmesinden kaçının. Haberlerde çatışma unsuru olarak gösterilen ifadeler tarafların kazanması veya kaybetmesini gösteren ifadelerdir. Barış gazeteciliğinde uygulanması gereken tarafların anlaşmazlık unsurlarını çözüm odaklı cevaplarını aramaktadır.
2. Biz ve öteki gibi keskin kavramlarını kullanmaktan kaçının. Haber unsurlarında kullanılan ayrıcalıklı ifadeler şiddetin artmasına neden olmaktadır. Nitekim bir tarafı haklı diğer tarafı haksız olarak belirtiliyorsa ifadeleri sorgulamaması gerekmektedir.
3. Şiddetin meydana getirdiği çatışma unsurlarında yer ve zaman var mı gibi göstermekten kaçının. Bunun yerine, çatışma ortamındaki insanların şimdi ve gelecekteki bağlantısını ve kaynaklarını bulmaya çalışın. Çatışma unsurunda yer alan kimler? Çatışma ortamının kim kazançlı çıkmaktadır. Sorularını sorun?
4. Şiddet içerikli eylemlerin veya şiddet politikalarının yalnızca belirtilen etkilerine yer vermeyin. Olayların görülmeyen etkilerine yer vermeyi dene-

yin. Şiddetin oluşturduğu psikolojik travma ve hasarın insanlar üstünde oluşturacak etkilerin değerlendirilmesine odaklanın. Gelecekte diğer insanların, grupların veya ülkelerin şiddetti artıracak haberin yapılması üzerine çalışın.

5. Tarafların, liderlerin ağzından taleplerini veya konumlarını içerecek olan açıklamalardan kaçının. Bunun yerine, çatışmadan etkilenen insanların gündelik hayatlarını nasıl etkilediği ve siyasal liderlerin söylemlerinden başka kimlerin konuştuğunu belirtin. Bu durum, tarafların hedeflerini belirlenmesinde yardımcı olmaktadır.
6. Tarafları ayıran unsurların, farklı talepler içerisinde görmekten kaçının. Bunun yerine, ortak zemin oluşturacak sorular sorun ve haberde kişiler için ortak zemin hazırlayacak sorular sormaya çalışın.
7. Şiddet içeren olayları haber yapmaktan ve dehşeti belirten durumlardan kaçının. Başka şeyleri ötekileştirirseniz, şiddet üzerinden yapılan açıklamalar, önceki şiddetin intikam veya daha fazla zorlamaya sebep olursunuz. Bunun yerine, insanların günlük yaşamlarında şiddete olaylarına nasıl maruz kaldığını ve nasıl sorunların ortaya çıktığını belirten durumların nasıl üretildiğini açıklayın.
8. Taraflardan birinin şiddetin sorumlusu olarak göstermekten kaçının. Bunun yerine, olayların çözümlenmesi için ortak bir payda arayın. Sorunların çözümlenmesini çalışın.
9. Yalnızca bir tarafın şikâyet ve duygularına odaklanmayın. Bu durum taraflar arasında ayrılığa yol açar. Taraflarda kötü olanın cezalandırılması iyi tarafın ise mağdur olduğunu gösterir. Bunun yerine çözüm odaklı ve eşit derecede habercilik anlayışını savunun.

10. Yoksul, kurban etme perişan gibi trajedi sözcükleri kullanmaktan kaçının.

Bu durumlar bir grup ya da kişilere yapılmış olanları açıklar. Güçsüzleştirir ve değişim olanaklarını kısıtlar. Bunun yerine insanların neler yapabileceğini haber yapın, aynı zamanda sorunları nasıl çözdüklerini ve düşünceleri dinleyin. Olayları çözüm yapıyorlar mı?

11. İnsanlara neler olduğunu belirtirken aşağıdaki uygunsuz ifadeleri kullanmayın.

- “Soykırım”: Kelime anlamıyla insanların yok etmek demektir. Birleşmiş Milletler’in tanımında, yarım milyon insanın öldürmesi anlamı taşımaktadır.
- “Trajedi”: Bir dram biçimidir, aslı Yunancadır. Bir kişinin yanlışlıklarını ya da zayıflığının felakete gidişini anlatır.
- “Suikast”: Devlet liderlerinin öldürülmesi demektir.
- “Katliam”: silahsız ya da savunmasız insanların bilinçli bir şekilde öldürülmesi.

Haberlerin yapılanmasında sert ifadeler kullanmayın. Aksi takdirde şiddet eğilimin artmasına neden olabilirsiniz.

12. Barbar, zalim, kötü, acımasız gibi sıfatları kullanmaktan kaçının. Bu sıfatlar bir tarafın diğer tarafa yapmış olduğu betimlemeyi tanımlar. Eğer gazeteci tarafından aktırılıyorsa o tarafa anlam katmış olur ve şiddetin artmasına neden olmaktadır. Bunun yerine haberlerinizde hatalı davranışlara yer verin. Olaylar hakkında insanların düşüncelerini ve konu hakkındaki düşüncelerine yerin.

13. Terörist”, “aşırıcılık”, “fanatik”, “köktenci” gibi söylemleri kullanmaktan kaçının. Bu söylemler biz ve öteki kavramların ilişkisini oluşturulur.

Kimse kendisini tanımlarken bu tür söylemlerde bulunmaz. Bu durum gazeteci tarafından belirtiliyorsa tarafını belli etmiş olur. Örneğin “fanatik taraftar” nedir? Maç esansında taraftarların batıl inançlarını ve totemlerinin haberleştirilmesi gazetecilerin aktarımı tarafından zor duruma sokabilir. Bunun yerine haberlerde kişilerin isimlerini belirtin.

14. Bir tarafların gerçekleştirmiş olan insan hakları istismarını ve gerçekleşen suça yer vermeyin. Bunun yerine, tarafların çatışma ortamının da yanlışlıklarına haberlerde değerlendirin ve suçlamadı ki iddiaları eşit şekilde yer verin. Taraflar tarafından iddia edilen suçlamaları ortaya çıkarmak için ve kanıtlamak için eşit derecede değerlendirin.
15. Görüş ve iddialarınızı olgusal gerçeklermiş gibi göstermekten kaçınin. Bu durum haberler üzerinden propagandaya sebep olabilir. Bu tarz yaklaşım yerine kamuoyuna kimin ne söylediğini belirtin. Örneğin NATO Genel Sekreterin Suriye'nin Kuzey'inde yaşanan iç savaş nedeniyle sivillerin ölmesinden Esad rejiminin sorumlu tutması. Yaşanan şiddet olaylarında bir tarafın diğer taraf hakkında belirttiği iddiaları katılmadığını gösterirsiniz.
16. Askeri zafer üzerinden yapılan anlaşmaların barışa zemin hazırlayacak olan liderler tarafından imzalanan belgelerin değerlendirilmesinden kaçınin. Taraflar arasında çözümlenmemiş sorunları ve insanların gelecekte şiddet eylemlerine yönelmesini önlemenin engellenmesi için nelerin yapılmasını haberleştirin.
17. Sorunların çözümlenmesinde liderlerin önerilerini odaklanmaktan kaçınin. Bunun yerine olayları barış sürecinin oluşmasına yer verin. Liderler hakkında sorular sorun. Toplumdaki sivil toplum kuruluşlarının sorularına

yer verin. Eğer yöneticilerle fikirleri uyuşmuyorsa toplumdaki barış zeminin oluşması için girişimlerde bulunun.

Barış gazeteciliği ilkeleri göz önünde tutulduğuna, taraflar arasındaki anlaşmazlıklarının çözüm bulması, insanlar için yakın habercilik, sorunların çözümlenmesi için ortak platform oluşturma, haberlerde tarafsız dil kullanması ve insanları ayırıştırmadan iki tarafa eşit mesafede yaklaşması önemli özellikleri olarak görülebilir.

3.1.1 Haber Oluşum İnşasında Barış Gazeteciliğinin Önemi

Lynch ve McGoldrick barış gazeteciliğinin tanımı, “editörlerin ve muhabirlerin, hangi hikâyeleri başlığa çekip, onları nasıl işleyeceklerine dair seçimlerinde toplum için fırsatlar doğuracak şekilde düşünmeleri ve çatışmaları şiddet dışı yaklaşımları değerlendirmeleridir” (Alankuş, 2016, s. 20). Barış gazeteciliğinin haber yapımı sırasında muhabir ve editörlerin olayları hangi bakış açısıyla değerlendirdiği ve haberin içerisinde şiddet, çatışma durumlarının nasıl çözümlenmesi gerektiğini belirten habercilik anlayışını ortadan kaldıran ve toplumlar arasındaki kutuplaşmasına engel olmaktadır.

Shianar’ın, editör ve muhabirler açısından barış gazeteciliği tanımlaması, “çatışmaları sorumlu ve bilinçli şekilde haberleştirilmenin normatife biçimidir. Uzlaşmayı, barışı sağlamayı, barışı korumaya katkıda bulunmayı ve medya patronlarının, reklamcılarının, profesyonellerinin ve izleyicilerin savaşa ve barışa karşı yaklaşımlarını değiştirmeyi amaçlar” (Alankuş, 2016, s. 21). Medya sahiplerinin haberleri oluştururken iktidara ve ekonomik ilişkilerinin ön planda tuttuğunu ve medyanın tekelleşmesi sonucunda medya patronları kâr amacı gütmekte olduğu ve haberlerin toplumu uzlaşmanın dışında tuttuğu düşünebilir. Barış gazeteciliği ve hak odaklı habercilik anlayışı doğruluk payını topluma tarafsızlık ilkesi ile toplumdaki sosyoloji baskıyı ortadan kaldırmaktadır.

Geleneksel gazetecilik, haber oluşumunu savaş gazeteciliği üzerinden haberlerine yer verirken toplum içindeki barışçıl ortamın oluşumuna yer vermeyebilir. Barış gazeteciliği savaş gazeteciliğinin karşıtlığı olarak bu noktada karışımıza çıkmaktadır. Sevda Alankuş savaş gazeteciliğinin temel noktasına şu şekilde değerlendirmektedir. “Olay/Sorun odaklı haberin değerini olağan dışılığında bulan, haber kaynağı olarak seçkinleri kullanan öte yandan ‘nesnellik ve dengeli’ adına iki tarafın söylediklerini vermeyi marifet sayan böylelikle ‘iyiler – kötüler’, ‘suçlular – kurbanlar’ gibi ikili karşıtlar üzerine kurulu bir dünya tasarımı ortaya koyan bir gazetecilik anlayışdır” (Dündar & Şadiye, 2010, s. 201). Bu bakımdan savaş gazeteciliği taraflar arasındaki çatışmalıyı, çözümün oluşmaması, biz ve ötekiler kavramının oluşmasında toplumsal yapının eşitsiz bir şekilde bozulmasına neden olur. Barış gazeteciliği bu açıdan savaş gazeteciliğine karşı olan ve yeni bir habercilik oluşumunu sağlamaktadır.

Geleneksel medya haber oluşum aşamasında savaş gazeteciliğinin oluşması şu şekilde açıklanabilir. “İlk olarak, gazetecilik pratiği içinde, dikkatsiz üslup, hatalı sözcük kullanımları veya olayın heyecan etkisiyle çatışmacı bir dil benimsemek olarak tarif edilmektedir. İkinci sebep ise, bilinçli olarak durumdan faydalanmak için, ülke veya kurum çıkarları gözetildiği söylenerek çatışmacı bir dilin kullanılmasıdır.” (Türkkol, 2012, s. 100). Savaş gazeteciliği haber oluşum sürecinde, tarafları ön plana çıkarmakla birlikte insan odaklı olmamaktadır. Bu bakımdan kişiselleştirme, şiddet, taraflar arasındaki ayrılığı belirtmektedir. Taraflar arasındaki sorun çözümünü analiz etmemektedir. Dikkatsizlik üzerine yapılan haberlerde tarafların uzlaşmamasına değinerek yaşanan olayı kamuoyuna belirtmemektedir. Savaş gazeteciliği konumu itibariyle, “Kaç kişinin yaşamını yitirdiği veya zarar gördüğü başta olmak üzere sayılar haberin merkezine yerleştirilmekte, savaş sırları, efsaneler ve düşman tarifleri ön

plana çıkmaktadır” (Türkkol, 2012, s. 100). Savaş gazeteciliğine karşı barış gazeteciliğinin tarafsız, olaylar arasındaki çözüm ortaya çıkması ve etik değerler açısından haber oluşum süreci içerisinde gerçekliği vurgulamaktadır.

Savaş haberciliğinin oluşum süreci içerisinde barış gazeteciliğinin rolü, “çatışmalara duyarlı gazetecilik, arabulucu ya da aracı gazetecilik, pro aktif gazetecilik, önleyici (preventive) gazetecilik gibi çeşitli isimlerle anılsa da hepsi aynı kavram ve yöntem üzerinde birleşir” (Arvas, 2019, s. 284). Barış gazeteciliği çatışma ortamında yer alan olayların engellememesine ve medya aracılığıyla taraflar arasındaki sorunun barış ortamıyla çözüm oluşturulması olarak tanımlanabilir. Barış gazeteciliği çatışma ortamında sorunları çözümlenmesinde haberleri şeffaf bir dille yayınlamalı, taraflara eşit şekilde söz hakkı tanınmalıdır. Lynch ve McGoldrick geleneksel medya anlayışının haberciliğin objektiflik açısından değerlendirilmesi ve genel geçer gazetecilik anlayışını karşıt olarak barış gazeteciliğini belirtmektedir.

Tablo 2. Genel-Geçer Gazetecilikte ve Barış gazeteciliğinde gazetecilik/habercilik karşılaştırması

Eski rol	Yeni rol
Gözetleyici	Kolaylaştırıcı
Yorumlayıcı	İletişim sağlayıcı
Haberleştirdiklerinden bağımsız	Bağımsız ancak karşılıklı bağımlık içinde
Gözlemleyici	Aynı gemide
Öyküleştirme	Öyküleştirme
Tartışan	Diyalog kuran
Farklılıkları vurgulayan	Farklılıkları göz ardı etmeden ortak zemini vurgulayan

Gazeteciliğe yaklaşım	Gazeteciliğe yaklaşım
Basitleştirici	Karmaşıklığı sergileyen
Şiddet karşısında reaktif	Çatışmayı anlamaya, nedenlerini ortaya çıkarmaya çalışan
Olay-temelli haberleştirme	Süreç temelli haberleştirme
“Tarafsızım”	“Hakkaniyetliyim” (fair)
Dengeli haber yapıyorum: Her iki tarafa da eşit ağırlık veriyorum	Dengeyi, bütün tarafların öykülerini ve algılarını vererek sağlıyorum
İzleyici/Okura yaklaşım	İzleyici/Okura yaklaşım
Şiddetin sonuçlarını ölü, yaralı sayısını bilmekten ibaret gören bir izleyici/okur varsayan	İzleyici/okuru sorun çözücü olarak tartışmanın içine alan, katan
Gündemi haber merkezinin tercihlerine göre belirleyen/”biz en iyisini biliriz”	Sokaktaki insanın gündemini gözetmen/onun görüşünü alan
İzleyicinin/okurun bilmeye hakkı var	İzleyici/okurun demokratik/siyasal süreçlere katılmaya hakkı var
“Ben ne yapıyorsam gazetecilik odur”	Yaptığını gerekçelendiren, esnek ve değerleri gözetmen

Kaynak: (Alankuş, 2016, s. 25)

Johan Galtung medya çalışanlarının haberinin oluşumu sırasında barış gazeteciliğinin dört katmanda değerlendirmektedir. Barış odaklı, gerçek odaklı, halk odaklı, çözüm odaklı bir gazetecilik yapma unsurlarını belirlemektedir. (Arvas, 2019, s. 285). Medya çalışanlarının barış gazeteciliği uygulamalarında gereken unsurlar aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

1) Barış Odaklı

- Taraflar arasındaki uzlaşmazlığı ortaya çıkarır.
- Olayların açıklanmasında sebep- sonuç ilişkisini araştırır. Tarih ve kültürel bağlar kurar, yer ve zaman önemlidir.
- Çatışma unsurlarını tarafsızlaştırır.
- İki taraflar arasında empati kurar.
- Taraflar arasındaki uzlaşmayı ve çatışma sorunlarının çözülmesi amaçlar.
- Taraflar arasındaki şiddetin oluşmasını engeller.
- Şiddetin görünmeyen yüzünü (travma, kültürel dönüşüm) odaklanır

2) Gerçek Odaklı

- Taraflar arasındaki sorunların çözümlenmesi odaklanır.
- Taraflar arasındaki gizli anlaşmaları açıklar.

3) İnsan Odaklı

- Şiddetin mağdur olan kişilerin (kadın ve çocuklar) acısını belirtmektedir, mağduriyetlerine odaklanır.
- Taraflar arasında şiddeti gerçekleştirenleri ortaya çıkartır.
- İki taraf arasındaki uzlaşmayı gerçekleştirmektedir.

4) Çözüm Odaklı

- Barış = şiddetin olmaması + yaratıcılık.
- Anlaşmazlık yaşanan iki tarafa arasında uzlaşmayı sağlar ve taraflar arasındaki çatışma ortamını kaldırmak amaçlı çözüm girişimlerde bulunur.
- Kültürel birliğin sağlanmasına ve toplum arasında barışın gerçekleşmesine odaklanır. Çözüm, yeniden yapılandırma, uzlaşmayı sağlar.

Geleneksel medya kuruluşlarının haber oluşumu süreci içerisinde muhabir ve editörlerin barış gazeteciliği süreci içerisindeki temellerin yazımı üzerine tartışma konu-

su olabilir. Bu bakımdan barış gazeteciliği, taraflar arasındaki çatışma unsurlarını odaklanan, olayları sorgulayan ve uzlaşma yolunu aramakta olan gazetecilik anlayışı bakımından radikal medyaya örtüşmemektedir.

Tehraniyan, Johan Gulteng'in barış gazeteciliği ilkelerini göz önünde tutarak, haber oluşum süreci içerisinde gazetecilerin izlenmesi gereken yolları şu şekilde belirtmektedir.

- “İnsani çatışmalarda tarafların sayısını ikiye düşürmemek.
- Halka odaklanmak, tek bir gerçeğin olmadığını kabul ederek tarafların yalnızca birinin gerçeklerini ortaya koymamak.
- Resmi kaynaklardan farklı kaynakları araştırarak çeşitliliği arttırmak.
- Çatışma alanlarında daha fazla görülen ön yargılara karşı hazırlıklı olmak.
- Her yeni bilgiye şüphe ile yaklaşmak.
- Temsil edilmek konusunda sorun yaşayan barış yanlıları ve olaydan bizzat etkilenenlere söz hakkı vermek.
- Seslerini görünür kılmak, ayrıştırma, etiketleme.
- Şeytanlaştırma veya acıma duygularını çağrıştıran ifadeleri kullanarak sorunun bir parçası olacaklarını unutmamak.
- Metinlerin yazımı ve sunumunda gösterilen özenle çözümün bir parçası olacaklarını unutmamak.
- Mesleki etik ilkeleri bilmek ve bunların felsefesine göre hareket etmek.
- Kendi etnik, dini yargılarını şeffaflaştırmak ve buna göre olaylara”
(Türkkol, 2019, s. 42).

Barış gazeteciliği toplumsal sorunlarının çözümlenmesinde alternatif medya kanallarıyla gerçekleştirebilir. Çünkü alternatif medya, “çatışmaların ya da iç savaşların yaşandığı ülkeler de hem ulusal hem de uluslararası alternatif, radikal medyalar ezi-

lenlerin yanında saf tutarak muktedirlerin ezilenlere karşı uyguladığı şiddete ve yürüttüğü savaşa karşı, barışın savunusunu gerçekleştirmeye çalışır” (Çoban & Yanıkkaya, 2013, s. 18). Bu açıdan barış ve çözüm odaklı habercilik anlayışı açısından alternatif medya kuruluşlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Alternatif medya bu bakımdan radikal habercilik anlayışı yürütürken haberleri ana akım medyaya karşı barış dilinin oluşması ve ırkçılık, nefret, şiddet anlayışlı habercilik anlayışına karşı çıktığı görülebilir.

Medya, toplumsal yapılandırmanın önemli bir yere sahip olması nefret ve barış dilinin kullanılmasıyla karşımıza çıkabilir. Medyada oluşturulan nefret söylemleri iktidar, güç, egemen kültürle ilişkisi olduğu söylenebilir. Barış gazeteciliği, medya üzerinden yayınlanan nefret söylemlerine karşı olarak çözüm odaklı gazetecilik anlayışını belirtmektedir. Medya bu bakımdan, “basın çağdaş toplumda kitle iletişimin yaşamsal işlevlerini yerine getirmede topluma karşı sorumludur” (Tokan, 2017, s. 28). Basının haber işlevi olarak, toplumu doğru bilgiyi aktarmak, tarafsızlık ve nesnellik ilkelerine dikkat etmesi gerekmektedir. Barış gazeteciliği bu haberin işlevi bakımından çözüm odaklı habercilik anlayışı belirtmektedir.

3.1 Gündem Belirleme

Kitle iletişim araçları gündelik yaşantımızda çevremizde gerçekleşen olayları topluma aktarır. “Bireylerin birtakım konuların görece önemini, kitle iletişim araçlarının o konuya verdikleri önem doğrultusunda öğrendikleri varsayımdır” (Terkan, 2007, s. 563). Medya toplumun gereksinimlerine göre bilgilendirme ve haber almasını sağlamaktadır. Bu çerçevede medya kuruluşları dünya da gerçekleşen olaylar hakkında haberleri kendi çerçevesinde insanlara ulaştırmaktadır. Bu bakımdan medya kuruluşları gerçekleşen olayı kendi bünyesinde sıralayarak, “toplum tarafından pek fark edilmeyen bu biçimlendirme gücünün; insanların birbirleri hakkındaki düşünce-

lerini şekillendirmesi, başka insanlar hakkında fikrimizin ne olması gerektiğini belirlemesi, hayalde bir ulus icat etmesi açısından önemli olduğunu söylemektedir” (Demircan, Turan, Arabacı, Coşkun, Türkoğlu, & Çiçek, 2016, s. 90).

Gündem belirleme modeli, medyanın insanlar üzerinde etkisini belirleme amacıyla gerçekleşir. Göksel Göker ve Âdem Duran (Duran & Duran, 2011, s. 52) medyanın gündem belirleme modelini şu şekilde ifade etmektedir. “Medyanın insanlar üzerindeki etkilerine yönelik bir açıklamadır. Medyanın insanlar üzerindeki etkilerinden söz edildiğinde artık, belli düzeylerden söz edilir olmuştur”. Medya gündem belirleme aşamasında dört aşamada gerçekleştirir. İlk aşama insanların farkına varma ve farkında olma düzeyidir. İkinci aşamada bilgi düzeyinin oluşmasıdır. Üçüncü aşamada tutum değiştirme düzeyidir. Dördüncü aşama davranış değişikliği düzeyi olarak açıklanır. McCombs ve Shaw medyanın gündem belirleme düzeyinde bilişsel düzey olarak belirtmektedir. Medya gündem belirleme kavramında insanların bir olaydan haberdar olma ve bilgilendirme düzeninde ilk sırada yer aldığı vurgulanmaktadır (Yüksel, 2007, s. 578).

Medya gündem belirleme aşamasında haberleri konumlandırırken gündem konularını üç başlık altında toplamaktadır.

- “**Gündem (agenda)**: Zamanın belirli bir noktasında önemlilik sırasına göre dizilmiş sorunlar/konular ve olaylar listesidir.
- **Olay (event)**: Zaman ve yerle sınırlı ayrı oluşumlardır.
- **Sorun veya Konu (issue)**: Haber içeriklerinde yer alan çeşitli olguların ilişkili oldukları geniş kategoriler” (Atabek N. , 2012, s. 228).

Medya gündem belirleme aşamasında haberleri konumlandırırken, “sıklık derecesi, haberin uzunluğu, başlığın genişliği, konumu gibi unsurlar bir konunun ne kadar önemli olduğunun algılanmasına etki etmektedir” (Güneş, 2014, s. 3).

Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle Türkiye’ye göç etmek zorundan kalan Suriyeli mülteciler Türk medyasında gündem oluşmasında önemli yere sahip olup, mülteci haberlerinin medyada sıklıkla yer verilmesi basında gündem belirleme açısından basında geniş yer almaktadır.

3.2 Kamuoyu Kuramı

Medya kitlerin yönlendirilmesinde toplumun, toplumsal, siyasal ve ekonomik faktörleri göz önünde bulundurarak insanları bilgilendirme ve algılama yöntemiyle toplumu yönlendirebilir. Medya kamuoyu oluşturma sürecinin ilk adımında “haberlerin ve fikirlerin özgürce yayılabildiği, tartışılabildiği bir ortamın ürünüdür ve ancak haberleşme ve ifade özgürlükleri başta olmak üzere tüm temel hak ve özgürlüklerin sağlandığı bir hukuk düzeninde gerçekleşebilir” (Yüksel, 2007, s. 573). Kamuoyu oluşumunda ilk adım bireylerin fikirlerini özgürce dile getirmesi ile başlamaktadır. Kanaat önderleri tarafından oluşturulan fikirler medya aracılığıyla insanların tartışacakları ortama yaratır ve edinilen fikirlerin haberleşmesiyle gerçekleşir. Bu durumda, “basın kamuoyu oluşturamaz kamuoyunun serbest olması sağlar” (Vural, 2000, s. 119) Bu durum basının haberi gündem belirleme yoluyla topluma aktarması ve toplumu aydınlatmayı gerçekleştirir.

Kamuoyunun oluşma süreci içerisinde, “bireylerin yeterli ve doğru haber almaları”, “aldıkları bilgileri duygularından uzak, akıllarıyla değerlendirmeleri” ve “çıkar sağlama umuduyla kamu işlerine yakın bir ilgi göstermeleri” ile bağlantılı olduğu iddia edilmektedir”(Yeğen & Aydın, 2018, s. 1252). Medya oluşturduğu haberlerle toplumu doğru bilgilendirme ve yol göstermesini amaçlamaktadır.

Kamuoyu oluşum sürecinde ülkelerin siyasal durumları önemli yere sahip olabilir. Demokrasinin ileri düzeyde olduğu ülkelerde kamuoyu “haberlerin ve fikirlerin özgür bir şekilde tartışılabildiği, yansıtıldığı bir ortamın sonucudur. Toplumda yaşa-

yan insanların haberleşme ve ifade özgürlüğüne sahip olduğu, temel hak ve özgürlüklerin sağlandığı bir hukuk düzeninin sonucunda gerçekleşebilecektir” (Yavuz & Kaynar, 2015, s. 186).

Toplumun kanaat önderlerinin etkisi kamuoyu oluşumunda etkisi olduğu belirtilebilir. “Kanaat önderleri, kamuoyunun oluşumunda önemli bir role sahip olup çok zaman özellikle de dar çevrelerde medyadan bile daha etkili olabilmektedirler” (Yavuz & Kaynar, 2015, s. 187). Medya üzerinden aktırılan haberler kamuoyunun güvencesini sağlamak için liderlerin belirttiği söylemleri gündem belirlemede yer alabilir. Demokratik rejimlerinin etkisinin düşük olduğu ülkelerde toplumun yönlendirilme ve değiştirebilen kişilerdir.

3.3 Eşik Bekçiliği

İdeolojik çerçevede medyanın sahiplik yapısı haber üretim süreci içerisinde yayın politikalarına yansımakta olabilir. Haber üretim süreci içerisinde eşik bekçiliği, “neyin haber olabileceği, hangi olay ve durumların haber değeri taşıdığına yönelik kararları veren kişileri ifade etmek için kullanılan bir kavramdır” (Taşkiran & Kırık, 2016, s. 225). Gazetecilerin haber sürecinde hangi haberin ilk kaynaklarının veya ikincil kaynak olarak tam bir bilgiye ulaşmaması durumunda, editörlerin haber yazım süreci içerisinde kendi bakış açısıyla olayı yorumlamasıdır.

Medya ideolojik açıdan siyasal söylemler içerisinde bulunur. “Eşik bekçileri tarafından seçilen haberler süzgeçten geçirildikten yani yeniden üretildikten sonra belli bir söylemin taşıyıcılığını yapmaktadır. Bu söylem egemen ya da muhalif söylemler olabilmektedir” (Mırçık, Dolunay, & Kasap, 2018). Medyanın politik duruşu bakımından kamuoyuna haberi hangi dilde yansıtacağını eşik bekçileri oluşturabilir.

Eşik bekçiliği kuramı ideolojik söylemler içerisinde toplumu yönlendirmeyi ve kullanmış olduğu dille medya da gündem oluşturabilir. Özellikle mülteci haberlerinde

eşik bekçilerin haber oluşum süreci içerisinde rolü önemli olabilir. Medya üzerinden oluşturulan dille toplumda nefret veya barış ortamını sağlayabilir

Bölüm 4

YÖNTEM

4.1 Araştırma Yöntemi

Bu bölümde, Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaşla birlikte ülkelerinden göç etmek zorunda kalan Suriyeli mülteciler güvenlik kaygısından dolayı farklı ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır.

Bu kapsamda, Suriyeli mültecilerin İstanbul yerel medyasında barış gazeteciliği açısından incelenecektir. Haberlerin ideolojik boyutları ve çatışma odaklı haberlerin çözümlemesi amacıyla Van Dijk’in eleştirel söylem analizi tekniği kullanılarak haberlerin incelenmesi gerçekleştirildi. Yöntemin kullanılma nedeni, kitle iletişim araçlarının oluşturduğu haberlerde çatışma ve barış dilini üreten anlamların egemen söylem çerçevesi içinde oluşturduğu anlamsal yapı incelenmiştir. Haberlerin dilini yapısını, biçimini ve işlevini belirtmektedir.

Çalışmada, İstanbul yerel basınında yayınlanan olumsuz Suriyeli mülteci haberlerinin barış gazeteciliği temel ilkeleri, incelenen haberlerde geleneksel ve barış gazeteciliğinin karşılaştırılmasında eski ve yeni rol farkları belirtilmiştir. Kıbrıs Medya Etik Kurulu’nun mülteci, sığınmacı ve göçmen haberleri konuları medya çalışanları tarafından oluşturulurken Roma Sözleşmesi kapsamında, etik kurallar çerçevesinde eleştirel söylem analizi tekniğiyle incelenmiştir.

4.2 Eleştirel Söylem Analizi

Söylem analizi, metin ve konuşma biçimin yapısını, işlevini dilin detaylı bir şekilde incelemesidir. Van Dijk göre eleştirel söylem analizi, “kelimeler, cümleler ve

diğer metinsel ifadeler, arka plan bilgisine dayanılarak çıkarımda bulunulabilecek içerikleri ya da iddiaları, ima yoluyla ortaya koyabilme özelliğindeki söylem ve iletişim önemli ideolojik boyutlara sahiptir” (Tokan, 2017, s. 29).

Van Dijk, haberlerin eleştirel söylem çözümlemesini haberin sözcüklerini ele almaktadır. Haberin oluşum sürecinde editör ve muhabirlerin sözcük seçimine analiz etmektedir. Sözcüklerin yan ve düz anlamlarını belirtmektedir. Cümlelerin benzer anlama sahip sözcüklerin ideolojik olarak belirtilmesinde neden sözcüğün edildiği üzerinde durulmaktadır.

Van Dijk, haberlerdeki sözcüklerin makro ve mikro yapıları inceleyen yaklaşımını belirtmektedir. Mikro yapı kapsamında, “metnin sesleri, sözcükleri cümle yapıları ve anlamları yani söylemleri ele almakta ve aynı konun farklı bir biçimde nasıl dile getirildiği üzerinde durulmaktadır” (Devran, 2010, s. 65). Mikro yapısında haberin yapısı, nedensellik, işlevsellik, referansel ilişkisi, sözcük seçimleri incelenmektedir.

Makro yapı çözümlenmesi, “metnin teması, tematik yapısı ve konularını ele almaktadır. Bu çerçevede haberin çözümlenmesinde metnin paragrafları birer cümle halinde ifade edilmekte ve ardından bu cümleler birkaç cümleye ve en sonunda tek bir cümleye indirgeyerek metnin ne ifade etmek istediği ortaya konulmaktadır”. (Devran, 2010, s. 65). Haberin değerlendirilmesinde haberin başlıkları, spot, haberin giriş cümlesini, özet kısmının özetlemektir. Haberin makro yapısında giriş ve başlık kısımlarında genelleme ile oluşmaktadır.

Haberin işlevi 5N1K kuralının giriş ve başlık kısmında yer almamaktadır. Haberlerin başlangıcında genelleme kullanılarak konuda kişilere yer verilmemektedir. “Makro yapı yapısal özellikleri, haberin anlamlandırılmasında da neyin öne çıkacağını, neyin anımsanacağını ve durum modellerini oluşturmada haber metninde yer

alan hangi bilgilerin belirleyici olacağını tayin edici bir konuma sahiptir” (İnal A. , 1996, s. 153).

4.3 Sınırlılık

Bu çalışmada, İstanbul yerel basınında internet gazeteciliğini aktif olarak kullanılan üç yerel gazete seçilmiştir. İstanbul Times, Sarıyer Postası, Dost Beykoz Gazetesi çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

2011 yılında başlayan Suriye’deki iç savaş nedeniyle göç etmek zorunda kalan Suriyeli sığınmacıların 2011’den 2019 yılına kadar olan süreç içerisinde seçilen gazetelerden beş haber incelenmiştir.

Haberlerin seçim süreci aşamasında sekiz yıllık süreç göz önünde tutulduğunda, seçilen gazetelerin internet siteleri incelendiğinde belirli periyotlar aralığında Suriyeli mültecilere yönelik haberlerin yayınlandığı ve İstanbul yerel medyasında mültecilere yönelik oluşturulan olumsuz haberler incelenmesi gerçekleşmektedir. Bu kapsamda, incelenen gazetelerde yer alan haberlerin barış gazeteciliği çerçevesinden incelenmiştir. İstanbul’un sosyal, ekonomik, kültürel ve toplumsal yaşamı göz önünde tutulduğunda, yerel basında oluşturulmuş olan olumsuz algı yönetiminin barış gazeteciliği açısından incelenmesi gazeteci (Ersoy, 2014)lik anlayışı bakımından önemli bir yer tutmaktadır.

4.4 Gazetelerin Künyeleri

- **İstanbul Times Gazetesi Künyesi**

Çetiner Radyo Televizyon Gazetecilik Ve Yayıncılık San.Tic. Aş

İmtiyaz Sahibi:

Hüseyin Çetiner

Genel Yayın Yönetmeni:

Hüseyin Çetiner

Yayın Kurulu:

Müslüm Aktürk

Hüseyin Çetiner

Haber Müdürü:

Müslüm Aktürk

İstanbul Times gazeteci haftalık abonelik sistemiyle kargo yoluyla abonelerine gazetelerini ulaştırmaktadır. İstanbul genelinde siyasal haberler olmak üzere haberlerini oluşturmaktadır.

• **Sarıyer Postası**

İmtiyaz Sahibi

Mehmet Pehlivanoglu

Genel Yayın Yönetmeni

Levent Pehlivanoglu

Haber Editörü

Ahmet Cirik

Sarıyer ilçesinin internet haber sitesidir. İlçe ile ilgili haberler verilmektedir.

• **Dost Beykoz**

İmtiyaz Sahibi

Kader Gür

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Sinan KAVRAK

Genel Yayın Yönetmeni

Muharrem ERGÜL

Yayın Koordinatörü

Ekrem TUNCER

Haber Müdürü

M. Gencebay GÜR

İstanbul'un Beykoz İlçesinin yerel gazetesidir. 2002 yılına online haber portalı olarak kurulmuştur. 2005 yılında yazılı basın olarak 15 günde basılmaktadır. Gazetenin vizyonu, Beykoz ilçesinin gelişmesini sağlamak için Anadolu kültürünü ön planda tutmaktadır. Gazetenin misyonu, Beykoz ilçesinin demokrasi ve özgür habercilik anlayışını benimsemektedir.

Bölüm 5

BULGULAR VE ANALİZ

Bu bölümde, İstanbul yerel gazetelerin internette yayınladığı haberlerin eleştirel söylem çözümlememesi gerçekleştirilerek barış gazeteciliği açısından değerlendirilmiştir.

5.1 İstanbul Times Gazetesi

Haber:1

İstanbul Times Gazetesi'nin 29 Haziran 2019 tarihli internet sitesinde yayınlanan haberidir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı: Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela ayarı

Haberin Spotu: Esenyurt'ta faaliyet gösteren büyük çoğunluğu Suriyelilere ait işyerlerindeki standartlara uymayan tabelalar zabıta ekipleri tarafından sökülüyor. İlçedeki tabelalara TSE standartları gereği en az yüzde 75'i Türkçe olma zorunluluğu getirildi. Belediye tarafından yapılan uyarılarla bir kısım esnaf tanınan sürede tabelaları değiştirdi, değiştirmeyenler ise zabıta ekipleri tarafından sökülüyor.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlık bölümünde İstanbul Esenyurt'ta yaşayan Suriyelilerin iş yerlerindeki tabelaların Türkçe olmadığını belirtmektedir. Haber başlık bölümü göz önünde tutulduğunda hatalı, basitleştirilmiş veya konu hakkında bilgi verilmemektedir.

Haberin spot başlığında, işyeri tabelalarının Türk Standartlar Enstitüsü'ne göre iş yeri tabelalarının yüzde 75 Türkçe olması zorunluluğunun olması gerektiğini

belirtmektedir. Esenyurt'ta yaşayan ve iş yeri sahibi olan Suriyelilerin yasaya uymadıklarını ve belediye ekipleri tarafından Suriyelilerin uyarıldıkları belirtilmektedir. Belediye ekipleri tarafından uyarılan Suriyeli esnafın tabelalarının değiştirilmesi gerektiği ve değiştirmeyen esnafın zabıta ekipleri tarafından kaldırıldığını aktarmaktadır.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu: Haberde ana olayın sunumu spot başlıkta verilmiştir.

Sonuçlar: Haberin sonuç bölümü spot başlıkta verilmektedir. Türk Standartlar enstitüsü yasalarına göre iş yeri tabelalarının yüzde 75 Türkçe olduğunu belirtmektedir.

Yasa kapsamında yabancı sözcüklerin fazlalığı nedeniyle Suriyeli esnafın tabelalarının değiştirildiğini aktarmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberin teması, Türk Standartlar enstitüsü yasalarına göre iş yeri tabelalarının yüzde 75 Türkçe yüzde 25'lik kısmının yabancı kelimelerin yer aldığını belirtmektedir. Bu kapsamda, yabancı sözcüklü tabelalarının yasalara uyması gerektiğini ardalın ve bağlam bilgisi çerçevesinde verilmektedir.

Haberin Kaynağı: Haberin kaynağı gazetenin kendi muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraf ve Yorumları: Haberin oluşum süreci içerisinde Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Altepe'nin konu hakkında görüşlerine yer verilmiştir.

Şematik Yapı Analizi:

Haberin metin içerisinde konu hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Yasalar gereği işyeri tabelalarının yüzde 75'lik Türkçe kullanma zorunluluğunu belirten haberde, Esenyurt'ta yaşayan Suriyelilerin işyerlerindeki tabelalarının Arapça olduğunu ve standartlara uygun olmadığını belirtmektedir. Haberin ana metninde Suriyelilerin Arapça tabela kullandıklarını ve insanların yazılanları anlamadığını belirtmektedir.

Yasalar gereğince işyerindeki tabelaların yüzde 25’lik kısmının yabancı dil kullanımı olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Altepe’nin haberde yer verdiği demeçte, “İnsanlar burada ne yapıldığını ne satıldığını anlamakta zorlanıyordu. Biz de tabelalar için yüzde 70 Türkçe yüzde 30 Arapça kelime uygulaması getirecektik. Bu arada hükümetimiz tabeladaki Türkçe oranını yüzde 75 olarak belirledi. Biz de kanuna uyarak yüzde 75 Türkçe oranında düzenlememizi yaptık. Hijyen ve tabela uyum konusundaki denetimlerimiz aralıksız devam edecektir” ifadesiyle haberin ana fikrini belirtmektedir.

Haberin şematik yapısında, Suriyelilerin ötekileştirildiğini ve kinayeli ifadelerin kullanıldığı görülmektedir. Kıbrıs Medya Etik Kurulu’nun mülteci haberleri oluşturulmasında belirmiş oldukları insanlar hakkında hatalı, basitleştirilmiş veya çarpıtılmış bilgiler yaymaktan sakınılmalı maddesi yer almaktadır. Haberin şematik yapısı olayın temelini haberleştirme yapısı üzerine bilgi aktarılarak Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Altepe’nin söylemi açısından haberleştirilmektedir. Haberin sözcük kullanımını “Suriyeli esnafa ayar” ifadesiyle Suriyelileri basitleştirildiği görülmektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme: Haberde olayın süreç içerisinde bilgi verilmektedir. Esenyurt Belediye Başkanı’nın ifadesiyle haberin ana fikrinin oluşturarak aktif bir söylem izlenmiştir.

Bölgesel Uyum: Haberde Esenyurt’ta yaşayan vatandaşların iş yerlerindeki tabelaların yabancı sözcük kullanımının çokluğundan dolayı yazılarının anlamaması ve yasalar gereği tabelaların 75 Türkçe oranında düzenlememizi ifadesiyle haber bütününde bölgesellik uyumu aktararak cümlelerin işlevselliğini göstermektedir.

Sözcük Seçimi: Haberin başlığında yer alan Suriyeli ifadesinin ardından “Türkçe tabela ayarı” sözcüğü ile ötekileştirme, basitleştirme ifadesi olumsuz algının olmasını sağlamaktadır.

Haber:2

2 Temmuz 2016 yılında İstanbul Times gazetesinin internet sitesinde, yayınlanan haberidir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı: Bu da oldu Suriyeli Sığınmacılarda Vatandaş olabilecek

Haberin Spotu: Bütün Suriyeli sığınmacılara Vatandaşlık verilirse seçimlerin kaderi değişir

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında Suriyeli sığınmacılara yönelik kinayeli ifade kullanılmaktadır. Haberin spot bölümünün başlıktan farklı olarak siyasal söylem içerisinde bulunduğu görülmektedir. Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık verilmesi durumunun da gerçekleşecek seçim sürecinde oy potansiyelinde değişiklik olacağını ifade etmektedir. Haber başlığının ana metinle uyum sağlanmadığı görülmektedir. Haberin ana metninde Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Kilis’te yaptığı konuşmada, “kardeşlerimizin içerisinde inanıyorum ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak isteyenler var. Konu ile olarak İçişleri Bakanlığımızın attığı adımlar var. Bakanlığımız bir ofis ile bu yardımı yapacak; bu vatandaşlığı kardeşlerimize vereceğiz” ifadesini kullanılmaktadır. Haberin spot bölümünde, “Bütün Suriyeli sığınmacılara Vatandaşlık verilirse seçimlerin kaderi değişir” ifadesinin yoruma dayalı olduğu ve haber metnin içerisinde yer almamaktadır. Spot başlıkta Suriyelilere vatandaşlık verildiğinde ülke de seçime katılacaklarını ve seçim sonuçlarını değiştirebileceği ifade edilmesiyle siyasal söylemde bulunmaktadır.

Van Dijk eleştirel söylem çözümlemesi kapsamında, “haberın makro yapısının okuyucu analitik düşünce çerçevesini haber metni içinde sözcüklerin vurgularının oluştuğu mikro birimleri cümleler, makro birimleri de metnin bütünü, sekanslarını oluşturmaktadır” (İnal A. , 1996, s. 121). Haberın spot bölümünde “seçimlerin kaderi değişir” ifadesiyle ana metnin ifade farklılığı ortaya çıktığı görülmektedir.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Kilis’te katıldığı iftar programında Suriyeli göçmenlerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alınacağına belirtmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Haberın oluşumunda neden sonuç ilişkisine rastlanmamaktadır. Vatandaşlığa alınacak göçmenlerin şartlarının nasıl belirleneceği belirtilmemektedir. Haberın sonuç bölümünde ardalan bilgisine ulaşılmamaktadır.

Haberın Kaynağı: haber kaynağının İTAH haber ajansının oluşturmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumu: Haberın şematik yapısı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’nın göçmenlere yönelik söyleminden oluşturulmaktadır. Haberın başlık ve spot başlığında muhabirin yorumu betimlenmektedir.

Şematik Yapı Analizi:

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Kilis’te Suriyeli sığınmacılar için konuşmasında yer vermiştir. Haberın başlık ve ana metnini incelendiğinde haber editörlerinin lider söylemi ve yoruma dayalı haber oluşturulduğu görülmektedir. Suriyeli sığınmacılara vatandaşlık verilmesine sitemkâr dilin kullanıldığı görülmektedir. Barış gazeteciliği ilkelerinin tarafları birbirinden ayrılan farkların haber metninde belirtilmesi ifadesi kullanılmaktadır.

Haberin içeriğinde barış gazeteciliği açısından farklı ilkesi bakımından incelendiğinde, “liderlerin ağızından bilindik taleplerin oluşmasından kaçının” ilkesi görülmektedir. Haberin metnine bakıldığında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ifadelerine yer verildiğini ve haberi oluşturan muhabirlerin haberde kullandığı dil açısından, Suriyeli vatandaşlarının Türkiye vatandaşlığının verilmesini eleştirilen haber çatışma ortamının ortaya çıkmasını hedefleyen dil olarak kullanılmıştır. Haberin spot başlığında Suriyeli göçmenlerin vatandaşlık alınması sonucunda seçim sonuçlarının değiştirildiğini belirtmesi haberdeki ana fikri ana metinden farklı olarak belirtmektedir. Seçim sürecinin etkilemesinin yoruma dayalı olduğunu göstermekte olup haberin şematik yapısıyla uyumluluğu görülmemektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümlemesi: Haberde yoruma dayalı ifadelerle aktif cümle yapısı oluşturulmaktadır.

Bölgesel Uyum: Haberde kurulan cümle yapıları birbirini tamamlamamaktadır. Haberin nedensellik ve işlevsellik bağı kurulmamıştır.

Sözcük Seçimi: Haberin genelinde Suriyeli göçmenlerin nasıl vatandaşlık alınabilecek şartlarının neler olduğunu belirten ifadeler kullanılmıştır. Haberin sözcük seçiminde göçmenleri ötekileştirme anlamı taşımaktadır ve olumsuz algının oluşmasını sağlamaktadır.

Haber:3

13 Temmuz 2016 tarihli İstanbul Times Gazetesi’nin internet sitesinde yayınlanan haberidir.

Tematik Yapı

Haberin Başlığı: İçişleri Bakanı Efkân Âlâ; "Yarar gördüğümüz Suriyelileri Türk vatandaşlığına alacağız."

Haberin Spotu: İçişleri Bakanı Efkan Âlâ, "Yarar gördüğümüz Suriyelileri Türk vatandaşlığına alacağız. Vatandaşlık alan Suriyeliler kendi vatandaşlarına hizmet edecek" dedi. Âlâ, Ahıska Türklerinin de vatandaşlığa alınacağını açıkladı.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında Türkiye eski İçişleri Bakanı Efkan Ala'nın Suriyeli göçmenler hakkında Türkiye vatandaşlığına alınacağı bilgisi verilmektedir. Bakanın "işimize yarayan Suriyelileri vatandaşlığa alacağız" ifadesiyle Suriyeliler arasında ayırım yapılarak ötekileştirilmektedir. Haberde enformasyon eksiliği görülmektedir.

Haberin spot başlığı detaylandırılarak, İçişleri Bakanın işimize yarayan Suriyelilerin ifadesiyle, Suriyelilerin vatandaşlığına alınacağını vurgulamaktadır. Spot bölümünde "Ahıska Türklerinin" vatandaşlığına alınacağını belirtmektedir.

Haberde başlık ve spot başlıklarında yer alan ifadelerin Suriyelileri ötekileştirildiği görülmektedir. Barış gazeteciliği açısından liderlerin olaylar hakkında oluşturulan ifadeler toplumsal farklılıkların oluşmasına sebep olmaktadır. Barış gazeteciliğinin yeni rol anlayışıyla birlikte çatışma anlamı taşıyan ifadelerin ortaya çıkarılmasıyla haberdeki denge unsurunu sağlamaktadır. Toplumsal çatışmanın aydınlatılması ve haberdeki nefret unsurlarının olmaması açısından tarafların amaçlarını daha iyi belirtmesine yardımcı olacak ifadelerin belirtilmesi ve daha yaratıcı sonuçlar alınmasını haberdeki denge unsurlarının oluşmasını ortaya çıkarmaktadır.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu: Haberin ana metninde eski İçişleri Bakanı Efkan Âlâ ve eski Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun Suriyeli göçmenlere Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının verilmesine yönelik ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Haberin başlık, spot bölümü ve ana metni tamamlayıcı sözcükler bulunmaktadır.

Sonuçlar: Haberin sonuç bölümünde liderlerin Suriyeli göçmenlerinin Türkiye vatandaşlık alacağını vurgulamaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Suriyelilere yönelik vatandaşlık bilgisi ardalan bilgisini oluşturmaktadır. Haberde Suriyelilerin işimize yarayanlar ifadesiyle bağlam bilgisinin oluşturulması ve vatandaşlık alan Suriyelilerin Toki evlerine yerleştirileceğini bilgisi verilmektedir.

Haberin Kaynağı: Haberin kaynağı gazetenin kendi muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumu: Haberde eski bakanların ifadelerine yer verilmiştir.

Şematik Yapı Analizi:

Haberin sunumunda eski İçişleri Bakanı ve Eski Orman ve Su İşleri bakanlarının ifadelerine yer verilmektedir. Haberin ana fikrinde Suriyelilerin bir kısmının vatandaşlığa alınacağı bilgisi verilmektedir.

Alt başlıklarda eski Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun "TOKİ'nin elinde boş konutlar var" başlığında Suriyeli mülteciler için kullandığı ifade, "*Türkiye onların doğası bereketiyle dünyada ilk dörde giren bir büyüme oranına sahiptir. Cenabı Allah da onların bereketini veriyor*". Gazetelerde liderlerin sözlerine yer vermesiyle birlikte Veysel Eroğlu'nun dinsel söylemlerine yer verdiği görülmektedir. Suriye'deki iç savaş nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan Suriyelilerin içindeki ötekileştirmeyle Türk vatandaşı olacaklarını belirtmektedir. Gazete, liderlerin sözlerine yer vermesi taraflar arasındaki siyasal söylemlerinin farklı olduğu görülmektedir.

Haberin içeriği incelendiğinde haberin çözüm odaklı habercilik anlayışının görülmediği ve liderlerin söylemlerine yer verildiği görülmektedir. Barış gazeteciliği ilkeleri göz önünde bulunduğunda sadece liderlerin demeçlerine yer verildiğini ve

mültecilerin vatandaşlık konusunda çözüm odaklı haberciliğin olmadığı görülmektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme: Haberin örgüsü aktif cümlelerle kurulmuştur. Bu bağlamda metinler arasında ötekileştirmenin yer aldığı görülmektedir.

Bölgesel Uyum: Cümleler arasında birbirini tamamlamakta ve referans bilgilerin verildiği görülmektedir.

Sözcük Seçimi: Haberin genelinde Suriyelilere vatandaşlık verileceğinin bilgisine yer verilmektedir. Vatandaşlık verilmesinden rahatsızlığı dile getirilen ifadelerin kullanıldığı görülmektedir.

Liderlerin söylemlerinde “onların duası, bereketleri, Cenabı Allah’ın da onların bereketi” ifadeleriyle dinsel söylemlerin olduğunu belirtilmektedir.

Haber:4

19 Ağustos 2015 tarihli İstanbul Times Gazetesi’nin İnternet sitesinde yayınlanan haberdır

Tematik Yapı

Haberin Başlığı:

Suriyeliler Türkiye’de kalıcı oldu

Haberin Spotu:

Uzmanlar, Türkiye’deki Suriyeli mültecilerin büyük bölümünün kalıcı olacağına işaret ederek, eğitim imkanlarındaki eksiklikler nedeniyle marjinalleşme tehlikesine karşı uyarıyor.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığını Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin ülkede yaşamlarını kalıcı olduğunu belirtmektedir. Haberin Spot bölümünde, uzmanların ifadelerine yer verilmesiyle başlayan cümleler görülmektedir. Suriyeli mültecilerin Türkiye’de yaşamını

devamını sürdürdüğünü belirtmektedir. Haberin başlık ve spot başlığının bütünselliği görülmektedir.

Haberin spot başlığında Suriyelilerin Türkiye’de kalıcılığını vurgulamakta olup Suriyelilerin ülkedeki kalacağını dolayı ülkedeki eğitim alanında eksikliklerinin arttıracağını belirtmektedir. Bu kapsamda, “*marjinalleşme*” ifadesiyle Suriyelileri betimlerken değer yükü özensiz ifadesinin kullanıldığı görülmektedir.

Şematik Yapı:

Olayın Ana Sunumu:

Haberin ana fikri Suriyeli göçmenlerin Suriye’deki savaş nedeniyle Türkiye’de kalıcı olduğunu vurgulamaktadır. Suriyelilerin Türkiye’de kalıcı olduğunu belirtmekle ülkedeki eğitim alanında aksaklıkların olacağını vurgulamaktadır. Haberde mülteci sorununa değinilmektedir.

Sonuçlar:

Haberde mülteci sorunun geneli aktarılmaktadır. Haberin alt başlıklarında Türkiye’de mülteci sayılarının yüzdeler olarak ifade edilmesi, çocuk işçi sayısının arttığını, Suriye’deki iç savaş nedeniyle göç sorunun küresel boyutunun açıklanması ve uluslararası sorunu olarak belirtilen mülteci sorunun küresel güçlerin çözümlenmesini yönelik bilgiler aktarılmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi: Suriyelilerin Türkiye’de kalıcı olduğunu aktarılması ardalan bilgisini göstermektedir. Suriyeli göçmen sorunun küresel boyutta olduğunu belirterek haberin ana fikrini oluşturmaktadır.

Haberin Kaynağı: Haberin kaynağı gazetenin kendi muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Şematik Yapı Analizi:

Haberin ana metninde Suriyeli mültecilerin Türkiye’de kalması nedeniyle ekonomik ve siyasal olarak kötüye gittiğini belirtmektedir. Ekonomik ve siyasal nedenlerden dolayı mültecilerin eğitim alanında yetersiz kalacağını ifade ederken marjinalleşme ifadesiyle haberde değersiz kılma anlamı tanıdığı belirtilmektedir.

Haberin devamında Suriyeli mültecilerin Ege Deniz’inden Avrupa’ya göç etmek isteyen mülteciler için kullanılan ifade de “Ege kıyılarında can pazarı” ifadesiyle mültecilerin Ege kıyılarında gerçekleşen olayları trajedi olarak aktarılması Suriyeli mülteci haberlerinin basitleştirilme olarak yansıtmaktadır.

İstanbul Times Gazetesi’nin oluşturulmuş olduğu haber incelendiğinde, Suriyeli mültecileri ötekileştirerek ve Türkiye üzerinden gerçekleşen göç hareketini trajedi olarak haberleştirilmesi ulusal ve uluslararası hukuka uygun bir terminoloji kullanılması ve uygunsuz terimleri kullanmaktadır. Haberin ana fikrinin öyküleştirilerek sunulmaktadır. Haberin ana fikrinin öyküleştirmesi mülteci sorunun küresel boyutta olduğunu betimlemektedir. Haber de yer alan ifadeler ile göçmen sorunun çözümü aktarılmaması çözüm odaklı haberliğin olmadığını ve dramatize edilmektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme: Haberinin olay aktarımı Suriyeli mültecilerin küresel boyutta olduğunu aktif cümle yapılarıyla oluşturulmaktadır. Mülteci sorunun küresel boyutunu Türkiye’de Suriyelilerin kalıcılığını vurgulamakta olup haber bütününde aktif rol oynamaktadır.

Bölgesel Uyum: Türkiye’deki Suriyeli mülteci sorunun önemini aktarılması, göçmen sorunun bölgesel olmadığını küresel boyut olduğunu nedensellik işlevini haberin metninde aktarmaktadır.

Sözcük Seçimi: Haber de Suriyeli mültecilerin Türkiye’de kalıcı bir sorun olacağını belirtmekte ve eğitim sorunun “marjinalleştirme” ifadesiyle ötekileştirme-

nin yapıldığı aktırılmaktadır. Haberin diğer b6l6mlerinde, T6rkiye’deki m6lteci sorunun y6zdelik ifadelere yer verilmesi, genel geçer gazetecilik kurallarında eski rol modelinde olay temelini haberleştirmektedir. Yeni rol modelinde Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle m6lteci sorunun s6re temelinde oluşturulduğu g6r6lmektedir.

Haberin ‘‘Ege’de B6y6k M6lteci Krizi’’ adlı alt başlığında, m6lteci sorunun ‘‘Yoksun’’, ‘‘perişan’’, acıklı, trajedi gibi kurbanlaştırıcı s6zc6klerinin kullanımı olduğunu vurgulamaktadır. Bu t6r bir dil bu insanları g6s6zleştirir ve değişim seçeneklerini sınırlamaktadır.

5.2 Sarıyer Postası

Haber:1

Sarıyer Posta Gazetesi’nin 14 Temmuz 2016 tarihinde internet sitesinde yayınlamış olduğu haberdir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Deniz; ‘Suriyelilerle değil kendi vatandaşlarımızla ilgilenin’

Haberin Spotu:

6lkelerindeki savaştan kaçarak T6rkiye başta olarak birçok 6lkeye sığınan Suriyelilere vatandaşlık verilmesiyle ilgili g6ndem tartışmalarla s6r6yor. Yaklaşık 300 bin Suriyelinin T6rkiye vatandaşlığına geçirilme ve TOKİ evleri tahsis edilmesi planı birçok çevreden tepki almaya devam ediyor.

Tematik Analizi:

Haberin başlığında siyasal lider s6ylem 6zerinden oluşturulmaktadır. Spot b6l6m6nde Cumhuriyet Halk Partisi Sarıyer İlçe Başkanı Mehmet Deniz’in 13 Temmuz 2016 tarihli İstanbul Times Gazetesinde yer alan Adalet ve Kalkınma Partisi bakan Efkan Ala ve Veysi Eroğlu’nun vermiş olduğu demeçte ‘‘TOKİ’nin elinde boş konut-

lar var, sözüne karşı oluşturulduğu haberdır. İki haberde de Suriyeli mültecilerin üzerinden yapılan haberler siyasal içerikli olarak görülmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi Sarıyer İlçe başkanı Suriyeli mülteciler üzerinden hükümeti eleştirildiği görülmektedir.

Altusser'in medya çalışmalarında, "haberlerin oluşum sürecinin ideolojik boyutlarını özne", dil ve söylem içinde oluşturmaktadır. Özneler aracılığıyla oluşturulan haberler pratiklerinde hem özneleri hem de ideolojiyi üretirler" (İnal A. , 1996, s. 60). Haberin spot bölümünde yer alan siyasal söylemler üzerinden ideolojik anlam taşımakla olup mülteciler üzerinden egemen söylemin oluşturulması muhalefet ve iktidar arasındaki siyasal sorunlarının oluşturulmaktadır.

Haberin başlık ve spot bölümünde aktarılan bilgiler taraflar arasındaki zıt fikirlerin yer alması, barı gazeteciliğinin çözüm odaklı haberciliğinin olmamasına zeminini oluşturmuştur. Haberin başlık ve spot bölümü genel geçer gazetecilik anlayışında eski rol modelinde aktarılmaktadır. Mülteci sorunu üzerinden farklılıkları göz ardı eden haberde farklılıklarının siyasal söylem üzerinden gerçekleştirmektedir.

Şematik Yapı

Olayın Ana Sunumu:

Haberin başlık ve spot bölümü metnin tümünü aktarmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Haberin temel anlamında siyasal söylemlerinin yer verilmesi aktarılmaktadır. Bu bağlamda Suriyeli sığınmacıların iktidar kendi çıkarları doğrultusunda TOKİ evlerini yerleştirildiği belirtmektedir. Haberin sonuç bölümünde Türkiye'de gerçekleşecek yerel seçimde iktidarın göçmen politikasını eleştirilmektedir ve seçimler için oy istemektedir.

Haberin Kaynağı:

Haber gazetesinin kendi muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumu:

Haberde Mehmet Deniz'in Suriyeli mülteciler ve iktidar eleştirisini yapmaktadır.

Şematik Yapı:

Cumhuriyet Halk Partisi Sarıyer İlçe Başkanı Mehmet Deniz'in yaptığı açıklamasını belirtmektedir. Barış gazeteciliği ilkesi açısından haberde liderin söylemlerine yer verilen haberde Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin üzerinden oluşturulan haberde sorunun tek taraflı olduğunu yer vermektedir. Mülteci haberlerinde tek taraflı haber-cilik anlayışının görüldüğü haberde mülteciler üzerinden siyasal düşüncenin oluştu-ğunu ve mülteci olaylarının çözümlenmesinde ortak zeminin oluşmamasını sağla-maktadır.

Sarıyer Postası gazetesinin oluşturmuş olduğu haberde iktidar eleştirisi yaparak iki tarafın çatışmasını belirtmektedir. Haberin temasını yerel seçimlere bağlandığı görülmektedir. Gerçekleşecek olan yerel seçimde CHP için propaganda yapılmakta-dır.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haberin bütününde siyasal söylemlerin içerildiği ve demeçlerle aktif cümle yapısının oluşturulmaktadır.

Bölgesel Uyum:

Haberin yapısı bütünlük sağlanmaktadır. Olay hakkında bilgilerin verildiği görülmektedir.

Sözcük Seçimi:

Siyasal söylem içerisinde seçilen sözcük seçimleri, Ülkelerinden kaçanlar, vatandaşlarının Suriyeliler kadar değer görülmemesi ifadeleri biz ve onlar ayrımının ortaya konulmasını ve çatışma söylemlerinin ifade edilmektedir.

Haber:2

3 Kasım 2014 tarihli Sarıyer Postası Gazetesinin İnternet sitesinde yayınlamış olduğu haberidir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Sarıyer Rumeli Feneri'nde dehşet!

Haberin Spotu:

Sarıyer Rumeli Feneri'nde can pazarı. Mültecileri taşıyan 40 kişilik teknenin batması sonucu çok sayıda kişi yaşamını yitirdi.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında konunun ne olduğuna dair bilgi verilmemektedir. Haber başlığı barı gazeteciliği açısından incelendiğinde, olayın mağdurlarını betimlerken dehşet, vahşet gibi durumlarda en sert sözcükler en vahim durumlar içinde saklanmalıdır. Bu tür sözcükler taraflar arasındaki şiddetin artmasına neden olmaktadır.

Haberin spot bölümünde. Göçmenleri taşıyan teknenin batması sonucu yaşamını yitiren veya yaralanan göçmenlere “can pazarı” söyleminde yer alması gerçekleşen kazanın trajedi boyutuyla haberleştirilmiştir. Haber spot bölümünün de teknenin batması sonucunda yaşamını yitiren mültecilerin rakamsal olarak aktarılması genel geçer gazetecilik açısından, Şiddetin sonuçlarını ölü, yaralı sayısını bilmekten ibaret gören bir izleyici/okur aktarılmasıyla eski rol modelinde görülmektedir. Barış gazeteciliği açısından değerlendirildiğinde gerçekleşen olayı rakamsal boyutlarla okuyucuya aktarılmaması ve yurt dışına yasa dışı yollarla gitmek isteyen mültecilerin ha-

berleştirilmesi haber oluşum s¼reci açısından yeni rol modelinde denge unsuru sağlayabilir.

Haberin başlık b¼l¼m¼nde olayın detayı aktarılmamaktadır. Olayın trajedi boyutunu g¼stermektedir. Haberın tema yapısını spot b¼l¼m¼nde aktarılmaktadır.

şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu:

Gerçekleşen olayın durumu haberin spot b¼l¼m¼nde belirtilmiştir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Yaşanan olayın bilgileri aktarılmaktadır. Gerçekleşen olayda m¼ltecileri taşıyan geminin Rumeli Fener açıklarında teknenin batması sonucu çok sayıda m¼ltecilerin ¼ld¼ė¼n¼ belirtmektedir.

Haberin Kaynağı:

Haber kaynağının gazete muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

şematik Yapı Analizi:

M¼ltecileri taşıyan geminin Rumeli Feneri'nde batması sonucunda yaşamını yitirdiği haberin metninde ardalan bağlam olarak aktarılmaktadır.

Haber de Suriyelileri m¼ltecilerin “kaçak g¼men” olarak tanımlaması m¼lteci haberlerinde insan ticareti mağdurları tanımın gerçekleştiği g¼r¼lmektedir.

Kıbrıs Medya Etki kurulunun m¼lteci haberlerinin tanımına g¼re insan ticareti mağdurunun tanımını, “Kaderlerini insan kaakılarına bırakmaya karar veren d¼zensiz g¼menlerden farklı olarak, başka bir ¼lkeye g¼t¼r¼lmesi için rıza g¼stermemiř olan veya bunun için rıza g¼stermiř olsa dahi, verilen b¼yle bir rızanın, insan kaçakçılarının zorlayıcı ve hileli eylemleri ve/veya kişiye kurban haline sokan veya kurban haline sokma tehdidi içeren suiistimal sonucunda h¼k¼ms¼z kılınmış durumdaki bir kişidir”. İnsan ticareti mağduru bireylerin medya da aydınlatıcı bilgilerin

verilmesi ve toplumun bu konu hakkında bilgilendirilmelidir. Göçmenleri taşıyan teknenin batması sonucu yaşamını yitiren veya yaralanan göçmenlere “can pazarı” söyleminde yer alması gerçekleşen kazanın trajedi boyutuyla haberleştirilmiştir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haberde olayın durumu aktif olarak aktarılmaktadır. Kazada yaşamını yitiren mültecilerin rakamsal olarak ifade edilmesiyle birlikte referansal söylemlere yer verilerek gerçekleşen kazanın sebebi haberin metninde görülmektedir.

Bölgesel Çözüm:

Haberde gerçekleşen kazanın nedensel ve sonuçsal kısmını yer verilmesi metnin işlevselliğini belirtmektedir.

Sözcük Seçimi:

Haberin genelinde vahşet, dehşet, can pazarı, kaçak göçmen ifadelerinin kullanılması gerçekleşen kazada mültecilere yönelik trajedinin boyutunu belirtmektedir.

Haber:3

20 Mart 2015 tarihli Sarıyer Postası Gazetesinin internet sayfasında yayınlanmıştır.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Tekne faciası sanıkları hâkim karşısında

Haberin Spotu:

Sarıyer’de 27 kişinin hayatını kaybettiği tekne faciasına ilişkin açılan davanın görülmesine başlandı.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında 3 Kasım 2014 tarihinde Sarıyer’de gerçekleşen tekne kazası haberin ana metninde yer alan ifadelerde “sanık ve facia” kelimelerin kullanımıyla olay ve kişilerin sakatlaştırılarak haberleştirildiği görülmektedir. Haberi metnin devamında Rumeli Feneri’nde gerçekleşen tekne kazası sonucunda yaşamını yitiren mültecilerin davasını aktırılmaktadır. Haberin başlığı ve spot bölümün birbirini tamamladığı görülmektedir.

Şematik Yapı:

Olayın Ana Sorumlusunun:

Haber de başlık ve spot bölümünde aktarılmıştır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

3 Kasım 2014 tarihinde Rumeli Feneri’nde gerçekleşen tekne kazasının sorumlularının mahkeme konuşmalarını belirtilerek ardalan bilgisini aktırılmaktadır. Haberin sonuç bölümünde tekne kazasının iddianamesiyle metnin bağlam bilgisine ulaşılmaktadır.

Haber Kaynağı:

Haber kaynağının gazete muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumu:

Haber de sanıkların mahkemedeki ifadelerine yer verilmiştir.

Şematik Yapı Analizi:

Rumeli Feneri’nde gerçekleşen tekne kazası sonucunda yaşamını yitiren mültecilerin sanıklarının ifadelerinden oluşturulan haberde kazanın nasıl gerçekleştiğini belirtmektedir. Mahkeme tarafından oluşturulan idamemde sanıkların 27 kişinin hayatını kaybettiği tekne faciasıyla ilgili hakkında yakalama kararı bulunan firari sanık Afgan asıllı Mürteza Haşimi, Serkan Uyar, Doğan Odacıoğlu ve Kerem Sinayi Çakan hakkında olayda hayatını kaybeden 13 çocuk için "olası kastla çocuğun ölümüne

sebebiyet vermek" suçlamasıyla 13'er kez müebbet hapis cezası istendi. Savcılık, hayatını kaybeden 14 kişi için ise sanıklar hakkında "olası kastla ölüme sebebiyet vermek" suçlamasıyla toplamda 280 yıldan 350'şer yıla kadar hapis cezası talep ederken ayrıca "göçmen kaçakçılığı" suçlamasıyla 4,5 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası istemi ile yargılandıklarını belirtmektedir.

, Haberin ana konusunda kazanın nasıl oluştuğunu dair haberleştirilmesi açıklanmıştır. Medya etik kurulunun mülteci haberlerinde, insanlardan biri, suç işlediği zaman olayı sansasyonel boyutlara çekmeden olayın aktarılmamasını belirtmektedir.

Mikro Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haber metninde zanlıların ifadelerine yer verilerek dava hakkında bilgi verilmesiyle olayın haberleştirilmesinde aktif olarak yer verilmiştir.

Bölgesel Uyum:

Haberin barış gazeteciliğine aykırı söylemlerinin kişilerin kendilerini savunmasını belirtilerek haberde yer verilmiştir.

Sözcük Seçimi:

Haberin genelinde kaçak göçmen, tekne faciası kelimelerin kullanılması Kıbrıs Medya Etik Kurulu'nun mülteci haberlerini oluşum süreci içerisinde terminoloji kullanılması ve uygunsuz terimlerin kullanılması ve barış gazeteciliği ilkeleri çerçevesinde mağduriyet betimlemelerinin kullanılmaması gerektiğini aktarılmaktadır.

Haber:4

26 Haziran 2015 tarihli Sarıyer Postası Haberinin internet sayfasında yayınlanan haberdir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

O facianın sanıklarına 52 yıl hapis cezası

Haberin Spotu:

Sarıyer Rumeli Feneri'nde 27 mültecinin hayatını kaybettiği tekne faciasına ilişkin görülen davada karar açıklandı.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında Rumeli Feneri'nde gerçekleşen tekne kazası sonucunda yaşamını yitiren mültecilerin davasında sanıkların cezaya çaptırıldığını belirtmektedir. Haberin başlığı, spot bölümünde ifade edilen cümleyi tamamlamaktadır.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu:

Tekne kazasında yaşamını yitiren mültecilerin davasında sanıkların hapis cezası aldığını belirtmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Haberin birbirini tamamlayan cümlelerle neden sonuç ilişkisinin kurulmasıyla birlikte metnin ardalan bilgisinin verildiği görülmektedir.

Haberin Kaynağı:

Haber kaynağının gazete muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumları:

Haberin aktarımında sanıkların ifadelerine yer verildiği ve sanık avukatlarının müvekkillerini savundukları bilgisinin haberde yer verilmektedir.

Şematik Yapı Analizi:

Haber metnin içerisinde zanlıların ifadelerine yer verildikleri ve gerçekleşen tekne kazasında kendilerini savundukları ifade edilmektedir. Mahkemenin zanlılar hakkında hapis cezasının verildiği ifade edilmektedir. Haberde yargılanan zanlıların cezalarının açıkladığı belirtilmektedir.

Haberde, barış gazeteciliği ilkeleri doğrultusunda sanıkların iddialarının işlemiş oldukları suçu gösterilmektedir. Haber metni içerisinde zanlıların Suçlama ve iddiaları ciddiye almak, bunların doğru olduğunu kabul ettiğini belirtmektedir. Haber unsuru oluşturulurken eşit şartlar sunularak oluşturulan haberler haberin barışçıl yola çözümlenmesini olanak sağlamaktadır.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümlemesi:

Haberde gerçekleşen olayın söylemlere dayalı olarak aktarılması, cümlelerin aktif rol oynadığını göstermektedir.

Bölgesel Uyum:

Olayda zanlılar hakkında karara bağlanmasının sebeplerini, nedensellik çerçevesinde aktarmaktadır.

Sözcük Seçimi:

Tekne kazasında yaşamını yitiren mültecilerin facia olarak aktarılmasıyla, insanlara ne olduğunu betimleyerek değer yüklü sözcükleri özensiz olarak kullanılmıştır.

5.3 Dost Beykoz Gazetesi

Haber:1

02 Ocak 2016 Dost Beykoz Gazetesinin internet sitesinden yayımlanan haberidir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Beykoz'da çığlıklar Suriye'den duyuldu

Haberin Spotu:

Tokatköy'de bulunan Gönül Köprüsü Geçici Eğitim Merkezi'nde kalan 100'ü aşkın Suriyeli, ACARLOFT'ta gönlünce eğlendi.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında, Suriye’de yaşanan savaş nedeniyle göç etmekte kalan Suriyelilerin yaşanmış oldukları vahşetin benzetmesini kullanılarak haber başlıklarını oluşturmuştur. Haberde kullanılan başlık, haberin spot bölümünü, haberin ana metnini aktarmamaktadır. Haberin temasını spot bölümünde aktırıldığı görülmektedir.

Haberin ana metninde, Beykoz Kaymakamlığı ve Beykoz Belediyesi'nin Türkiye’ye sığınan Suriyeli çocukların Beykoz ilçesinde düzenlenen etkinliklerde savaş mağduru çocuklarının neşeli vakitlerin geçirdiğini aktarılan haberde ayrıştırıcı dilin kullanıldığı görülmektedir. Barış gazeteciliği ilkeleri açısından mağduriyet yaşayan kişilerin insanlara ne olduğunu ve onlar için ne yapılabileceğini aktarılmaktadır. Bu tür bir dil bu insanları güçsüzleştirir ve değişim seçeneklerini sınırlamaktadır. Haberin tematik şemasında eski ve yeni rol kapsamında haberin öyküleştirmektedir.

Şematik Yapı:

Olayın Ana Sunumu:

Haberin başlığında olayın teması aktırılmamaktadır. Haberin spot ve ana metninde olayın örgüsü aktarılmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi.

Beykoz’da yaşayan Suriyeli çocuklara yönelik düzenlenen etkinliğinin neden ve sonuçlarını ardalan bilgisi bağlamında aktarılmaktadır. Etkinlik kapsamında çocukların neşeli vakit geçirdiklerini çarpıtıcı dil kullanılarak metnin bağlam bilgisine yer verilmektedir.

Haber Kaynağı:

Haber kaynağı, gazete muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Tarafların Yorumları:

Haberde, Beykoz Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürü Bülent Küçük ’ün ifadelerine yer verilmiştir.

Şematik Yapı Analizi:

Haber metni içerisinde gerçekleşen etkinliği sebepleri aktırılmaktadır. Haber de Beykoz ilçesinde ikamet eden Suriyeli çocuklara yönelik düzenlenen etkinlikte, “Bu kez top sesleri korkutmadı” ifadesiyle şiddet içerikli, savaş mağdurların acılarına odaklı haber yazıldığı görölmektedir.

Haberin metninde top seslerinin oyun olduğunu betimleyen haber kullanmış olduğu dille savaşın boyutunu çocuklar üzerinden topluma yansıtmaktadır. Dost Beykoz’un oluşturmuş olduğu haberde, Kıbrıs Medya Etik kurulunun mülteci haberlerinin medya da yansımada yer verdiğini maddelerde Suriyeli çocuklar için düzenlenen etkinlikte basitleştirilmiş, hatalı ve çarpıtıcı haber yastamasıyla birlikte gerçekleşen etkinliğinin farklı boyut kazandığını aktarmaktadır. Haberin genel geçer ve barış gazeteciliğinin eski ve yeni rol kapsamında öyküleştirilerek haberleştiiği görölmektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haberin temasının yoruma dayalı ifadeler kullanılarak aktifleştirildiği görölmektedir.

Bölgesel Uyum:

Haberde kurulan cemlerde neden sonuç işlevselliği kullanılmayarak cümlelerin bağlantısı görölmemektedir.

Sözcük Kullanımı:

Haberde, çığlık sesleri, bu kez top sesleri korkutmadı ifadeleri Suriyeli çocuklara yönelik kullanılan cümle yapıları haberin temasında basitleştirmektedir.

Haber: 2

Dost Beykoz Gazetesinin 4 Temmuz 2013 tarihli web sayfasında yayınlamış olduğu haberdur.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Suriye Ramazan'da silahları sustursun

Haberin Spotu:

AK Partili Avukat Kemal Kaya'nın Başkanı olduğu Dış Politika Derneği Suriye'de ramazan ayı itibariyle silahların susması çağrısında bulundu.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığı Suriye'deki iç savaş nedeniyle Müslümanlar için kutsal ay olan Ramazan da dinsel söylem içerisinde bulunmuştur. Haberın spot başlığında Adalet ve Kalkınma Partisi Avukatı Kemal Kaya'nın söylediği belirtilmektedir. Spot haberden aktarılan bilgide haberin başlığının siyasal bir söylem olduğu görölmektedir. Haberın başlığı ve spot bölümünde haberin içeriği hakkında bilgi verilmediği görölmektedir.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu:

Haber metninin işlevinde nedensellik ilişkisi, haberin ana metninde verildiği görölmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Haber metnini Ramazan ayından dinsel açıdan önemli ay olduğunu ardalan bilgisinde aktararak, Ramazan ayında Suriye'deki iç savaşın durdurulmasını ve Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esed'in savaşı devam ettirdiğini bağlam bilgisini vermektedir.

Haberin Kaynağı:

Haber kaynağının gazete muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Tarafların Yorumları:

Haber metninde, AK Partili Avukat Kemal Kaya'nın ifadelerine yer vermektedir.

Şematik Yapı Analizi:

Haberin ana fikrinde, Suriye'de devam eden iç savaşla birlikte Ramazan ayından savaşın devam edilmemesi ve dinsel söylemlerin yer aldığı görülmektedir. Haberde Ramazan Kaya'nın ifadesinde yer verdiği demeçte, "Devlet Başkanı Beşşar Esed ve ailesinin, ülkenin idaresini halkın temsilcilerine ve milletlerarası kuruluşlarca tanınmış yapılara bırakması zorunluluktur. Bunun sağlanabilmesi için diplomasi seçeneğinin tekrar ve acilen masaya getirmelerine büyük ihtiyaç vardır. Her gün onlarca insan kanının aktığı, medeniyet değerlerinin yok edildiği, kaosun arttığı, karşılıklı güvenin sarsılıp, ebedi düşmanlıkların kökleşmeye yüz tuttuğu şu günlerde, diğer tüm kaygılar bir kenara bırakılarak, ne pahasına olursa olsun barış için Suriye'deki hükümet ve muhalefet güçleriyle müzakereler başlatılmalıdır. Bu noktada Dış Politika Derneği taraflar arasındaki görüşmeleri organize etmek üzere göreve hazırdır".

Barış gazeteciliği ilkeleri açısından, şiddetin sorumlusu olarak birisini suçlamakta olduğunu betimlemektedir. Haber de Suriye'de devam eden iç savaşın çözülmesine ortak zemin hazırlamamaktadır. Tekil kaynak olarak haberin yayınlanmıştır. Haberin barış gazeteciliği açısından eski rol kapsamında sorunun tek kaynak olarak gösterilmesi, olayın temelini haberleştiği görülmektedir. Barış gazeteciliğinin işlevsel özellikleri göz önünde bulunduğunda, Suriye'de yaşanan iç savaşın Ramazan ayında durulmaması ve süreç içerisinde kalıcı çözümle birlikte iç savaşın bitmesini ve süreç odaklı habercilikle çatışmaların çözümlemektedir. Haber başlığında yer alan ifade ile Suriye'de gerçekleşen iç savaşını meşrulaştırmaktadır.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haber yer alan ifadelerle, cümle yapısında aktif rol aldığı görülmektedir. Şiddetin tek kaynaklı olduğunu ve Suriye'deki iç savaşı haberlerinde meşrulaştırmaktadır.

Bölgesel Uyum:

Haber de çözüm odaklı haberciliğin oluşmasını tekil kaynaklardan aktırıldığı belirtilmektedir.

Sözcük Kullanımı:

Haberde dinsel söylemin kullanıldığı ve Suriye'deki iç savaşın sorumlusunun dış güçler ve Beşşar Esed'ın bölgedeki savaşın sorumlusu olduğunu belirten ifadeler kullanılmaktadır.

Haber:3

Dost Beykoz Gazetesinin 25 Mart 2015 yılında internet sitesinde yayınlamış olduğu haberdır.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Beykoz halkı her zaman mazlumların yanındadır

Haberin Spotu:

Suriye'de devam eden savaşta başta çocuk ve kadınlar olmak yaşanan dramlara dikkat çekmek üzere tanıtım programı düzenlendi.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlığında savaş nedeniyle ülkelerinden göç etmek zorunda kalan Suriyelilere mazlum benzetmesi kullanmıştır. Haberın başlığında Suriyelilere yönelik kurbanlaştırıcı dil kullanılması insanları güçsüzleştirmektedir.

Haberin spot bölümünde, haberin ana fikri vurgulanmaktadır. Haberın başlık fikrinin yorumlayıcı söylemlere dayalıdır. Haberın başlık bölümünde genel geçer gazetecilik fikrinin kullanılmasıyla eski rol kullanımı görülmektedir.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu:

Haberin spot bölümünde olayın ana fikri belirtilmektedir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Haber de, Suriye’de yaşanan iç savaşa nedeniyle Beykoz’da mülteci kadın ve çocuklara yönelik düzenlenen paneli ardalan bilgisi olarak belirtilmektedir.

Haberin Kaynağı:

Haber kaynağı, gazetenin muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumu:

Haberin başlık bölümünden muhabirin yorumsal ifadesi verilmektedir. Haberinin ana metninde referansal kişilerin bilgilerine yer verilmektedir.

Şematik Yapı Analizi:

Haberin içerisinde, Beykoz müftüsü Abdullah Güldalı, ilçe Vaizi Ayşe Nur Kapusuz, mülteci statüsünde Türkiye’de yaşayan Selma Hanım’ın dinsel konuşmalarına yer verdiği görülmektedir. Haberinin ana bölümünde, düzenlenen panelde mülteci kamplarında yaşayan çocuk ve kadınların belgesel gösterilmektedir. Barış gazeteciliği ilkeleri doğrultusunda Sadece bir tarafın acılarına, korkularına ve üzüntülerine odaklandığını belirtmektedir. Belgesel gösteriminde konuşmacıların dinsel söylemlerle olayın dramatize ettirmektedir.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haber de söylem ifadeleri olay örgüsüne bağlı olarak cümle yapılarında aktif rol oynamaktadır.

Bölgesel Uyum:

Haberin başlık ve spot bölümünün ana metinden farklı olarak ifade edilmesi nedensellik işlevini aktarmamaktadır.

Sözcük Seçimi:

Haberin teması Suriyeli mülteciler yönelik olumlu haber olmasına karşın, haberin başlık bölümünde kullanılan mazlum ifadesi haberin temasını dramatize etmektedir.

Haber:4

7 Aralık 2017 yılında Dost Beykoz Gazetesinin internet sitesinde yayımlanan haberidir.

Tematik Yapı:

Haberin Başlığı:

Suriyeli hırsızlık çetesi Beykoz'u mesken tuttu

Haberin Spotu:

Beykoz'daki Acarkent ve Beykoz Konakları geçtiğimiz hafta Suriyeli bir hırsızlık çetesi tarafından yapılan peşi sıra soygunlarla sarsıldı.

Tematik Yapı Analizi:

Haberin başlık bölümü spot bölümün anlamını tamamlamaktadır. Beykoz'da Suriyelilerin hırsızlık çetesinin olduğunu ve evlerde soygun yaptığını ifade etmektedir. Haberın ana metininde, gruplar halinde lüks evlere girildiği belirtilmektedir. Kıbrıs Medya etik kurulunun Roma Sözleşmesi kapsamında yer alan, mülteci haberlerinin oluşum süreci içerisinde, suçu işleyen kişinin medya tarafından sansasyonel boyutlara çekmeden olaya haberleştirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Şematik Yapı:

Ana Olayın Sunumu:

Haberin spot ve başlık bölümünde olayın teması anlatılmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi:

Suriyeli hırsız çetelerinin Beykoz'daki lüks semtlerdeki evlere girerek hırsızlık yaptıklarını ardaan ve bağlam bilgisinde verilmektedir.

Haberin Kaynağı:

Haberin kaynağı gazetenin kendi muhabirleri tarafından oluşturulmuştur.

Olayın Taraflarının Yorumları:

Olayda Suriyeli hırsız çetelerinin farklı zaman dilimlerinde 4 ayrı yeri soydu ve çetenin oldukça profesyonel olması dikkat çektiğini belirtmektedir.

Şematik Yapı Analizi:

Haber de Suriyeli hırsız çetelerinin Beykoz'da lüks evlerde soyun gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Hırsızlıklarının gece yapıldığını ve profesyonel olmalarına değinmektedir. Haber gazetecilik yaklaşımında eski rol modelinde haber metnin basitleştirici etkisine yer verilmektedir. Barış gazeteciliği açısından haber metninde hırsızlık olaylarında insanların yorum ve fikirlerinin verilmesiyle haberin daha derin ifadelerle aktarılması ve yoğunlaşmasını sağlanmaktadır.

Mikro Yapı Analizi:

Sentaktik Çözümleme:

Haberin olay örgüsü aktif olarak aktarılmaktadır.

Bölgesel Çözümleme:

Haberdeki olayın zaman ve nerede gerçekleştiğine dair bilgilerin ver verilmesi, haberin nedensellik ilişkisini belirtmektedir.

Sözcük Seçimi:

Haberin başlığında, Suriyeli hırsızlık çetesi Beykoz'u mesken tuttu ifadesiyle hırsızlık olayının devamlılığını vurgulamaktadır.

Bölüm 6

SONUÇ

Bu çalışmada, İstanbul yerel medyasının Suriyeli mülteci haberlerinin internet gazeteciliği ortamında oluştururken söylem dilini, haber kaynaklarını, gazetelerin sahiplik yapılarını ve siyasal oluşumları göz önünde bulundurarak barış gazeteciliği çerçevesinde incelenmiştir.

İnternet gazeteciliği teknolojinin gelişmişlik düzeyi göz önünde bulundurularak yerel basın unsurlarını global hale getirdiğini ve yerel basın haberlerinin belirli bir çevre tarafından okunmadığını gözlemlenebilir. Barış gazeteciliği gazetelerin söylem açısından önemi konuma gelebilir. Yerel basın unsurlarının ideolojik yapısından kaynaklı olarak haberlerde nefret söylemi, ayrıştırıcı söylemlerle medyada yer alabilir. Barış gazeteciliği açısından toplumsal sorunların çözümlenmesi ve medya da oluşturduğu barış diliyle medyadaki ayrıştırıcı dilin kullanılmamasını sağlar.

Araştırmanın yöntemi olarak eleştirel söylem çözümlemesi modeliyle, haber metinlerindeki sözcüklerin incelemesi gerçekleştirilmiştir. Kelimelerin oluşturmuş oldukları anlamların incelenmesiyle haberlerdeki adlandırmanın oluşturulduğunu aktarmaktadır. Barış gazeteciliği kelimelerin adlandırılmasında önemli rol oynamaktadır.

Bu kapsamda, İstanbul yerel basınında toplamda üç gazete incelenmiştir. Gazetelerin ilçe bazlı mülteci haberlerin oluşturulduğunu gösterilmektedir. İstanbul Times, Dost Beykoz ve Sarıyer Postası gazetelerinin haber kaynaklarını kendi muhabir ve editörlerden oluşturulduğu görülmektedir.

Gazetelerin mülteci haberlerini oluştururken mülteci haberlerinde ayrıştırıcı dilin olduğu görülmektedir. Dost Beykoz Gazetesi'nin haber başlıklarındaki söylemleri incelendiğinde, ülkelerindeki savaş nedeniyle göç etmek zorunda kalan Suriyeli mültecilerinin haberlerinde Kuzey Kıbrıs Medya Etik kurulunun Roma Sözleşmesinde mülteci haberlerinin oluşum maddelerinde, yoruma dayalı haber başlıklarının oluşturdukları ve milliyetçi, dinsel söylemlerin yer aldığı görülmektedir. İstanbul Times ve Sarıyer Postası gazetelerindeki haberleri siyasal söylemler içerisinde iktidar ve muhalefetlerin mülteciler üzerinden haberlerin yapıldığı görülmektedir. İstanbul yerel medyası bu kapsamda mülteci haberlerini ayrıştırıcı olarak yer almaktadır. Araştırma kapsamında incelenen gazetelerin Suriyeli mülteciler üzerine yapılan haberlerde kullanılan dille eleştirel bakış haber anlayışının yer almadığını ve mülteciler üzerinden oluşturulan haberin mültecilere kesin yargı verdikleri görülmektedir. Barış gazeteciliği bu durumda karşımıza çıkmaktadır. Medya üzerinden aktarılan nefret söylemleri toplumu yönlendirme ve bilinç altında olayları sorgulamamaktadır. Barış gazeteciliği çözüm odaklı habercilik kavramının oluşturulması okuyucu kitlesini sorgulayan, araştıran habercilik anlayışıyla gazetecilik mesleğinde etik kodların oluşmasını vurgulayabilir.

Yerel basın, haber oluşum süreci içerisinde kendi ideolojisine yakın politikacılarının söylemlerine yer vermesi ve haberlerin ideolojik olarak topluma aktarılmaktadır. Gazetelerin yayın politikaları açısından toplumsal sorunların aktarılmasında liderlerin söylemleri ön plana çıkmaktadır. Bu bakımdan mülteci haberlerinin oluşum süreci içerisinde gazeteler ideolojisine yakın olan liderlerin söylemlerine yer vermektedir. Basın kuruluşları gündem siyaset ilişkisini haberlerinde yer vererek toplumda gündem ve kamuoyu oluşumunu sağlamaktadır. Haberlerin, gündem belirleme ve kamuoyu oluşturma kuramıyla birlikte "kitle iletişim araçlarının belirli konulara ağır-

lık vermesiyle, kamuoyu ve siyasal gündemi etkilediğini ortaya koymaktadır” (Algül, 2016, s. 284). Yapılan araştırmada, İstanbul Times Gazetesi’nin 13 Temmuz 2016 tarihli eski İçişleri Bakanı Efkan Ala’nın haberinde Suriyeli mültecilerinin Türkiye vatandaşlığına alınması ve Suriyelilerin TOKİ evlerinin verilmesine yönelik habere eleştiri olarak 14 Temmuz 2016 tarihli Sarıyer Postası haberinde, CHP Sarıyer ilçe başkanı Mehmet Deniz’in Suriyeli mültecilerinin ev ve vatandaşlık haberine karşı oluşturulduğu görülmektedir. Suriyeli mülteci haberlerinin yerel basın unsurlarında siyasal olarak haberleştirildiği ve ideolojik olarak kamuoyuna yansıtılarak yerel unsurlarda politik gündem belirlemektedir.

Medya, toplumu yönlendirmek ve toplumsal sorunları yönetmek amaçlı gündem belirler. Haberlerin üretim süreci içerisinde eşik bekçileri, “sınıfsal konumları, kişilikleri, dünya görüşleri ve habere dair algıları verilen mesajın içeriğini belirlemektedir” (Oktay, 2019, s. 160). İstanbul yerel basında mülteci haberi incelendiğinde haber editör ve muhabirlerinin mülteci haberlerini ayrıştırıcı ve trajedi olarak yer vermektedir. Dost Beykoz gazetesinde yer alan mülteci haberleri incelendiğinde Suriye’deki iç savaş nedeniyle Suriyeli mültecilerin dramatik sözcüklerinin kullanılması ötekileştirmeyi artırmaktadır. Dost Beykoz Gazetesi’nin mülteci haberlerini olumlu yön de aktarmaktadır. Fakat incelenen habercilerin dramatize edilerek barış odaklı habercilik anlayışının kullanılmadığı görülmektedir. Haber editörlerinin mülteci haberlerinde kullanılan sözcük seçimlerinde “katliam, kaçak göçmen, can pazarı” gibi cümlelerin kullanılması mülteci haberlerinde hatalı, basitleştirilmiş uluslararası terminolojiye aykırı haberlerin yer verildiği görülmektedir.

İstanbul yerel medyasının mülteci haberleri oluşum süreci içerisinde ayrıştırıcı habercilik anlayışının kullanıldığı görülmektedir. Haber editör ve muhabirlerin mülteci haberlerinde eleştirel bakış açısıyla haberlerinin oluşturulmadığı ve barış gazete-

ciliği açısından haber denge unsurlarının olmadığı ve mültecilerin ötekileştirilerek toplumsal çözümün yansıtılmamaktadır. Bu bakımdan İstanbul yerel medyasının haber oluşum süreci içerisinde barış dilinden uzak olduğu ve nefret sylemim yayın olarak kullanıldığı görülmektedir.

İstanbul Yerel basının unsurlarının barış gazeteciliği açısından haberlerinin oluşturulmadığı görülmektedir. Yerel medya unsurlarının ekonomik, siyasal nedenlerden ötürü bağımsız habercilik anlayışının görülmemesi ve medya sahiplilik yapısının etkisi görülmektedir. Haber retim süreci içerisinde tarafların farkındalık, dikkat çekici özelliklerinin metnine yansıtılması barış gazeteciliğinin oluşum sürecinde zorlaştığı görülmektedir.

Bu kapsamda Barış gazeteciliği, toplumsal kaynaşmanın, demokrasinin, insan haklarının savunucu misyonunu ön plana çıkararak medyadaki nefret ve ayrıştırıcı dilin yer almamasını sağlaması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Alankuş, S. (2016). Barış Gazeteciliği Elkitabı. S. Alankuş içinde, *Barış Gazeteciliği Nedir?* (s. 20-24). İstanbul: IPS İletişim Vakfı.
- Algül, A. (2016). Gündem Belirleme Teorisi Bağlamında 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Sonrası Koalisyon Görüşmelerinin Türk Basınında Sunumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 279-302.
- Arsan, E., & Çoban, S. (2014). Hegemonya ve İdeoloji Bağlamında Medya ve İktidar. E. Arsan, & S. Çoban içinde, *Medya ve İktidar- İktidar, Hegemonya, Direniş* (s. 1-220). İstanbul: Evrensel Basım Yayım.
- Arvas, İ. S. (2019). Türkiye'deki Gazetecilerin Barış Gazeteciliği Kavramını Algılayış Biçimleri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies - Social Sciences*, 277-293.
- Atabek, N. (2005). Tarihsel Süreçte Türkiye'de Yerel Basın ve Yerel Yönetimler. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 63-74.
- Atabek, N. (2012). Gündem Bellirleme Araştırmaları. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 223-247.
- Avşar, Z. (2004). Medyada Yoğunlaşma ve Şeffaflaşma: Yasal Düzenlemeler, Beklentiler, Sorun Alanları. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 87-112.

- Bek, M. G. (2010). Karşılaştırmalı Perspektiften Türkiye’de Medya Sistemi. *Mülkiye*, 101-125.
- Bekiroğlu, O. (2006). Yerel Kamuoyunun Oluşumunda Yerel Basının Rolü . *İletişim Araştırma Dergisi*, 131-151.
- Bekiroğlu, O., & Bal, E. (2006). Sanal Alemin Yerel Aktörleri: Konya Yerel Basın Üzerine Bir Analiz. *Selçuk İletişim*, 71-85.
- Bekiroğlu, O., & Gürcan, H. İ. (2007). Türkiye’de İnternet Gazeteciliği Açısından Yerel Basının Genel Görünümü ve Bölgeler Arası Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim*, 22-29.
- Birsen, H. (2011). Yerel Basın Yöneticilerinin Bakış Açısıyla Eskişehir Yerel Medyası. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 116-142.
- Bozkurt, H. (2017). Yerel Gazetelerinin Siyasal İletişimdeki Rolü-2002 Genel Seçimlerde Edirne Yerel Gazetesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 275-287.
- Büyükbaykal, G. N. (2005). Türkiye’de Yerel Basının İşlevi ve Önemi. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 83-88.

- Çakran, Ş., & Eren, V. (2017). Mülteci Politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-30.
- Çoban, B., & Yanikkaya, B. (2013). Barış Medyası Olarak Alternatif Medyalar ya da Alternatif Medyanın Barış İle İmtihanı. T. İlter, H. Aliefendioğlu, P. Behçetoğulları, & N. Kara içinde, *(Re) Making and Undoing of Peace/Conflict* (s. 17-22). North Cyprus, Famagusta: Eastern Mediterranean University Press.
- Çoban, S. (2012). Gramsci, Hegemonya ve Kapitalizm. *1st International Interdisciplinary Social Inquiry Conference* (s. 1- 10). Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Dalgaldere, S., & Çelik, R. (2014). Yerel Gazetelerin Çalışan Sayısı Ve Nitelii Bağlamında: Hatay Basın Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-10.
- Demircan, M., Turan, N., Arabacı, H., Coşkun, M., Türkoğlu, N., & Çiçek, İ. (2016). Gündem Belirleme Modeline Göre Yazılı Basındaki İklim Değişikliği Haber ve Köşe Yazılarının Analizi. *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 88-97.
- Devran, Y. (2010). Dil Söylem ve İdeoloji. Y. Devran içinde, *Haber Söylem İdeoloji* (s. 1-169). İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Doğaner, Y. (2012). Hürriyet ve Modernleşme Enstrümanı Olarak Osmanlı Basını.
Edebiyat Fakültesi Dergisi, 109-113.

Duran, G., & Duran, A. (2011). 2010 Referandumunda Türk Basının Siyasal
Gündemi: Hürriyet, Habertürk, Zaman ve Yeni Şafak Örneğiyle. *Gümüşhane
Üniversitesi, İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 45-65.

Dursun, O. (2009). Medyada (Basın) Eğlenceyle Sunulan İdeoloji Anadolu'da Vakit
Gazetesinin Bulmacası Üzerine Bir Analiz. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 65-69.

Dursun, O. (2012). Türk Medyasının Sermaye Yapısı Ve Siyasal İktidarlarla İlişkisi
Üzerine Bir İnceleme. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-
21.

Dündar, İ. P., & Şadiye, D. (2010). Barış Gazeteciliği: " Türk Yazılı Basınında 2003
Irak Savaşı Haberlerinin Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sosyal
Araştırmalar Dergisi*, 200-213.

Ercebe, Ö. E. (2016). Türkiye'de Medya Sistemi Tarihsel Gelişme ve
Otoriterleşmeye Yönelten Yapısal Temel Özellikler. *Ankara Üniversitesi*.

Ercebe, Ö. E. (2016). Türkiye'nin Medya Sistemi Otoriterleşme Eğiliminin Yapısal
Temelleri. *Atılım Sosyal Bilgiler Dergisi*, 51-87.

- Erdem, B. N. (2007). 12 Eylül İhtilali'nin Yerel Basının Haber Seçimleri Üzerine Etkisi: Hakimiyet Gazetesi Örneği. S. Gezgin içinde, *Türkiye'de Yerel Basın* (s. 111-137). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2007). Türkiye'de Gazetecilik ve Bilim İletişimi. İ. Erdoğan içinde, *Türkiye'de Basın: Örgütsel Yapı* (s. 1-263). Ankara: Genel Yayın ve Dağıtım .
- Erkan, R., & Erdoğan, M. Y. (2006). Göç ve Çocuk Suçluluğu. *Aile ve Toplum Dergisi*, 79-90.
- Ersoy, M. (2010). "Fast-Food" Habercilik, Spor ve Barış Gazeteciliği. B. Çoban içinde, *Medya Barış ve Savaş* (s. 127-137). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Ersoy, M. (2014). Türk Basındaki Savaş- Barış Gazeteciliği Düşürülen Jet Uçakları. *International Conference on Communication, Media, Technology and Design*, 347-355.
- Ertürk, H., & Sivritepe, S. (2017). KÜLTÜREL DEĞİŞİM VE NESİLLER: KÜLTÜREL DEĞİŞİMİN NESİLLER ÜZERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE BİR SAHA ARAŞTIRMASI. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 1-26.
- Filiz, S. (2018). Türk Yazılı Basınında Suriyeli Mültecilerin Temsili. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim dalı Yüksek Lisans Tezi*, 1-139.

Geçer, E., & Arslan, Ş. (2017). Medya- SİYASET Ve İdeoloji İlişkisi Bağlamında Türkiye'de Köşe Ve Haber Yazımı. *İnif E- Dergi*, 89-106.

Gezgin, S. (2007). Türkiye'de Yerel Basın. S. Gezgin içinde, *Türkiye'de Yerel Basın* (s. 177-197). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Gezgin, S. (2012). Yerel Basın Ölçme ve Değerlendirme. *İletişim Dergisi*, 1-20.

Gün, Z. (2006). *Çağdaş Psikolojik Akımlar*. Erzurum : Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.

Günay, E., Atılgan, D., & Serin, E. (2017). DÜNYA'DA ve TÜRKİYE'DE GÖÇ YÖNETİMİ. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37 - 60.

Güneş, A. (2014). Gündem Bellirlemesi Bağlamında 30 Mart 2014 Yerel Seçimlerinin Basında Sunumu: AKP ve CHP Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication* - , 1-15.

<http://www.hurriyet.com.tr>. (2016, 03 2018).
<http://www.hurriyet.com.tr/dunya/avrupa-birligi-ile-turkiye-arasindaki-gocmen-anlasmasi-onaylandi-40071635> . 06 07, 2019 tarihinde
<http://www.hurriyet.com.tr>: <http://www.hurriyet.com.tr> adresinden alındı

<https://multeciler.org.tr>. (2019, 06 19). <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi-haziran-2019/>. 09 17, 2019 tarihinde <https://multeciler.org.tr> adresinden alındı

İhtiyar, B. (2017). Suriyeli Çocuk Göçmenlerin Anaakım Medya Temsili. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*, 1-140.

İnal, A. (1996). Haberi Okumak. A. İnal içinde, *Haber Dili: Sözcük Seçimi ve Sekanslar* (s. 1-211). İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnal, A. (1996). Kültrel Çalışmalar ve Alımlama Analizi. A. İnal içinde, *Haberi Okumak* (s. 1-211). İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnal, Y., & Kiraz, E. (2008). Bilgisayar Oyunları İdeoloji İçerir Mi? Eğitsel ve Ticari Oyunlara Bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* , 524- 544.

İrvan, S. (2006). Barış Gazeteciliği. *globalmedia*, 1-6.

Karaduman, M. (2005). İnternet ve Gazetecilik. S. Alankuş içinde, *Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya* (s. 141-153). İstanbul: İPS İletişim Vakfı.

Koç, B. (2015). Tuna Vilayeti Gazetesi ve İçeriğine Dair Bazı Bilgiler Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 121-158.

Koçak, Y., & Terzi, E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu Göç Edilen Kentlere Olan Etkileri ve çözüm Önerileri. *Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 263-184.

Korkut, T. (2007, 10 24). *Barış Gazetecisi Ne Yapar, Savaş Gazetecisi Ne Yapar?* Bianet: <http://bianet.org/bianet/medya/102482-baris-gazetecisi-ne-yapar-savas-gazetecisi-ne-yapar> adresinden alındı

Kömürcü, Y. Ö. (2011). *nlar Bizim Hemşehrimiz Uluslararası Göç ve Hizmetlerin Kültürlerarası Açılımı: Kadın Sığınmacılar: Uluslararası Göçün Sessiz Tanıkları*. Ankara,: Siyasal Kitabevi,;

Kösedağ, M. S. (2017). İletişim Teknolojilerindeki Gelişimlerin Yerel Gazetelere Yansıması. *Social Sciences Studies Journal*, 366-378 .

Kuyucu, M. (2013). Türkiye Basınında Tekelleşme Tartışmaları: Türkiye'nin İlk Medya Holding Patronu Asil Nadir Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 18-38.

Kuyucu, M. (2013). Türkiye'de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri Ve Bu Etkilerin Önlenmesi Yönelik Öneriler. *Selçuk İletişim*, 145-163.

Macit, M. H. (2016). İdeoloji Üzerine Felsefi Bir Değerlendirme. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 30-36.

- Merkezi, M. H. (2017). Avukatlar İçin Mülteci Hukuku El Kitabı. *BM Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi* (s. 1-436). içinde İstanbul: Mülteci Hakları Derneği.
- Mırçık, A. M., Dolunay, A., & Kasap, F. (2018). Medyada Şiddetin Yeniden Üretimi: Türkiye Ana Haber Bültenleri Üzerine Bir İnceleme. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi* , 684-699.
- Oktay, S. (2019). Eşik Bekçiliği Teorisi Kapsamında Medya Etiği Sorunsalı - BBC-Jeremy Bowen Örneği. *Kent Akademisi*, 159-176.
- Örs, H. (2009). PostModern Dünyada İdeolojinin Dönüşümü. *İ.Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1-12.
- Özer, İ. (2004). Kentleşme Kentlileşme ve Kentsel Değişme. İ. Özer içinde, *Kentleşme Kentlileşme ve Kentsel Değişme* (s. 1-246). Bursa: Ekin Kitapevi.
- Paksoy, S., Paksoy, H. M., & Alancıoğlu, E. (2013). KÜRESELLEŞMENİN SOSYO-POLİTİK ETKİLERİ: ARAP BAHARI. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 169-142.
- Paksoy, S., Paksoy, H. M., & Alancıoğlu, E. (2013). Küreselleşmesinin Sosyal-politik Etkieri- Arap Baharı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12-46.
- Perruchoud, R. (2009). Uluslararası Göç Hukuku. J. Redpath içinde, *Göç Terimler Sözcüğü* (s. 1-111). Cenevre: Uluslararası Göç Örgütü.

- Şeker, M. (2005). Yerel Gazeteler ve Resmi İlan. *Selçuk İletişim*, 101-115.
- Taşkıran, İ., & Kırık, A. M. (2016). Getecilerin Sosyal Medyayı Haber Kaynağı Olarak Kullanımı: Medya Profesyonellerinin Bakış Açılarını Tespit Etme Yönelik Bir Araştırma. *Intermedia International e-Journal, Spring* , 213-241.
- Temel, M., Korkmaz, A., Somuncu, B., & Şilen, K. (2012). Yerel Medya Çalışanlarının Sosyo-Demografik Özellikleri Ve Sektör Sorunlarına Bakışı: Kayseri ve Nevşehir Yerel Medyasına Yönelik Alan Araştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 125 - 157.
- Terkan, B. (2007). Basın ve Siyaset İlişkilerinin Gündem Belirleme Modeli Çerçevesinde Bir Analiz. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 561-584.
- Tokan, F. (2017). Kriz Haberlerinde Barış Dili: Soma Kömür Madenleri Faciası. T. İlter, H. Aliefendioğlu, N. Kara, P. Behçetoğulları, Y. Arslan, M. Ersoy, & A. D. Atay içinde, *If You Wish Peace, Care for Justice* (s. 25-39). Famagusta, Cyprus: Eastern Mediterranean University Press.
- Toruk, İ., & Sine, R. (2012). Haber Söylem Üretimindeki İdeolojik Etki: Wikileaks Haberleri . *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 371-378.
- Tuygan, A. (2011). *Arap Baharı ve Libya Örneği* . mülkiye.
- Türkkol, F. (2012). Habercilikte İdeal Arayış: Barış Gazeteciliği. *Mukaddime*, 89-120.

- Türkkol, F. (2019). Alternatif Haber Dili Arayışı: Barış Gazeteciliği ve Hak Haberciliği Perspektifinden Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler Haberi . *T.C. Maltepe Üniversitesi İletişim Bilimleri Anabilim Dalı İletişim Bilimleri Doktora Tezi*, 1-239.
- Uçak, O., & Erkal, A. (2019). Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Yerel Basının Gelişim Süreci. *Selçuk İletim*, 92-122.
- Ulus, S. (1993). Yerel Basınımız. *Marmara İletişim Dergisi*, 77-78.
- Ulusoy, H. (2015). Mülteci Hukuku. *Hukuk Gündemi Dergisi*, 30-33.
- Vural, A. (2000). Basın Kamuoyu ve Üniversite. *Kurgu Dergisi*, 117-126.
- Yalçın, C. (2004). Göç Sosyolojisi. C. Yalçın içinde, *Göç Sosyolojisi* (s. 1-192). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yavuz, C., & Kaynar, İ. (2015). Kamuoyu Oluşumunda Startejik Bir Araç Olarak Sivil Toplum Kuruluşları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 183-196.
- Yaylagül, L. (2019). Eleştirel Ekonomi Politik Bakış Açısından Medyada Tekelleşme Sorunu. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 404-418.
- Yeğen, C., & Aydın, B. O. (2018). Kamuoyu Oluşum ve Süreçler: 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçim Üzerine

Bir Ağ Analizi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1248-1276.

Yeşil, M. M. (2015). Ekonomi –Politik Yaklaşımı Bağlamında Medyada Tekelleşme Sorunu: Gazeteciler Üzerindeki Yansımalar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 144-157.

Yüksel, E. (2007). “Kamuoyu Oluşturma” ve “Gündem Belirleme” Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır? *Sosyal Bilimler Dergisi*, 571-586.

EKLER

Ek 1: Kıbrıs Medya Etik Kurulu ve Roma Sözleşmesi

Araştırma kapsamında Kıbrıs Medya Etik Kurulu'nun 4 Kasım 2015 tarihinde Suriyeli mülteciler hakkında oluşturulan haberlerin medya etiği açısından Roma Sözleşmesi kapsamından yararlanmıştıdır.

Roma Sözleşmesi" doğrultusunda; sığınmacılar, mülteciler, insan ticareti mağdurları ve göçmenlerle ilgili konular işlenirken medya çalışanlarının bu konuda azami özen göstermeleri ve özellikle de:

1.Medyada işlenen konularda ulusal ve uluslararası hukuka uygun bir terminoloji kullanılması ve uygunsuz terimlerin kullanılmasından kaçınılması;

2.Bu kategoriye giren insanlar hakkında hatalı, basitleştirilmiş veya çarpıtılmış bilgiler yaymaktan sakınılması;

3.Bu kategoriye giren insanlardan biri suç işlemiş olsa bile suçla doğrudan bir bağlantısı yoksa suçu işleyen "mülteci", "sığınmacı", veya "göçmen" olduğunun haber ve yorumlarda belirtilmemesine hele de vurgulanmamasına ayrıca milliyet veya dinin haberde belirtilmemesine azami özen gösterilmesi;

4.Bu kategoriye giren insanlardan biri, suç işlediği zaman olayı sansasyonel boyutlara çekmeden olaya herhangi bir Kıbrıslı karışmış gibi konunun ele alınmasına özen gösterilmesi;

5.Herhangi bir Kıbrıslıya uygulanan "masumiyet karinesinin bu kategoriye giren tüm insanlar için de kullanılmasına özen gösterilmesi;

6. Medyaya konuşmak isteyen bu kategorideki insanların tanınmayacak tedbirlerin alınmasına özen gösterilmesi ve ister kendilerinin isterse geride kalmış akraba ve yakınlarının mağdur edilmemesine azami dikkat edilmesi;

7. İletişim Fakültelerindeki öğrencilere sığınmacılar, mülteciler, göçmenler ve insan ticareti mağduru olan insanlar hakkında aydınlatıcı bilgiler verilmesine özen gösterilmesi.

Ayrıca konuyla ilgili aşağıdaki terminolojiyi de Kıbrıs Türk medyasının dikkatine sunmayı uygun bulmuştur:

Sığınmacı: Vatandaşlığı olan ülke dışındaki başka bir ülkede, 1951 Mültecilerle ilgili Cenevre Sözleşmesi'ne dayanarak mülteci statüsü veya başka uluslararası koruma biçimleri için başvuruda bulunmuş kişidir. Bu kişiler sığınmacıdır ve yetkililer başvurularıyla ilgili nihai bir karar verene kadar ev sahibi ülkede, yasal bir yabancı olarak ikamet etme hakkına sahiptir. Dolayısıyla, sığınmacılar, ev sahibi ülkeye, kimlik belgesiz ya da düzensiz bir şekilde, örneğin, ev sahibi ülkeye hem düzensiz göçmenlerden hem de potansiyel mültecilerden oluşan ve "karışık göç akımları" olarak adlandırılan akımlar yoluyla girmiş olsalar dahi, düzensiz göçmen değildirler.

Mülteci: 1951 yılı Mültecilerle ilgili Cenevre Sözleşmesi'ne dayanarak, kendisine mülteci statüsü verilmiş bir kişidir. Konvansiyonun 1. maddesi, bir kişiyi "mülteci" olarak şöyle tanımlar: "**İrk, milliyet, sosyal bir gruba veya siyasi bir düşünceye mensup olma nedenleriyle zulüm göreceği konusunda haklı gerekçelere dayanan korkusu olup da milliyetinin ait olduğu ülkenin dışında olan ve böyle bir korku nedeniyle o ülkenin korumasından yararlanamayan veya yararlanmak**

istemeyen kişidir.” Kişilere mülteci statüsünün verilebilmesi için kişilerin bireysel olarak o zulmün mağduru olduklarını ispat etmeleri gerekmektedir.

İnsani koruma lehtarı: Bireysel olarak zulme maruz kalmadığı için 1951 Sözleşmesi'ne göre tam olarak mülteci olarak tanımlanmayan ancak silahlı çatışma, genel şiddet ve yaygın insan hakları ihlallerinden ötürü ülkesine geri gönderildiği takdirde vahim tehlike altında kalacağı için koruma ihtiyacı duyan kişidir. Avrupa direktifleri bu tür bir korumayı ikincil koruma olarak adlandırır.

İnsan ticareti mağduru: Kaderlerini insan kaçakçılarında bırakmaya karar veren düzensiz göçmenlerden farklı olarak, başka bir ülkeye götürülmesi için rıza göstermemiş olan veya bunun için rıza göstermiş olsa dahi, verilen böyle bir rızanın, insan kaçakçılarının zorlayıcı ve hileli eylemleri ve/veya kişiyi kurban haline sokan veya kurban haline sokma tehdidi içeren suiistimal sonucunda hükümsüz kılınmış durumdaki bir kişidir. İnsan kaçakçıları, başka kişileri sömürü amacıyla kontrolü altında tutmayı amaçlar. “Sömürü ”den kasıt, başkalarının fuhuş yapmalarının sömürülmesi veya diğer cinsel sömürü biçimleri bağlamındaki sömürü, zorla çalıştırma (angarya), esaret ve esaret benzeri uygulamalar, kulluk veya bedeninin organlarının alınmasıdır.

Göçmen: İş ve daha iyi ekonomik koşullar arayışıyla ülkesinden kendi isteğiyle ayrılmayı seçen kişidir. Mültecilerden farklı olarak göçmenler, güvenlik kaygıları olmadan evlerine geri dönebilirler.

Düzensiz göçmen: İtalya'da sıklıkla tanımlandığı gibi, 'gizli' (kaçak) göçmen: a) bir ülkeye sınırda tespit edilmekten kaçınarak girmiş, b) bir ülkeye düzenli bir şekilde girmiş ancak vizesinin süresi dolunca ayrılmamış, ya da c) varış ülkesinden tahliye kararı çıktıktan sonra ülkeyi terk etmemiş kişidir.

Ek 2: İstanbul Times Gazetesi 28 Haziran 2018 Tarihli Haberi

Esenyurt'ta Suriyeli esnafa Türkçe tabela ayarı

Esenyurt'ta faaliyet gösteren büyük çoğunluğu Suriyelilere ait işyerlerindeki standartlara uymayan tabelalar zabita ekipleri tarafından sökülüyor. İlçedeki tabelalara TSE standartları gereği en az yüzde 75'i Türkçe olma zorunluluğu getirildi. Belediye tarafından yapılan uyarılarla bir kısım esnaf tanınan sürede tabelalarını değiştirdi, değiştirmeyenler ise zabita ekipleri tarafından sökülüyor.

Admin 29 Haziran 2018 Cuma 11:43

Suriyelilerin en çok yaşadığı yerlerden birisi olan Esenyurt'ta Suriyeli esnafa çeki düzen veriliyor. Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Alatepe'nin geçtiğimiz günlerde bizzat katıldığı Suriyeli esnafa yönelik hijyen denetiminin ardından ilçeye yerleşen sığınmacıların kurdukları işletmelerin tabelalarına TSE karar gereği yüzde 75 Türkçe kelime kullanma zorunluluğu getirildi.

Suriye'de iç savaşın başlamasıyla çok sayıda Suriyeli Türkiye'ye gelmiş ve bu insanların bir kısmı çeşitli yerlerde işyerleri kurmuştu. Bu çerçevede Suriyelilerin yoğun yaşadığı Esenyurt'ta da birçok noktada ağırlığı lokanta ve gıda ticareti üzerine birçok firma açıldı. İşyerlerinin büyük bir kısmı da tabelaların çoğunluğunu Arapça yapmıştı. TSE Geliştirme tasarlanms, yabancı kelimelerin kullanıldığı, imla hatalarının olduğu tabelaların görüntü kirliliği oluşturdu, vatandaşların da yazıların anlamamaları yönünde şikayetlerin de artmasıyla birlikte **Esenyurt Belediyesi** harekete geçti. İşletmelere yapılan duyurularla tabelaların yüzde 75'inin Türkçe olması gerektiği bildirildi. Bunun üzerine Suriyeli firmaların kısa bir süre içerisinde tabelalarını talimata uygun olarak değiştirdi. Esenyurt Belediyesi zabita ekipleri, verilen süreye rağmen değişimini yapmayan esnafa müdahale ederek tabelalarını söktü.

Yürütülen çalışmalarla ilgili bilgi veren Esenyurt Belediye Başkanı Ali Murat Alatepe, Suriyeli sığınmacıların en yoğun yaşadığı ilçenin Esenyurt olduğunu belirtirken, bu insanların içerisinde yerleşik düzene geçen, dükkân açanlar olduğunu hatırlattı. Türkiye'de yaşayan herkes gibi Suriyelilerin de kanunlara uymak zorunda olduğunu ifade eden Başkan Alatepe, özellikle hijyen konusunda yapılan denetimlerde uygunsuz şartlarda faaliyet gösterenlerin mührüldüğünü ve eksikliklerini giderenlerin faaliyetlerine yeniden başladığını belirtti.

Bir diğer önemli konunun da Arapça yazılı tabelalar olduğunu ifade eden Belediye Başkanı Alatepe, "İnsanlar burada ne yapıldığını, ne satıldığını anlamakta zorlanıyordu. Biz de tabelalar için yüzde 70 Türkçe yüzde 30 Arapça

f BEĞENİ Beğen

233 TAKİPÇİ Takip Et

YAZARLAR

Göğçe Adam
Gençliğimiz nereye gidiyor ?

Ziya Gündüz
Sun'i Cini Hakkında Bilinmesi Gereken 7 Şey

Murat Akbaş
FETO'nun Siyasi Yasaları Neden Uygulanıyo II. Bölüm ?

POPÜLER ETİKETLER

Kredi Kartları DA VINCI ŞİFRESİ
açılış gökhan kasap
bağcılar belediyesi

ÇOK YORUMLANAN OKUNAN

13 gün önce
KİPTAS Catalca Konut Sakinleri Dernek Kurdu

20 gün önce
Dünya'ya ilk kez sunuldu Duruş

14 gün önce
CHP'den EYT Ve Ücretli Öğretmen açıklaması

İstanbul

GOZYAŞLARI DİNMEDİ

Yeni Karışık Rakun Sorununu Çözmeye Topanla Devam Ediyor

Ek 3: İstanbul Times Gazetesi 02 Temmuz 2016 Tarihli Haberi

Bu da oldu Suriyeli Sığınmacılar'da Vatan Bütün Suriyeli sığınmacılara Vatandaşlık verilirse seçimlerin kaderi değişir

istanbultimes 02 Temmuz 2016 Cumartesi 23:27

SON DAKİKA... SON DAKİKA... SON DAKİKA...
CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN:
SURİYELİ SİĞINMACILAR İSTERLERSE
VATANDAŞLIK
VERECEĞİZ

A- A+ ↻ ↺

SOKAK RÖPORTAJLARI
ÖZEL
YARIN SEÇİM OLSA OYUNUZA KİME VERİRSİNİZ P
YouTube Kanalımıza
Abone olmak için tıklayın

Uzun süredir Türkiye'nin gündeminde yer alan Suriyeliler konusunda flaş bir adım atıldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kilis'te katıldığı iftarda mültecilere Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verileceğini açıkladı!

Son dakika bilgisi olarak geçilen haber diğer Suriyelileri de heyecanlandırdı.

Peki mülteciler ve Suriyeliler nasıl vatandaşlık alabilecek? Vatandaşlık şartları ne olacak? İşte detaylar...

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kilis'te Suriyeli sığınmacılar için verilen iftarda konuştu.

Erdoğan konuşmasında, "Kardeşlerimizin içerisinde inanıyorum ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak isteyenler var. Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığımızın attığı adımlar var. Bakanlığımız bir ofis ile bu yardımı yapacak; bu vatandaşlığı kardeşlerimiz vereceğiz" dedi. Erdoğanın bu açıklamasını duyan bir çok vatandaş bu kadar olmaz diye tepki verirken bazıları böyle bir şeyin kendi yaşamında ne alıp vereceğini hesaplama derdinde.

Kaynak: İTAN

Son Güncelleme: 02.07.2016 23:35

Ek 4: İstanbul Times Gazetesi 13 Temmuz 2016 Tarihli Haberi

İçişleri Bakanı Efkân Âlâ; "Yarar gördüğümüz Suriyelileri Türk vatandaşlığına alacağız."

İçişleri Bakanı Efkân Âlâ, "Yarar gördüğümüz Suriyelileri Türk vatandaşlığına alacağız. Vatandaşlık alan Suriyeliler kendi vatandaşlarına hizmet edecek" dedi. Âlâ, Ahıska Türklerinin de vatandaşlığa alınacağını açıkladı.

istanbultimes 13 Temmuz 2016 Çarşamba 10:56

YAZARLAR

Bülent GÖK
Özetleyelim Azra Hanım...

POPÜLER ETİKETLER

bağcılar belediyesi
DA VINCI ŞİFRESİ Kredi Kartları
gökhan kasap açılış

ÇOK YORUMLANAN OKUNAN

CATALA 13 gün önce
KIPTAŞ Catalca Konut Sakinleri Demek Kurdu

CUNCUL 21 gün önce
Dünya'ya ilk kez sunulan Duruş

CUNCUL 15 gün önce
CHP'den EYT Ve Ücretli Öğretmen açıklamaları

ALINTI YAZARLAR

SAYFALAR

e-gazete
ÇETİNER A.Ş. YAYIN GRUBU
Bağcılar'da Ramazan farklı yaşanır...
İstanbul Ulaşım
İstanbul Sinema
İstanbul Oteller
İstanbul Yeme İçme
İstanbul Kent Rehberi
İstanbul Kültür - Etkinlik
İstanbul Mesire Yerleri

İçişleri Bakanı Efkân Âlâ, Suriyeli sığınmacıların Türk vatandaşlığına alınması konusunda açıklama yaptı. "Yarar gördüğümüz Suriyelileri Türk vatandaşlığına alacağız" diyen Âlâ, vatandaşlık alan Suriyelilerin kendi vatandaşlarına hizmet edeceklerini söyledi.

Bakan Âlâ, "Bu politikamızı büyük bir onur ile savunuyoruz. Hiç de tereddüt göstermiyoruz" ifadesini kullandı.

Âlâ ayrıca Ahıska Türklerinin de vatandaşlığa alınacağını açıkladı.

Bayramın ilk günü Suriyeli mülteciler arasında kalifikasyonu çok yüksek insanlar olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan "Biz almayalım da İngiltere'ye Kanada'ya mı gitsinler" demişti.

TOKİ'nin Elinde Boş Konutlar Var

NATO Zirvesi dönüşünde de Suriyelilere çifte vatandaşlık verilebileceğini belirten Erdoğan "Suriyelileri ülkemizin belli yerlerine yerleştirelim. Hatta gerekirse, TOKİ'nin elinde boş konutlar var" ifadelerini kullanmıştı.

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu da Suriyelilere vatandaşlık verilme süreciyle ilgili, "Türkiye, onların duası ve bereketiyle dünyada ilk dörde giren bir büyüme oranına sahip. Cenabı Allah da onların bereketini veriyor" demişti.

Ek 5: İstanbul Times Gazetesi 19 Ağustos 2015 Tarihli Haberi

'Suriyeliler Türkiye'de Kalıcı'

Uzmanlar, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin büyük bölümünün kalıcı olacağına işaret ederek, eğitim imkanlarındaki eksiklikler nedeniyle marjinalleşme tehlikesine karşı uyarıyor.

İstanbul Times

19 Ağustos 2015 Çarşamba 09:55

SON 5 YILDA Suriye'deki iç savaş nedeniyle ülkesinden kaçan Suriyelilerin sayısı, haziran ayı itibarıyla 4 milyonu aştı. Türkiye ise resmi verilerine göre 2 milyona yakın Suriyeli mülteciye kapılarını açarak "dünyada en fazla mülteciye sahip ülke" konumuna geldi. Ancak mültecilerin barınma, eğitim ve iş bulma gibi konulardaki sorunları her geçen gün artıyor.

SORAK RÖPORTAJLARI
KURAN SESİNİN ÖZGÜR DÜNYA'YA KİMİNE NERESİNE P...
You Tube Kanalımıza
Abone Olun

Son 5 Yılı Suriye'deki İç Savaş Nedeniyle Ülkesinden Kaçan Suriyelilerin Sayısı, Haziran Ayı İtibarıyla 4 Milyonu Aştı. Türkiye İse Resmî Verilerine Göre 2 Milyona Yakın Suriyeli Mülteciye Kapılarını Açarak "Dünyada En Fazla Mülteciye Sahip Ülke" Konumuna Geldi. Ancak Mültecilerin Barınma, Eğitim ve İş Bulma Gibi Konulardaki Sorunları Her Geçen Gün Artıyor.

Türk İşleri Bakanlığı verilerine göre Ağustos baş itibarıyla 22 ilde 1 milyon 905 bin 984 kayıtlı Suriyeli bulunuyor. Ülke genelindeki 10 ilde kurulan 25 barınma merkezinde yaşayan Suriyelilerin sayısı ise 262 bin 134. Yani neredeyse 1,7 milyon Suriyeli, kentlerinde kendi başınan çarelerine bakarak yaşamaya çalışıyor. Bugüne kadar Suriyeli mülteciler için 8 milyar dolar harcayan Türkiye, küresel gıdanın ekonomisi ve siyasal befallsizlikleri de etkisi ile mülteci sorununu her geçen gün daha ağır yaşamaya başladı. Üstelik Birleşmiş Milletler'in (BM) tahminlerine göre, Suriye'den mülteci akını bu yıl da devam edecek ve 2015 sonuna kadar Türkiye'deki mülteci sayısı 2,5 milyona ulaşacak.

Marjinalleşme uyarısı

Türkiye genelinde kamplarda yaşayan ya da yoğunlukla Diyarbakır olmak üzere kentlere yayılmış Suriyeli mültecilere ilişkin en önemli sorunlardan biri de mülteci nüfusunun yanı sıra oluşan çocukların eğitim durumları. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Türkiye Sorumlusu Selin Dihal Selin Dihal, kamp içindeki çocukların eğitime erişimindeki orana kıyasla kamp dışındaki çocukların erişimlerinin düşük olduğunu belirtiyor. Kamp dışında yaşayan yüz binlerce Suriyeli çocuğun eğitime erişimi konusunda acilen bir adım alınması gerektiğine vurgu yapan Dihal, "Suriyeli mültecilerin sosyal olarak bulundukları ülkelerde uyumunun sağlanması önemli, aksi halde marjinalleşme riski artıyor" şeklinde konuşuyor.

f BEĞENİ Boş

233 TAKİPÇİ Takip

YAZARLAR

Bülent GÖK
Cresciyekim Azra Hanım...

POPÜLER ETİKETLER

adl Ekonomi Üniversite
Kahvehane köri magazin

ÇOK YORUMLANAN OKUNAN

ÇERÇİZ 11 gün önce
KİPTAS Çatalca Konut Sakıncıları Dört Kurdu.

ÇERÇİZ 23 gün önce
Dünya'ya İlk kez sunulan Duruş

ÇERÇİZ 14 gün önce
CHP'den EYT Ve Ücretli Öğretmen Açıklaması

ALINTI YAZARLAR

SAYFALAR

0- gaeite
ÇETİNER A.Ş. YAHİN GÜRÜBÜ
İstanbul'da Ramazan farkı yapamı...
İstanbul Ulayın
İstanbul Sireme
İstanbul Oteller
İstanbul Yeme İçme
İstanbul Kiri Bahçeleri
İstanbul Kültür - Etkinlik
İstanbul Mevne Yerleri
İstanbul Yazları
İstanbul Nefis ve Demokratik yapı

Ek 6: Sarıyer Postası 14 Temmuz 2016 Tarihli Haberi

Deniz; 'Suriyelilerle değil kendi vatandaşlarımızla ilgilenin'

Ökelerindeki savaştan kaçarak Türkiye başta olmak üzere birçok ülkeye sığınan Suriyelilere vatandaşlık verilmesiyle ilgili gündem tartışmaları sürüyor. Yaklaşık 300 bin Suriyelinin Türkiye vatandaşlığına geçirilme ve TOKİ evleri tahsis edilmesi planı birçok çevreden tepki almaya devam ediyor.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Sarıyer İlçe Başkanı Mehmet Deniz, Sarıyer Postası Genel Yayın Yönetmeni Levent Pehlivanoglu'na Suriyelilere vatandaşlık verilmesiyle ilgili açıklamalarda bulundu. Deniz, Türkiye'de yaşayan vatandaşların Suriyeliler kadar değer görmediğini belirtti. Ökelerinden kaçan insanlara vatandaşlık hakkı verilmesini kabul edemeyeceklerini vurgulayan Deniz, "Kendi ülke vatandaşlarına mülk vermeyen ama Suriyelilere mülk veren bir zihniyetle karşı karşıyayız. Önce kendi vatandaşına güzel koşullar sağlansın" şeklinde konuşan Deniz, Türkiye için bu durumun tehliktedi olduğunu söyledi.

Mehmet Deniz, ülke genelinde son dönemde kötü

hadiseler yaşandığını da altını çizerek "Bu kadar şeyin üstüne bir de Suriyelilere vatandaşlık ve mülk verilmesi ile gündem oluşturuldu. Önce kendi vatandaşına sahip çık sonra başka vatandaşları düşün, onlarla ilgilenin" şeklinde konuştu.

CHP'DE YAZ REHAVETİ OLMAZ

Yaklaşan yerel seçimler öncesi CHP Sarıyer İlçe Başkanı Mehmet Deniz, "Örgütümüz yarın seçim olacakmış gibi çalışmaya devam ediyor. Seçimlerin ne zaman olacağı bizim için önemli değil. Aktif olarak çalışmaya devam eden bir alt yapımız var. Bizim partimizde Yaz rehaveti olmaz" dedi.

- SİONSÖZLÜ ARAAMALAR
- ak parti
- cumhuriyet türk
- güncel haberler
- chp haberleri son
- haber son

SON DAKİKA

- SARIYER HABERLERİ** 4 gün önce
SARIYERE KADIN ELİ DEĞİYOR
- SARIYER HABERLERİ** 4 gün önce
Sarıyer Belediye'sinin çevresine beşkarlar ne cevap verdi?
- YASAM** 4 gün önce
İmamoğlu ve Genç'ten acılı aileye ziyaret
- İBZ'NİN** 4 gün önce
Instagram'a video nasıl yüklenir?
- YASAM** 4 gün önce
DOĞAN: "KOCATAŞ İÇİN CANLA BAŞLA CALIYORUZ"
- SARIYER** 4 gün önce
SARIYER BELEDİYE MECLİS ÜYELERİNDEN ORTAK MESAJ
- TURKIYE VE DUNYA GÜNDEMİ** 5 gün önce
İBB'den öğrencilere ve öğretmenlere büyük müjde!
- YASAM** 4 gün önce
ÇOKKUN: "ASLURE BİRLİKTELİĞİMİZİ TEMSİL EDİYOR"
- SIYASET** 4 gün önce
Kaymakam Özer hangi ilçe başkanının yakışıklılığına teselliledi?
- SİYASET** 4 gün önce
AK Parti Sarıyer'den 'hayırlı olsun' ziyareti

SOSYAL AĞLAR

POPÜLER ETİKETLER

- murat haznedar
- sarıyer market
- CHP İstanbul 2. Bölge Milletvekili Adayı Adayı Av. Necati Yıldırım
- chp
- bükket ceylani

ALINTI YAZARLAR

Ek 7: Sarıyer Postası 03 Kasım 2014 Tarihli Haberi

Sarıyer Rumeli Feneri'nde dehşet!

03 Kasım 2014 Perşembe 13:14 3.88 Okunmuş

Sarıyer Posta

Twitter Facebook Google+ LinkedIn Pinterest

SPONSORLU ARAMALAR

recep bayraktar erdoğan rumeli hisar kahvaltı

son dakika flaş haberler sabah kahvaltısı

Sarıyer Rumeli Feneri'nde can pazardı. Mültecileri taşıyan 40 kişilik teknenin batması sonucu çok sayıda kişi yaşamını yitirdi.

İstanbul Boğazi'nin Karadeniz çıkışı Rumeli Feneri açıklarında bir teknenin battığı, çok sayıda kişinin denize düşerek boğulduğu öğrenildi. Kaçak göçmenleri taşıdığı düşünülen tekneden bir kişi kurtulmuş ise sağ olarak kurtarıldığı belirtiliyor. Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü ekiplerinin arama çalışmalarına Rumeli Feneri'ndeki balıkçı tekneleri de katıldı.

Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü yetkilileri faciaı doğruladı. Kaçakları taşıdığı ileri sürülen tekne, Rumeli Feneri'nin 4 kilometre açıklarında elbore oldu. Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'nden edinilen bilgiye göre, teknede 40'a yakın kişi bulunuyordu. Şu ana kadar 6 kişinin kurtarıldığı kaydedilirken arama-kurtarma çalışmalarının sürdüğü ifade edildi.

İSTANBUL VALİLİĞİ'NDEN AÇIKLAMA

İstanbul Valiliği Rumeli Feneri

Açıklarda batan tekne ve kurtarma çalışmalarıyla ilgili yazılı açıklama yapıldı. 5 kişinin sağ olarak kurtarıldığı, 4 kişinin ise cesedine ulaşıldığı ve hala devam eden kurtarma çalışmalarıyla ilgili yapılan açıklamada şöyle denildi:

"03 Kasım 2014 sabah saatlerinde 158 Sahil Güvenlik inbar hattına gelen yardım talebiyle, İstanbul Boğazi Kuzey çıkışı 2,5-3 millerde bir teknenin battığı ve denizde kurtarılmayı bekleyen şahıslar olduğu bilgisi alınmıştır. İhbar üzerine bölgeye çok yakın seyretmekte olan TCSG-74 gemisi ivedilikle bölgeye sevk edilmiş olup Sahil Güvenlik Marmara ve Boğaziçer Bölge Komutanlığına aktır 7 adet Sahil Güvenlik Botu, 1 helikopter ve 1 dalgıç timi, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'ne bağlı 2 bot ve bölgede bulunan balıkçı tekneleri tarafından arama kurtarma çalışmalarına devam edilmektedir.

Şu ana kadar yapılan çalışmalarda 5 kişi sağ olarak kurtarılmış, 4 kişinin cesedine ulaşılmış olup Sahil Güvenlik ve İstanbul AFAD tarafından Rumeli Feneri Balıkçı Barınasında bir ittibat noktası oluşturulmaktadır."

DEHŞETİN TANIĞI ANLATI

Kurtarma çalışmalarına katılan Kaptan Ali Seruhan ise faciaı şöyle anlattı: Balıkçılar da kurtarma çalışmalarına katılıyor. Telüçlerden anımlar yapıyor. Ölenlerin çoğu çocuklar. Rüzgar çok kötü estiliyor. Tekne küçük bir tekne bilirdiğiniz sandal. İçine 40 kişi koymuşlar. Dehşeti görüyoruz"

Ek 9: Sarıyer Postası 26.06 2015 Tarihli Haberi

O faclanın sanıklarına 52 yıl hapis cezası

Sarıyer Rumeli Feneri'nde 27 müteccinin hayatını kaybettiği tekne faciasına ilişkin görülen davada karar açıklandı.

Sarıyer Rumeli Feneri'nde 27 müteccinin hayatını kaybettiği tekne faciasına ilişkin görülen davada karar açıklandı. "Güçmen kaçaklığı" ve "bilinçli kusurla birden fazla kişinin ölümüne neden olarak" suçlarından yargılanan sanıklardan Serkan Uyar ve Doğan Odacıoğlu 16 yıl 3 ay, Kerem Senay Çakan ise 19 yıl 7 ay hapis cezasına çarptırıldı. İstanbul 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen karar duruşmasında tutuklu sanıklar Serkan Uyar, Kerem Senay Çakan, ve Doğan Odacıoğlu ile sanik avukatları hazır bulundu. Duruşmanın başlamasından önce, sanik avukatlarına bir internet sitesine savcının suan hakkında görüşlere ilişkin soruşturma soruldu.

"Müvekkilim zurnanın son deliğidir"

Sanıklardan Kerem Senay Çakan'ın avukatı Kemal Sermet Bilgen, müvekkilinin olaydan dolayı mağdur olduğuna söyledi. "Müvekkilim tabiri caizse zurnanın son deliğidir. Sadece tekemin nafından koruyk bir koruyucu olmak için bu işi görmüştür" dedi. Sanik Çakan ise "Böyle bir olayın işine girilgen için çok pişmanım. Olaya ve tekneye müdahale etme imkânım yoktu" diye konuştu.

"Menfaatim varsa şu kapıdan çıkmak nasip olmasın"

Duruşmada söz alan sanıklardan Serkan Uyar beraatini talep ederek, "Ben 13 yıl sipariş için çalıştım. Bu tekneye 3 kişi de binen 30 kişi de binen bir menfaatin varsa şu kapıdan çıkmak nasip olmasın. Olayın olduğu gece bu kadar insan bir yere gitmez desim. Tekneyi geri döndürün diye Kerem'i kapıdan Çakan'ın avukatının. Kerem'e avukatından. Apay (Murtaza Hacım) Çakan'ı geri döndürmüştür" dedi. Sanik Doğan Odacıoğlu da suçlamaları reddederken beraatini talep etti. Davayı karar bağlayan mahkeme heyeti, müveziller ve diğer sanıkların Apay ile ilgili olarak kendisi firari sanik Murtaza Hacım'ın yakalanmadığı gerekçesiyle duruşmanın ayırılmasına hükmetti.

İki ayrı suçtan 16'şer yıl hapis cezası

Mahkeme, sanıklar Serkan Uyar ve Doğan Odacıoğlu'nu "güçmen kaçaklığı" suçundan ayrı ayrı 6 yıl 11 ay 30 gün, "bilinçli kusurla birden fazla kişinin ölümüne neden olma" suçundan 9 yıl 4 ay 10 gün olmak üzere toplamda 16 yıl 3 ay 25 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Çakan'a 19 yıl 7 ay hapis

Mahkeme heyeti, diğer sanik Kerem Senay Çakan'ın olaydaki kusur, kazayı yönetmeye, suçun işlenişindeki tuzaklar ve olayda döndürüldüğü rakıta dikkate alınarak artırıma geçti. Sanik Çakan aynı suçlardan toplamda 19 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırıldı.

İddianamede 13'er kez ağır ceza ve müebbet ve 362'şer yıl hapis istenmişti

İddianamede her firari 4 sanik hakkında, hayatını kaybeden 13'e karşık 27 gücmen için "ölüm kavalı suçunun ölümüne sebebiyet vermek", "ölüm kavalı ölümüne sebebiyet vermek" ve "güçmen kaçaklığı" suçlarından 13'er kez ağır ceza ve müebbet ve 362'şer yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına talep edilmişti.

Olayın Geçmişi

Sarıyer Rumeli Feneri'nde 3 Kasım 2014 tarihinde müvezilleri taşıyan "Oruç" isimli bir tekneye batması, 27 müteccinin canına bedelini uğularken, kayıpların sürdürülmesiyle çok sayıda gücmen de suya anadolulara düşmüş bulunmaktaydı. Olayın ardından başlatılan soruşturmada Kerem Senay Çakan, Serkan Uyar ve Doğan Odacıoğlu tutuklandı.

Ek 10: Dost Beykoz Gazetesi 02.06.2016 Tarihli Haberi

Beykoz'daki çığıllıklar Suriye'den duyuldu

02.06.2016 22:00 | Görüntülenme: 10336 | 2016 | 23.22 | Okunma: 8200 | İnce | Yayıncı: 5

VIDEO GALERİ FOTO GALERİ

Tokatlı'da bulunan Gönül Köprüsü Gençlik Eğitim Merkezi'nde kalan 100'ü aşkın Suriyeli, ACALOFT'ta görülmeye başlandı.

Bir savaşın ortasında kalan Suriye vatandaşları, ailelerini de yanına alarak, kendilerine en yakın komşu ülkeye Türkiye'ye sığındı. Konukseverliğiyle hem tarihe iz bırakan hem de dünyanın yakından tanındığı Türkiye ise devleti ve milletini komşusuna sahip çıktı. Beykoz'da ise bugün çok özel bir gün yaşandı. Savaşın yokluğunun mağduru olan Suriyeli 100'ü aşkın çocuk, Beykoz Kaymakamı ve Beykoz Belediyesi'nin kadroluyla, ACALOFT'ta yemek yedi ve oyun oynadı. Çocukların oyun oynarken attıkları sevinç çığıllıkları etkileyici ki, kilometrelerce öteden Suriye'den bile duyulmuş olabildi. Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürü Bülent Küçük'ün organizasyonunu yaptığı ve başını da yitirdiği günde, Suriyeli çocukların sevinçine yalnızca Dost Beykoz zannettiler.

Suriye'deki savaşın kaçarak ülkemize sığınan ve Beykoz'da ikamet edenler, burada bulunan Gönül Köprüsü Okulu'nda eğitim alan çocuklar, ACALOFT'ta hayatının en güzel gününü yaşadı. Gerekli programı, Beykoz Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürü Bülent Küçük, Beykoz İlçe Sağlık Müdiresi Çiğdem Gökçe, Gönül Köprüsü Okulu Kurucusu Bekir Özcan ve Okul Müdürü Suriyeli Abdülaziz Mahmut, öğretmenler, öğrenciler ile veliler katıldı. Yenilen yemeğin ardından oyun parkında ve bowling alanında oynayan çocukları AK Parti Beykoz İlçe eski Başkanı Adem Sefer de unutmadı. Protokol üyeleriyle birlikte çocukları kucaklayan Adem Sefer, bu sırada topluca çekilen fotoğrafta da yer aldı. Çocuklara günün sonunda oyuncak hediye eden öğretmenler, Suriyelilerin sevinçini gözlemeye de geldi.

'Bu kez top sesleri korkutmadı'

İç savaşın devam ettiği Suriye'de top sesleri bir gün olsun susmadan dağlarda yankılanırken, Beykoz'daki top sesleri ise bu kez çocukları korkutmadı. Küçük

Ek 11: Dost Beykoz Gazetesi 04.07.2013 Tarihli Haberi

Suriye Ramazan'da silahları sustursun

2014-09-13 00:00 Güncellenme: 04.07.2013 00:11

Okunma: 3637 kez Yorum: 0

AK Partili Avukat Kemal Kaya'nın Başkanı olduğu Dış Politika Derneği Suriye'de ramazan ayı itibarıyla silahların susması çağrısında bulundu.

Kaya, Şişli'deki demok merkezinde düzenlediği basın toplantısında, Suriye'de yaşanan olayların, akan gözyaşının Türkiye'de de üzüntüyle karşılandığını ifade etti.

Suriye'de insan kanı akmaya devam edeceğini kaydeden Kaya, savaş sonrası bazı grupların diğerlerine üstünlük sağlamasını bekleyen dış güçlerin, derhal ateşin kesilmesi ve barışın sağlanması için pek hevesli görünmediğini söyledi.

Ramazanın, İslam aleminin ve Arap halklarının enin kütürlerinde savaş, kanşılık, insan öldürme ve başkalarına zarar vermenin yasak olduğu zamanlardan olduğunu vurgulayan Kaya, İslam öncesi putperestlik dönemlerinde dahi Araplar'ın bu haram aylarda savaşmadığını ve kan akıtmadığını anlattı.

Kaya, bundan 1500-2000 yıl önce uygulanan kurallar ve riayet edilen yüksek değerlerin bugün takip edilmemesi için hiçbir sebep bulunmadığına dikkati çekti.

Suriye'ye ve uluslararası kamuoyuna öneri

Dış Politika Derneği Başkanı Kemal Kaya, Suriye'de eski siyasi durumun geri dönlmez bir hal aldığıni aktararak, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Devlet Başkanı Beşar Esed ve ailesinin, ülkenin idaresini halkın temsilcilerine ve milletlerarası kuruluşlarca tanınmış yapılara bırakması zorunluluktur. Bunun sağlanabilmesi için diplomasi seçeneğinin tekrar ve acilen masaya getirmelerine büyük ihtiyaç vardır. Her gün onlarca insan kanının aktığı, medeniyet değerlerinin yok edildiği, kaosun arttığı, karışıklığı güvenin sarsılıp, ebedi düşmanlıkların kökleşmeye yüz tuttuğu şu günlerde, diğer tüm kaygılar bir kenara bırakılarak, ne pahasına olursa olsun barış için Suriye'deki hükümet ve muhalefet güçleriyle müzakereler başlatılmalıdır. Bu noktada Dış Politika Derneği taraflar arasındaki görüşmeleri organize etmek üzere göreve hazırız.

Birinci çağrımız; Suriye Arap Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı ve Suriye Muhalefet Güçleri Başkanı'na olacaktır. 08.07.2013 saat 01.00'dan itibaren derhal ve koşulsuz olarak ateşi kesiniz. Müslüman savaşını durdurunuz. İkinci çağrımız; Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına, Suriye Arap Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığına, Muhalefet Cephesi Liderliğine ve uluslararası toplumun üyelerinedir. Diplomatik görüşmeler ve diyalog tekrar başlatılmalıdır. Mübarek Ramazan-ı Şerif'in gölgesinin düştüğü bugün; silahların susması, saldınların durdurulması ve aynı masa etrafında kardeşçe oturulup görüşülme zamanıdır. Müslüman'ın kanı Müslüman'a haramdır. Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Halk Cumhuriyeti, siyasi otoriteleri bu konuda liderlik etmelidir. Aksi takdirde tarih önünde sorgulanacak ve maşeri vicdanda yargılanacaklardır. Yüzyıllardır farklı din, dil ve kütürlerin bir arada kardeşçe yaşadığı İstanbul'dan dünyayı barışa davet ediyoruz."

Haber Merkezi

Ek 12: Dost Beykoz Gazetesi 23.05.2015 Tarihli Haberi

Beykoz halkı her zaman mazlumların yanındadır

23.05.2015 12:28 Güncellenme: 23.05.2015 12:29

Okunma: 1158 kez Yorum: 0

FOTO GALERİ

Suriye'de devam eden savaşta binlerce çocuk ve kadınlar ölmek üzere olan dramlara dikkat çekmek üzere lanetim programı düzenlendi.

Beykoz İlçe Müftülüğü Aile ve Dini Rehberlik Bürosu, mültecilere dikkat çekmek üzere Beykoz Belediyesi Necmatün Erbakan Kültür Merkezinde "Savaşın Çocukları" isimli bir belgesel gösterimi yaptı.

Mülteciler bize Ensar olabilirler hesabı sunmuştur

Beykozlu kadınlardan oluşan kalıbağık bir davetli topluluğu tarafından takip edilen programın açılış konuşmasını İlçe Vaizi Aysel Nur Kapusuz yaptı. Sayın Kapusuz, Ensar ve Muhacir kavramları üzerinde durarak ülkelerindeki savaşları kaçarak ülkemizde kamplarda ve belki de mahallelerimizde korpüslerimiz olarak yaşayan mültecilerin bize bugünün ensarı olabilirler hesabını sunduğunu söyledi.

Peygamberimizin, "müminler tek bir vücut gibidir" hadisi üzerine yaygınlaşması gerektiğine vurgu yapan Kapusuz, Belled Surresi'nde bildirildiği yakinde ahretin sarf yokluğunu ayabilmek için yetime ve yoksula sahip çıkmamız, birbirimize merhametli tavıya olmamız gerektiğini dile getirdi.

En hayırlı ev içinde yetim barındırandır.

İlçe Müftülüğü Şube Müdürü Abdullah Güldal ise konuşmasında, yetimlere vurgu yaparak, en hayırlı evin içinde bir yetimin barındığı ev olduğunu bildiren hadisi yeni hatırlattı. Milli Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın İHH ile yürüttüğü her sınıfa bir yetim kampanyasının anlatan Güldal bu kampanyaya katılan kursiyerlere ve hocalarına teşekkür etti.

Daha sonra "Savaşın Çocukları" belgeselinin yönetmen yardımcısı Efil Aydın, savaş mağduru çocuklar ve ailelerinin son durumları hakkında kısa bilgiler vererek bölgede devam eden savaşın aileleri göçe zorladığını dile getirdi.

Efil Aydın, bu ailelerin kamplarda gerekten zar şartları altında yaşadığını, bunun önlenmesi ve onlara yardım konusundaki duyarlılığın kaybolmaması gerektiği inancıyla Suriye'deki ve ülkemizdeki mülteciler kamplarında yaşayan çocuklarla görüşerek bu belgesel çekimlerine kaydetti.

Ek 13: Dost Beykoz Gazetesi 07.12.2017 Tarihli Haberi

Suriyeli hırsızlık çetesi Beykoz'u mesken tuttu

07.12.2017 08:41 - Güncelleme: 07.12.2017 08:41

Okunma: 12281 kez Yorum: 0

Beykoz'daki Acarkent ve Beykoz Konakları geçtiğimiz hafta Suriyeli bir hırsızlık çetesi tarafından yapılan peşi sıra soygunlarla sarsıldı.

İstanbul'un en lüks sitelerinden Acarkent ve Beykoz Konakları'nda, geçtiğimiz hafta peşi sıra birçok soygun olayı yaşandı.

Gece geç saatlerde siteye giren 4 kişilik bir Suriyeli hırsızlık çetesi, farklı zaman dilimlerinde 4 ayrı yeri soydu.

Kamera kayıtlarına da yansıyan çetenin oldukça profesyonel olması dikkat çekti.

Polis ekipleri yaşanan soygunların ardından, geride pek fazla iz bırakmayan Suriyeli çetenin peşine düştü.

Olayla ilgili soruşturmanın devam ettiği öğrenildi.